

Jaarverslag 05-06

Vlaamse Onderwijsraad

Depotnummer
D/2006/6356/1

Vlaamse Onderwijsraad
Leuvenseplein 4
1000 Brussel
info@vlor.be
www.vlor.be
tel. 02 219 42 99
fax 02 219 81 18

Verantwoordelijke uitgever:
Mia Douterlungne

Opmaak: voilà
www.la-voila.be

Druk: Gazelle
www.gazelle.be

Voorwoord

Het vijftiende werkjaar van de Vlaamse Onderwijsraad hield op meerdere vlakken een metamorfose in.

Het kaderdecreet op de strategische adviesraden, het participatiedecreet en Beter Bestuurlijk Beleid hebben een nieuwe regelgevende context geschapen: de Vlor profileert zich nu als strategische adviesraad. De opdrachten werden enigszins aangepast en de Vlor kreeg een ander gezicht. Nieuwe leden vervoegen de raad: rechtstreeks verkozen directeurs, gecoöpteerde ervaringsdeskundigen en afgevaardigden uit socio-culturele organisaties. De deskundigen van de overheid en uit de academische wereld verloren hun mandaat, maar de Vlor zal ze blijven betrekken omwille van hun expertise. Ann Demeulemeester werd herverkozen als voorzitter.

Een nieuw gezicht ook aan het hoofd van het permanent secretariaat. De heer Jacques Perquy sloot zijn verdienstelijke loopbaan af. Hij was 15 jaar lang leidend ambtenaar van het permanent secretariaat. Mevrouw Mia Douterlungne volgde hem op.

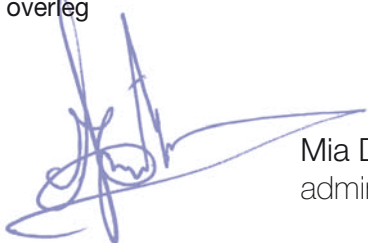
Deze organisatorische kluf heeft de Vlor er niet van weerhouden om het voorbije werkjaar overleg te organiseren, probleemverkenningen te lanceren en degelijke adviezen te formuleren. We denken aan de opleiding en begeleiding van beginnende leraren, de financiering van het hoger onderwijs, een nieuw decretaal kader voor het volwassenenonderwijs, het oriënteringsbeleid in het secundair onderwijs, enz. Het nalezen in dit verslag zeker waard.

De werking in verband met een zorgzaam onderwijsbeleid verdient een speciale vermelding. Het afgelopen jaar hebben vertegenwoordigers van het buitengewoon en gewoon onderwijs, het personeel, ouders en scholieren in de Vlor overlegd met leden van het departement en het kabinet over een ander concept om in het onderwijs de hulp aan leerlingen met leerproblemen of functiebeperkingen te organiseren. Zij gaan daarmee in op een maatschappelijke vraag. Deze vorm van gemeenschappelijke beleidsontwikkeling moet volgend werkjaar zijn finaliteit kennen.

De Vlor start nu zijn eerste werkjaar als strategische adviesraad. Op het vlak van bevoegdheden geen grote stap, maar er zijn wel nieuwe accenten. In de toekomst zullen de advies- en overlegopdrachten van de Vlor nog meer gericht zijn op wat van strategisch belang is voor de ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen. Alle strategische adviesraden krijgen de opdracht om bij te dragen tot de vorming van een beleidsvisie. Zo kan de Vlor uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid en over maatschappelijke ontwikkelingen. Deze bepalingen geven ons de kans om verder proactief te werken.

De samenwerking tussen de Vlor en de regering wordt formeel afgesproken in een beleidsovereenkomst voor vier jaar. De voorbereiding is opgestart. Zelf verwachten wij dat deze overeenkomst de Vlor nog meer continuïteit biedt en nieuwe mogelijkheden schept om constructief samen te werken met de overheid en haar onafhankelijke, gedragen adviezen te verstrekken.

Wijs beleid door overleg

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Ann Demeulemeester
voorzitter

De Vlaamse Onderwijsraad

- 1 Wat is de Vlaamse Onderwijsraad**
- 2 Wat doet de Vlaamse Onderwijsraad**
- 3 Wie is de Vlor**
- 4 Permanent secretariaat**
- 5 Internationale contacten**

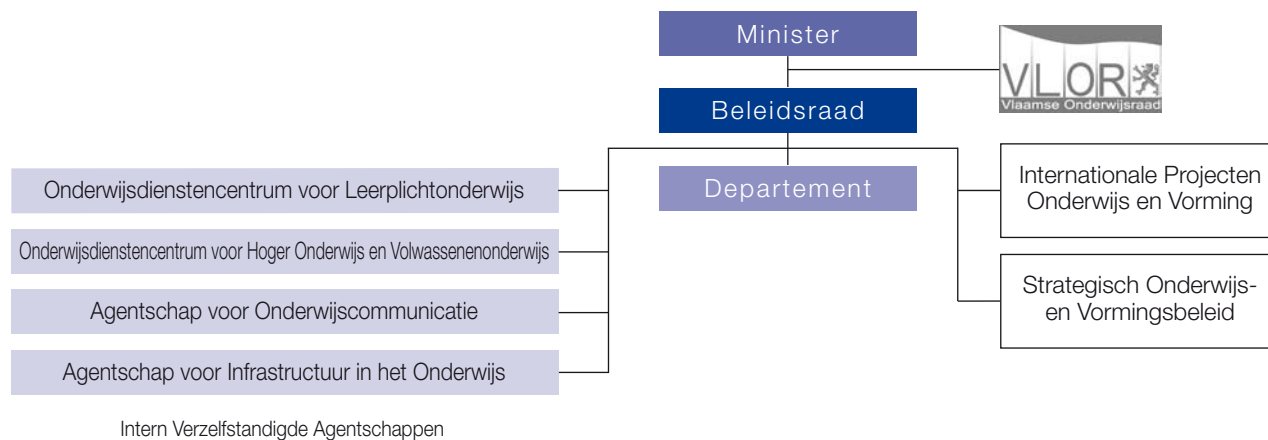
1 Wat is de Vlaamse Onderwijsraad

De Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) is de strategische adviesraad voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Als advies- en overlegorgaan speelt hij een belangrijke rol in de voorbereiding van het onderwijsbeleid, maar hij werkt onafhankelijk van de bevoegde minister en het departement Onderwijs en Vorming.

De Vlor kan advies geven of overleg organiseren over alle onderwijsmateries waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is: het onderwijs in strikte zin, maar ook andere sectoren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming zoals de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) en de deeltijdse vorming.

Daarenboven beoordeelt de raad op eigen initiatief of op vraag geregeld initiatieven van andere beleidsdomeinen die duidelijk gevolgen hebben voor het onderwijs.

Beleidsdomein Onderwijs en Vorming

Structuur

De Vlaamse Onderwijsraad bestaat uit een Algemene Raad en vier deelraden, een voor elk onderwijsniveau. De Algemene Raad behandelt overkoepelende thema's, de deelraden behandelen autonoom de thema's van hun onderwijsniveau. Elke raad heeft een bureau dat de raadsvergadering voorbereidt en de procedures vastlegt. De Algemene Raad of het Vast Bureau coördineert de adviezen van de deelraden en ziet toe op de samenhang.

Onder de vleugels van de raden werken talrijke commissies en werkgroepen voor specifieke onderwerpen of onderwijsvormen en -sectoren¹. Alles samen overleggen in de Vlor meer dan duizend onderwijsmensen over uiteenlopende thema's. Zij zorgen ervoor dat de onderwijspraktijk inspraak heeft in het onderwijsbeleid.

Representatief

De Vlor is representatief samengesteld. In de Vlor hebben vertegenwoordigers zitting van:

- schoolbesturen uit de verschillende onderwijsnetten,
- besturen van vormings- en opleidingscentra,
- directeurs, coördinatoren en instellingshoofden,
- het personeel,
- leerlingen, studenten, cursisten en ouders,
- centra voor leerlingenbegeleiding,
- socio-culturele en socio-economische organisaties,
- ervaringsdeskundigen uit het onderwijs

Iedereen die bij onderwijs en vorming betrokken is, heeft dus een stem in de Vlor: instellingen, gebruikers en maatschappelijke organisaties. Samen zorgen ze ervoor dat de Vlor het hele onderwijsbeleid kan bekijken vanuit een onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke invalshoek.

“Wijs beleid door overleg”

Omdat zoveel verschillende actoren lid zijn van de Vlor, is hij een goede barometer voor wat het brede onderwijsveld van het beleid verwacht. Via het overleg en het advieswerk kan dat veld invloed hebben op het beleid. Omgekeerd kan de overheid steun vinden voor beleidsvoorstellen, zodat ze meer kans maken om ingeburgerd te raken in de onderwijspraktijk. Die wisselwerking tussen onderwijsveld en beleid heeft de Vlor samengevat in zijn motto *Wijs beleid door overleg*. Als strategisch overlegorgaan wil hij daartoe bijdragen.

Secretariaat

Het secretariaat van de Vlor ondersteunt de werking van de raden zowel praktisch als inhoudelijk. Het organiseert en stoffeert vergaderingen en activiteiten, verzorgt de communicatie en bereidt de publicaties voor. De stafmedewerkers volgen de onderwijsactualiteit en de stand van het wetenschappelijk onderzoek op, bereiden de besprekingen voor, schrijven ontwerp teksten en verwoorden de conclusies in adviezen, verslagen, enz.

2 Wat doet de Vlaamse Onderwijsraad

2.1 Advies

De Vlor is in de eerste plaats een adviesraad. Hij beoordeelt de beleidsplannen van de overheid en doet zelf voorstellen voor het onderwijsbeleid. De raad bracht dit werkjaar 52 adviezen uit.

De minister van Onderwijs en Vorming is verplicht om de

Vlor advies te vragen over zijn beleidsnota of beleidsbrief en voorontwerpen van decreet (bijv. over de lerarenopleiding of de inhaalbeweging voor de scholeninfrastructuur). Hij kan dat ook voor belangrijke uitvoeringsbesluiten (bijv. in verband met de organisatie van de proeftuinen). Het Vlaams Parlement kan de Vlor eveneens om advies vragen over onderwijsthema's. Daarnaast geven diverse decreten of besluiten de Vlor adviesbevoegdheid over welomschreven onderwerpen, zoals eindtermen en ontwikkelingsdoelen, prioritaire thema's voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) of het programmeren van nieuwe opleidingen⁵. Dit werkjaar bracht de raad 46 adviezen uit op verzoek.

De Vlor toetst de beleidsplannen aan onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria. Hij onderzoekt of ze wenselijk, haalbaar en aanvaardbaar zijn, en hij peilt naar het effect ervan op de instellingen, de gebruikers en de samenleving.

Conceptnota's spelen een belangrijke rol in de beleidsvoorbereiding van de minister. Daarin ontvouwt hij zijn visie op een belangrijk onderwijsthema en hoe hij dat wil regelen. Nog voor de komst van een voorontwerp van decreet, kan het onderwijsveld nadenken en reageren. Naar aanleiding van conceptnota's adviseerde de Vlor onder meer over de organisatie van het volwassenenonderwijs en de financiering van het hoger onderwijs.

De onderwijsraad brengt ook uit eigen beweging advies uit. Dan geeft hij zijn visie op de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid of op maatschappelijke ontwikkelingen of beleidsinitiatieven in andere domeinen die het onderwijs beïnvloeden. Er waren 6 adviezen op eigen initiatief, onder meer over de kosteloosheid van het basisonderwijs en het project modularisering in het secundair onderwijs.

Historiek

De Vlor werd 16 jaar geleden opgericht met onderwijsdecreet II van 31 juli 1990. De onderwijsraad gaderde effectief vanaf 1991. In 2002 vereenvoudigde de raad zijn structuur tot een Algemene Raad en vier deelraden. Met het afschaffen van de afdelingen bij de deelraden, anticeerde de Vlor op aangekondigde hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid², het kaderdecreet op de strategische adviesraden³ en het participatiedecreet⁴.

Het deel van het participatiedecreet dat de inspraak op school regelt, is al van kracht sinds 1 september 2004. Maar titel IV van het decreet, dat over de Vlor handelt, trad pas dit werkjaar in werking. Dat gebeurde in twee fasen. De bepalingen over de nieuwe samenstelling van de Vlaamse Onderwijsraad gingen in op 1 januari 2006. De overige artikelen werden van kracht op 1 april 2006, samen met de reorganisatie van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid. Sindsdien is de Vlor een strategische adviesraad. Dit had gevolgen voor de samenstelling en de werking van de Vlor. (zie 2.4 en 3.1)

² Met de operatie Beter Bestuurlijk Beleid herschikt de Vlaamse overheid de diensten van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse openbare en wetenschappelijke instellingen in dertien beleidsdomeinen met een gelijklopende structuur. Elk beleidsdomein krijgt één strategische adviesraad. Voor Onderwijs en Vorming blijft dat de Vlor.

³ VLAAMS PARLEMENT, Decreet strategische adviesraden, 18 juli 2003

⁴ VLAAMSE PARLEMENT, Decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad, 2 april 2004

⁵ Bijlage 2 geeft een overzicht van deze specifieke bevoegdheden

Gemeenschappelijke beleidsontwikkeling

In januari 2006 begon in de Vlor het debat over een toekomstig leerzorgkader. Vertegenwoordigers van het gewoon- en buitengewoon onderwijs, personeel, ouders en leerlingen overlegden rechtstreeks met kabinetsleden en medewerkers van het departement Onderwijs en Vorming over een ander concept om de hulp aan leerlingen met leerproblemen en functiebeperkingen te organiseren.

De Vlor stapte daarmee voor het eerst in een geheel nieuwe vorm van overleg, gericht op gezamenlijke beleidsontwikkeling. In plaats van te *oordelen* over een concept of voorontwerp van decreet, treden de onderwijspartners rechtstreeks in debat met de beleidsmakers om samen een werkzaam, haalbaar en aanvaardbaar beleid te ontwerpen. Hoewel het debat over leerzorg nog geen afgerond resultaat heeft opgeleverd, vindt de raad het positief dat de overheid op deze manier een zo breed mogelijk draagvlak probeert te scheppen voor zo'n belangrijke hervorming.

2.2 Overleg

Daarnaast is de Vlor een overlegforum waar diverse onderwijspartners visies en ideeën uitwisselen over de organisatie en de toekomst van het Vlaamse onderwijs. Dat overleg is praktijkgericht en levert tastbare resultaten op. Voorbeelden zijn:

- de sectorcommissies waar onderwijs en arbeidsmarkt elkaar ontmoeten;
- het overleg tussen het onderwijs en de CLB-sector (leerlingenbegeleiding);
- de engagementsverklaringen over de meerwaarde van diversiteit in het leerplicht- en hoger onderwijs;
- de overlegplatformen tussen inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten.

De Vlor coördineert verschillende projecten (bijv. over gezondheidsbevordering of elders verworven kwalificaties) en de invoering van sommige onderwijsvernieuwingen. De overheid en de onderwijspartners werken dan op een gestructureerde manier samen. De begeleiding van het ondersteuningsbeleid voor gelijke onderwijskansen (GOK) is daar een voorbeeld van (zie 2.2 in deel 2).

2.3 De Vlor als kenniscentrum

Degelijk advieswerk herkent men onder meer aan de mate waarin het een consensus bevat tussen zoveel mogelijk onderwijspartners en/of adequaat de verschillende standpunten in kaart brengt. Maar een adviesorgaan moet ook de stand van het wetenschappelijk onderzoek volgen. De Vlor steunt zijn adviezen op actuele onderzoeken en internationale rapporten. Als kenniscentrum van onderwijs organiseert de Vlor ook talrijke studiedagen en vormingsmomenten voor uiteenlopende doelgroepen⁶. Hij neemt ook externe experts in de arm bij de voorbereiding van adviezen of om zelf onderwijskundige problemen te verkennen.

Probleemverkenningen

In de probleemverkenningen bekijkt de Vlor, met de medewerking van wetenschappers en ervaringsdeskundigen, toekomstige strategische keuzes waar het onderwijsbeleid voor staat of nieuwe ontwikkelingen en problemen die opduiken. Het is niet de bedoeling meteen een standpunt te bepalen. In de eerste plaats wil de raad zicht krijgen op alle aspecten van een onderwijskundig probleem om een eventueel advies beter te onderbouwen⁷. De financiering van het onderwijs is een goed voorbeeld (zie 3.2 in deel 2).

Documentatiedienst

De documentatiedienst beheert de informatie over onderwijs voor de personeelsleden van het secretariaat, de leden en geïnteresseerde derden. De collectie bestaat voornamelijk uit naslagwerken, bibliografische instrumenten, wetenschappelijke documentatie, de bewegingspers (o.m. bladen van de organisaties vertegenwoordigd in de Vlor) en onderwijstijdschriften. Men kan de catalogus raadplegen vanaf de Vlor-computers via een Windows-gestuurde vereenvoudiging van de specifieke zoektaal (CDS-ISIS).

De documentatiedienst beheert ook het inhoudelijk archief van de Vlor.

2.4 De Vlor na Beter Bestuurlijk Beleid

De operatie Beter Bestuurlijk Beleid en Titel IV van het participatiedecreet hebben de werking en de bevoegdheden van de Vlor niet drastisch gewijzigd. Toen op 1 april het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming in werking trad, werd de Vlor officieel de strategische adviesraad voor dat beleidsdomein.

Alle strategische adviesraden hebben de opdracht om bij

6. Bijlage 5 geeft een overzicht van de activiteiten op dat vlak tijdens het voorbije werkjaar

7. Een overzicht van de gepubliceerde en lopende probleemverkenningen van de raden vindt u in Bijlage 4

te dragen tot de vorming van een beleidsvisie. Zij kunnen uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over de hoofdlijnen van het beleid en over toekomstig beleid om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen. De Vlor brengt al langer toekomstgerichte adviezen uit op eigen initiatief en kan onder deze bepalingen verder proactief werken. De studiefunctie is niet langer een aparte decreetale opdracht van de Vlor. Als er studiewerk gebeurt, is dat in functie van de decreetale advies- en overlegfuncties, bijvoorbeeld om adviezen op eigen initiatief degelijk te onderbouwen. Positief is ook dat het participatiedecreet de invalshoeken van de onderwijsraad expliciet vermeldt. Bij het uitbrengen van advies of bij het organiseren van overleg hanteert de Vlor pedagogische, onderwijskundige en maatschappelijke criteria.

De gewone adviestermijn is vastgelegd op 30 kalenderdagen. Een spoedadvies moet de Vlor binnen de tien werkdagen afleveren.

Decreet strategische adviesraden

De Vlaamse Regering wil het decreet op de strategische adviesraden van 18 juli 2003 op enkele punten aanpassen. Het decreet is slechts gedeeltelijk op de Vlor van toepassing omdat het participatiedecreet niet alle artikels voor de Vlor laat gelden⁸. In zijn advies vraagt de Vlor dat bevoegdheden die andere strategische adviesraden hebben, ook aan hem worden toegekend⁹.

De opdrachten van de 'vernieuwde' Vlor spitsen zich meer toe op wat van strategisch belang is voor de ontwikkeling van het onderwijs in Vlaanderen. In dat verband vraagt de Vlor om net als zijn collega-adviesraden, behalve over voorontwerpen van decreet en belangrijke samenwerkingsakkoorden, voortaan ook advies te kunnen geven over andere strategische beslissingen, zoals belangrijke

besluiten van de Vlaamse Regering. Het participatiedecreet geeft de Vlor die bevoegdheid nu niet.

Voor verplichte adviesvragen is de Vlor er niet tegen dat de regering vastlegt welke strategische adviesraad zich uit spreekt over welk(e) beleidsdomein(en). Maar hij vindt het wel belangrijk dat hij op eigen initiatief advies kan blijven uitbrengen over transversaal onderwijsbeleid, als thema's uit aangrenzende beleidsdomeinen (bijv. Werk, Welzijn, Milieu, Inburgering) relevant zijn voor onderwijs en vorming.

De regering kan volgens het huidige decreet op de strategische adviesraden enkel afwijken van een advies als ze motiveert waarom. Ze wil dit afzwakken tot het geven van duiding en toelichting over de genomen beslissingen. De Vlor verzet zich daar niet tegen als de overheid openlijk informeert over haar motieven en overwegingen om van een advies af te wijken.

De samenwerking tussen Vlor, de onderwijsadministratie en de minster en zijn kabinet zal formeel vastgelegd worden in een beleidsovereenkomst voor vier jaar. De voorbije maanden heeft de Vlor de inhoud in verband met de opdrachten, de samenwerking, de informatie-uitwisseling en allerlei praktische aspecten voorbereid en is er daarover overleg gestart.

3 Wie is de Vlor

3.1 De vernieuwde samenstelling

De Vlor heeft een brede samenstelling. Alle groepen in de samenleving die betrokken zijn bij onderwijs en vorming hebben vertegenwoordigers in de Vlor. De meesten zeten namens de representatieve organisaties van schoolbesturen, van de onderwijsvakbonden, de centra voor leerlingenbegeleiding, de ouderverenigingen, de leerlin-

⁸ Bijlage 1 bevat de artikelen van het decreet strategische adviesraden die via het participatiedecreet op de Vlor van toepassing zijn.

⁹ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden, 30 maart 2006

Enkele cijfers

Het aantal mandaten is gedaald van 158 tot 151. De Raad Basisonderwijs telt vier mandaten minder, de Raad Secundair Onderwijs twee en de Raad Levenslang en Levensbreed Leren één. Toch is de wijziging veel ingrijpender dan een verschil van 7 suggereert. Gemiddeld een derde van de oorspronkelijke mandaten in de raden is opgeheven en door andere vervangen. In concrete cijfers werden 52 mandaten vervangen door 45 nieuwe.

gen en studenten, de sociale partners en socio-culturele organisaties.

Sinds 1 januari 2006 zetelen in de raden ook rechtstreeks verkozen directeurs en gecoöpteerde ervaringsdeskundigen (behalve in de Raad Hoger Onderwijs)¹⁰. Dat is een opvallende wijziging. De 13 rechtstreeks verkozen directeurs (niet in de Raad Hoger Onderwijs) vertegenwoordigen het bestuurspersoneel. Zij komen in de plaats van afgevaardigden van de vakbonden. De Vlor organiseerde daarvoor in de herfst van 2005 verkiezingen onder alle directeurs in het basis-, secundair en volwassenenonderwijs, en van de centra voor leerlingenbegeleiding, voor deeltijds kunstonderwijs en voor basiseducatie.

In de Raad Hoger Onderwijs is de geleding inrichtende machten vervangen door de geleding instellingshoofden, aangeduid door VLIR en VLHORA. De geleding 'inrichtende machten' van de vroegere Raad Volwassenenonderwijs is in de Raad Levenslang en Levensbreed Leren aangevuld met vertegenwoordigers van andere opleidingsverstrekkers dan onderwijs (VDAB, SYNTRA en SoCiuS)¹¹.

In alle raden zijn er nu twee mandaten voor sociaal-culturele organisaties waarvoor de Staten-Generaal van het Middenveld de vertegenwoordigers aanduidt. In de Raad Basisonderwijs vervangt dit de vroegere geleding socio-culturele milieus. Alle raden (behalve de Raad Hoger Onderwijs) hebben ook twee mandaten voor gecoöpteerde ervaringsdeskundigen. De Vlor lanceerde hiervoor oproepen tot kandidaatstelling, waarna de raadsleden twee ervaringsdeskundigen (en hun plaatsvervangers) aanduiden. De vertegenwoordigers van de cursisten in de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zijn eveneens gecoöpteerd.

De deskundigen van de overheid en uit de academische wereld (totaal 21 mandaten) bekleden geen mandaten

meer in de raden van de Vlor. Het participatiedecreet laat wel toe dat de raden deskundigen uitnodigen op hun vergaderingen. Omdat de onderwijsraad de inbreng van deskundigen in raden en werkgroepen erg nuttig vindt, heeft hij met de onderwijsadministratie en de onderwijsinspectie afgesproken om vaste contactpersonen op raadsvergaderingen uit te nodigen. Wetenschappers worden op basis van hun specifieke kennis ad hoc uitgenodigd in functie van het thema.

Ann Demeulemeester werd herkozen als voorzitter van de Vlor. In de vernieuwde samenstelling neemt de voorzitter geen mandaat meer op namens een bepaalde geleding en zetelt met raadgevende stem.

3.2 Veel nieuwe gezichten

De nieuwe samenstelling heeft uiteindelijk een nog grotere beweging onder de leden van de vijf raden teweeggebracht. Ook voor mandaten die behouden bleven, vaardigden de geledingen soms nieuwe mensen af. In totaal heeft meer dan de helft van alle leden (effectief en plaatsvervangend) uit de vijf raden van de vroegere Vlor zijn plaats verlaten (153 personen). Bijna de helft (73) neemt geen mandaat meer op in de huidige Vlor. De anderen zijn lid van een andere raad of blijven actief in een commissie, werkgroep, overlegplatform, enz.

Als zoveel leden afscheid nemen, doen ook heel wat nieuwe gezichten hun intrede. De Vlor mocht 77 raadsleden verwelkomen die voorheen nooit lid waren van enige raad, commissie of werkgroep. Dat is bijna een kwart van alle werkende en plaatsvervangende leden (303).

Inbreng van de praktijk

Ongeveer de helft van de leden van de vier deelraden heeft

¹⁰ De volledige samenstelling van de verschillende raden is opgenomen in Bijlage 4

¹¹ VDAB: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling; SYNTRA: het Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming - Syntra Vlaanderen; SoCiuS: Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk

rechtstreeks voeling met de praktijk. Ze zijn bijvoorbeeld actief op een school als leraar, directeur, zorgcoördinator, CLB-medewerker, of werken rechtstreeks met leraren als pedagogisch adviseur. In de Algemene Raad bedraagt die verhouding ongeveer 30%. In commissies en werkgroepen zetelen heel wat leerkrachten en docenten.

Man-vrouwverhouding

Volgens het decreet op de strategische adviesraden mag hoogstens 2/3 van de effectieve leden van hetzelfde geslacht zijn. In de praktijk tellen de vijf raden samen 47,5% vrouwen.

Leidend ambtenaar

Het permanent secretariaat van de Vlaamse Onderwijsraad kreeg ook een nieuwe leidend ambtenaar. Mia Douterlungne is pedagoge en werkte sinds 1982 voor het Hoger Instituut voor de Arbeid. Ze was er achtereenvolgens wetenschappelijk medewerker, projectleider, hoofd sector onderwijs en arbeidsmarkt en administratief directeur. Ze verrichtte onderzoek over onderwijs en sociale ongelijkheid, onderwijs en arbeidsmarkt en over permanente vorming.

Ze nam op 1 december 2005 de fakkel over van Jacques Perquy die met pensioen ging. Jacques Perquy was administrateur-generaal van de Vlor sinds de oprichting 15 jaar geleden. De raad organiseerde op 25 november 2005 een stijlvol afscheidsconcert in het Koninklijk Conservatorium te Brussel.

4 Permanent secretariaat

Het secretariaat van de Vlor staat in voor de praktische organisatie en de inhoudelijke ondersteuning van de onder-

wijsraad. Leidraad voor de inhoudelijke inbreng is de Visie op onderwijs die de Vlor in juni '99 heeft vastgelegd¹³.

4.1 Personeel

Het secretariaat telt 35 medewerkers; 14 mannen en 21 vrouwen¹⁴. Er zijn 11 contractuelen, 13 gedetacheerden, 10 statutairen en 1 leerwerker uit het deeltijds onderwijs die werkervaring opdoet.

Het zogenaamde raamstatuut, dat de principes en veranderingen van Beter Bestuurlijk Beleid vertaalt voor personeelsaangelegenheden, is sinds 1 april 2006 van toepassing op de personeelsleden van de Vlaamse Onderwijsraad.

Het Vast Bureau keurde op 23 februari 2006 de nieuwe personeelsformatie van de Vlaamse Onderwijsraad goed. Tijdens dit werkjaar werden twee selectieprocedures afgewerkt voor de aanwerving van nieuwe medewerkers. Eén personeelsmedewerker (niveau deskundige) is op 1 december 2005 aan de stage begonnen. Een beleidsmedewerker onderwijs (niveau adjunct van de directeur) start op 1 september 2006. De Vlor ondersteunt het actieplan voor stage- en werkervaringsplaatsen van de Vlaamse overheid. In het kader daarvan werkt een leerling uit het deeltijds beroepsonderwijs mee aan het onthaal.

Er gingen twee nieuwe overlegstructuren van start voor de leden van de administratieve staf en voor projectmedewerkers. Ze zijn bedoeld om de onderlinge kennisdeling te bevorderen. Daarnaast vullen ze als kanaal voor informatiedoorstroming en participatie, het overleg van staf en directieraad aan. Ze passen in een verbeterproject over waardering personeel; een onderdeel van het project interne kwaliteitszorg. (zie 4.3)

Doorstartdag

Op 8 februari 2006 presenteerde de vernieuwde Vlor zich aan zijn raadsleden en het brede onderwijsveld op een Doorstartdag. De term *doorstart* was niet toevallig gekozen. Men wilde immers dat de overgang soepel zou verlopen en dat de Vlor in zijn nieuwe gedaante een vliegende start zou nemen uit de landing van de oude. Het inhoudelijk thema maakte duidelijk dat de prioriteiten geen koerswijziging hebben ondergaan. Twee sprekers van de OESO kwamen recente onderzoekresultaten toelichten over gelijke kansen en het onderwijs¹².

¹² Andreas Schleicher besprak via de PISA-resultaten verschillen tussen scholen. Simon Field ging in op de rol van onderwijs in de kansengelijkheid doorheen de levensloop en lichtte enkele resultaten toe van de lopende studie *Equity in Education*.

¹³ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Visie op onderwijs, Brussel, juni 1999

¹⁴ Bijlage 7 bevat een organigram met alle personeelsleden van het permanent secretariaat van de Vlor. Ingedeeld volgens niveau zijn er 5 medewerkers van niveau D (4 vrouwen en 1 man), 7 van niveau C (1 + 6), 9 van niveau B (4 + 5) en 14 medewerkers van niveau A (7 + 7)

Vormingsbeleid

“Leren van elkaar” vindt de Vlor een interessant didactisch principe. Tijdens onderwijskundige seminars maken personeelsleden geïnteresseerde collega's vertrouwd met de grote lijnen van een bepaald thema. Kwamen dit werkjaar aan bod: het leerzorgkader, de EQF-kwalificatiestructuur, het Europese besluitvormingsproces (structuren en procedures), onderwijs en vorming in de EU en de erkenning van kwalificaties uit het hoger onderwijs voor sociale promotie (HOSP) als elders verworven kwalificaties (EVK) voor het behalen van een bachelor.

Volgens hetzelfde principe kunnen personeelsleden vrijwillig korte informatica-opleidingen volgen over één aspect van de gebruikerssoftware. Voorbeelden: introductie over het nieuwe intranet, samenvoegen van brieven en etiketten, opmaakprofielen in Word, efficiënt zoeken op het net, introductie Powerpoint. De dienst informatica verzorgt deze opleidingen.

In functie van specifieke behoeften kunnen medewerkers individuele vorming volgen.

4.2 Informatica en communicatie

Vlor-intranet

In december 2005 nam de raad een nieuw intranet in gebruik. Op die afgesloten website, afgeleid van het elektronisch leerplatform *Dokeos*, kunnen leden van raden en commissies en de deelnemers aan tijdelijke werkgroepen zich snel en doelgericht informeren over de werkzaamheden waar zij rechtstreeks bij betrokken zijn, bijvoorbeeld de agenda en voorbereidende documenten van vergaderingen raadplegen. Het intranet is uitgegroeid tot de rugengraat van de ledencommunicatie. De dienst informa-

tica verzorgt een interne helpdesk voor de medewerkers en de talrijke leden van de Vlor.

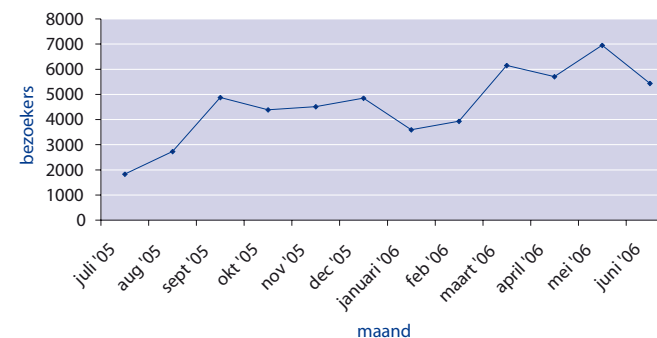
Om de kennisdeling tussen de personeelsleden van het secretariaat te vergroten wordt een interne portaalwebsite ontwikkeld in *Sharepoint*. Daarop kunnen zij snel nuttige informatie, links en documenten oproepen en het overzicht van vergaderingen en activiteiten raadplegen.

www.vlor.be

Op de Doorstartdag van 8 februari presenteerde de Vlor zijn verbeterde website. De site is makkelijker te consulteren voor mensen met een visuele handicap, kreeg een ander formaat en schermresolutie, een Engelstalig luik en onderging verschillende kleine verbeteringen.

Voor de externe communicatie is de site erg belangrijk. Maandelijks kent hij gemiddeld 4576 bezoekers die adviezen raadplegen, publicaties bestellen, inschrijven voor een activiteit of zich in het algemeen over de Vlor informeren. Via de site lopen ook tientallen vragen om informatie binnen.

bezoekersaantallen 05-06

Andere kanalen

Alle leden van de Vlor, alle scholen en CLB's ontvangen viermaal per jaar *In beraad*. Deze nieuwsbrief met een oplage van 7000 ex. geeft een overzicht van de werkzaamheden en kondigt nieuwe initiatieven aan.

Naar aanleiding van de hernieuwde samenstelling en de overgang naar strategische adviesraad heeft de Vlor een kennismakingsfolder gemaakt. Nieuwe leden van raden, commissies en werkgroepen ontvangen ook een welkomstbrochure.

De Vlor probeert zijn naambekendheid en de weerklank van zijn standpunten en activiteiten bij de publieke opinie te vergroten om ook langs die weg invloed uit te oefenen op het onderwijsbeleid. De raad verspreidde diverse persberichten o.a. over beleidsvoerend vermogen en de eerste verjaardag van de engagementsverklaring hoger onderwijs. Af en toe informeert hij gericht specifieke doelgroepen die belang hebben bij een advies, publicatie of activiteit.

4.3 Interne kwaliteitszorg

Op basis van een zelfevaluatie die de Vlor vorig werkjaar uitvoerde, startte het secretariaat dit werkjaar drie verbeterprojecten op. Het al genoemde project 'waardering personeel' resulteerde in overleg- en participatieorganen voor administratief personeel en projectmedewerkers.

Uit het project 'interne communicatie' is een opvolgingsdocument voor de leden van raden en commissies gegroeid. Daarin houdt het secretariaat de weg van een ontwerpadvies doorheen de organisatie bij, samen met de eventuele wijzigingen aan de regelgeving die ermee verband houden. Er zijn ook enkele vaste communicatieacties ingevoerd om leden beter en sneller te informeren.

Het project 'meten outcome' heeft een fiche ontwikkeld

om per advies de inhoudelijke reacties en de gevolgen op beleidsniveau in kaart te brengen.

4.4 Netwerking

De Vlor is lid van het Netwerk overheidsmanagement (MOVI) dat bedoeld is om de onderlinge communicatie en de uitwisseling van expertise tussen de overheidsinstellingen te verbeteren. De Vlor neemt deel aan werkgroepen over bedrijfseconomische boekhouding, human resources management, informatica, pr & communicatie, statuut, en vorming & opleiding. De raad is ook vertegenwoordigd in het managementcomité en in de raad van bestuur van MOVI.

5 Internationale contacten

De Vlor heeft belangstelling voor internationale onderwijsontwikkelingen. De raad besteedt bijvoorbeeld veel aandacht aan de resultaten van het PISA-onderzoek en aan andere OESO-rapporten over onderwijs. Het Europese onderwijsbeleid volgt de Vlor op de voet. Voor het verspreiden en verzamelen van informatie daarover heeft de raad een protocol van samenwerking afgesloten met het departement Onderwijs. Op 26 oktober organiseerden zij samen een seminarie over commercialisering van het onderwijs (zie p. 30)

In mei 2006 ontving de Vlor een delegatie van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie die onder meer haar werking kwam voorstellen.

EUNEC

De Vlor is een actief lid van het Europese Netwerk van Onderwijsraden (EUNEC). Dat werpt zich op als een platform

voor informatie-uitwisseling en debat tussen de onderwijsraden in de EU-lidstaten. De Vlor zetelt in het uitvoerend comité en neemt het secretariaat waar. Op die manier kan hij nauwe contacten onderhouden met onderwijsraden uit landen die een vergelijkbaar onderwijssysteem en/of een gelijkaardige werking hebben.

Als secretariaat van EUNEC was de Vlor nauw betrokken bij de organisatie van drie internationale bijeenkomsten van het netwerk:

- Op 24-25 oktober 2005 had in Brussel een conferentie plaats over het European Qualifications Framework (EQF). In het kader van de consultatie die de Europese Commissie daarover organiseerde, discussieerde EUNEC met experts over de consultatievragen van de Commissie. Het netwerk formuleerde aandachtspunten die de nationale of regionale onderwijsraden konden helpen bij hun deelname aan het consultatieproces in hun land of regio.
- Op 14 februari 2006 organiseerde het uitvoerend comité van EUNEC een seminarie over het advies *Internationaliseringsagenda voor het onderwijs 2006-2011* van de Nederlandse Onderwijsraad¹⁵. Daarin formuleert de Onderwijsraad aanbevelingen om de internationalisering van het onderwijs te bevorderen.
- Tijdens een conferentie in Lissabon (19 en 20 juni 2006) reflecteerde EUNEC over het voorstel van de Europese Commissie over kerncompetenties voor levenslang leren. EUNEC concentreerde zich vooral op de gevolgen van dit voorstel voor kwetsbare groepen in het onderwijs en besloot de conferentie met aanbevelingen voor de Europese en nationale beleidsverantwoordelijken.

In opdracht van EUNEC nam de Vlor ook deel aan twee internationale conferenties:

- *The European Qualifications Framework (EQF): from*

Consultation to Recommendation op 27 en 28 februari 2006 in Boedapest. Deze conferentie bracht beleidsmakers, experts en vertegenwoordigers van 'stakeholders' samen om van gedachten te wisselen over de resultaten van het consultatieproces over het EQF.

- Een consultatieronde over het Europese *Green Paper on Mental Health*¹⁶. De bedoeling is een Europese strategie op te stellen om de psychische gezondheid te bevorderen.

¹⁵ ONDERWIJSRAAD, *Internationaliseringsagenda voor het onderwijs, 2006-2011*, Den Haag, 15 september 2005

¹⁶ European Commission, Health and Consumer protection Directorate-General, *Green Paper: Improving the mental health of the population: Towards a strategy on mental health for the European Union*, Brussel, 14 oktober 2005. Dit platform kwam drie keer samen: 16-17 januari 2006 in Luxemburg, 16-17 maart in Wenen en 18-19 mei in Luxemburg.

Een jaar onderwijsbeleid vanuit Vlor-perspectief

- 1 **Beleidsmethoden**
- 2 **Gelijke kansen als centrale doelstelling**
- 3 **Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid**
- 4 **Een zorgzaam onderwijsbeleid**
- 5 **Competenties en kwalificaties**
- 6 **Brede opdracht van onderwijs**
- 7 **Onderwijsaanbod en organisatie in het leerplichtonderwijs**
- 8 **Hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek**
- 9 **Onderwijs en vorming voor volwassenen**

De inwerkingtreding van het participatiedecreet en Beter Bestuurlijk Beleid heeft tijdens de eerste helft van het werkjaar weliswaar de nodige voorbereiding gevraagd, maar het advies- en overlegwerk bleef natuurlijk prioritair. In de volgende hoofdstukken leest u daarvan het beknopt verslag. De structuur van dit overzicht is opnieuw een afspiegeling van de beleidsnota *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen in gelijke kansen*¹⁷ van minister van Onderwijs en Vorming Frank Vandenbroucke. Deze eerder thematische indeling keert ook terug in de eerste beleidsbrief van de minister¹⁸.

Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken

In zijn advies over die beleidsbrief drukt de Vlaamse Onderwijsraad nogmaals zijn waardering uit voor de grote lijnen van de beleidsvisie en de vele positieve beleidsintenties die de minister ontvouwt¹⁹. Traditioneel concentreert een advies over de beleidsbrief zich op enkele prioriteiten en beperkt het zich verder tot de belangrijkste knelpunten of standpunten bij de talrijke thema's. De **peilingstoetsen** en **taaltoetsen** die de minister wil invoeren, stonden bovenaan. De raad heeft vragen bij de manier waarop de minister deze peilingen voorstelt in zijn beleidsbrief.

Daarnaast somt het advies enkele leemtes op. De raad vindt bijvoorbeeld dat deze thema's een plaats verdienen in de beleidsbrief: het leerlingenstatuut, de toekomst van het experiment modularisering in het beroepsonderwijs, de nieuwe procedure voor programmaties in het secundair onderwijs, diplomabenaamingen (specificaties) hoger onderwijs en een betere procesmatige ondersteuning van de lokale overlegplatformen (LOP) in het gelijke-onderwijskansenbeleid. De raad formuleerde daarover in de loop van het werkjaar standpunten of nam alvast initiatieven in die richting.

1 Beleidsmethoden

1.1 Onderwijsvernieuwing via proeftuinen

De bedoeling van de proeftuinen die de minister in het leven riep, is op kleine schaal na te gaan hoe men een concrete onderwijsvernieuwing het best in de praktijk brengt en welke effecten ze heeft, alvorens ze op brede schaal in te voeren.

De Vlor vindt het zeer zinvol om scholen via tijdelijke projecten nieuwe pedagogische concepten te laten uittesten. Hij betreurt wel dat de minister eerst de scholen heeft opgeroepen om projecten uit te werken en pas daarna het wetgevend kader schept. Eind vorig schooljaar adviseerde hij over het ontwerpdecreet²⁰. Eind mei 2006 heeft hij de uitvoeringsbesluiten over de organisatie van proeftuinen beoordeeld²¹. Het besluit over de proeftuinen in het basis- en secundair onderwijs bepaalt de criteria en procedures voor de goedkeuring van de proeftuinen die al gestart zijn in het begin van dit schooljaar²².

Proces en evaluatie

De raad mist in het besluit meer procesgebonden criteria, bijv. over planmatige aanpak, de ontwikkeling van capaciteiten voor beleidsvoerend vermogen, de duurzaamheid en overdraagbaarheid van het project, enz. Ook de "evaluatie" zou meer aandacht mogen besteden aan analyse van de beginsituatie en indicatoren voor interne en externe evaluatie. Een evaluatie moet zowel betrekking hebben op de meerwaarde voor de lerende als op de gevolgen voor de draagkracht van de school en het team. De Vlor vindt dat de overheid de onderwijspartners sterker moet betrekken bij de beoordeling en besluitvorming na de evaluatie van alle projecten.

¹⁷ FRANK VANDENBROUCKE, *Vandaag kampioen in wiskunde, morgen ook in gelijke kansen*; beleidsnota Onderwijs en Vorming 2004-2009, Brussel, december 2004

¹⁸ FRANK VANDENBROUCKE, *Goed voor de sterken, sterk voor de zwakken*; Een beleid gesteund op een ambitieus realisme. Beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2005-2006, Brussel 9 november 2005.

¹⁹ ALGEMENE RAAD, *Advies over de beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2005-2006*, 10 november 2005

²⁰ ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het onderwijs*, 26 mei 2006

²¹ De Algemene Raad gaf advies over het uitvoeringsbesluit voor de proeftuinen in het basis- en secundair onderwijs. Het advies van de Raad Levenslang en Levensbreed Leren over het uitvoeringsbesluit voor de organisatie van het project 'Opleiding voor opleiders van volwassenen' komt verderop aan bod (zie 9.2)

²² ALGEMENE RAAD, *Advies over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs*, 18 mei 2006

Afwijkingen

Het uitvoeringsbesluit bevat een globale opsomming van de wettelijke en decretale bepalingen waarvan scholen tijdens het tijdelijk project kunnen afwijken. De Vlor vraagt voor elk project apart zo een overzicht van de afwijkingen en een argumentatie op basis van de doelstellingen van het project. Zo staat het, volgens de raad, in het decreet op de tijdelijke projecten.

Behalve het basis- en secundair onderwijs behoren ook de erkende centra voor deeltijdse vorming, de centra voor volwassenenonderwijs, de instellingen voor deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding tot het toepassingsgebied van het decreet. Zij moeten ook de kans krijgen om proeftuinen op te starten.

Beter twee besluiten

De Vlor stelt voor om in de toekomst met twee uitvoeringsbesluiten te werken. Eén over de selectieprocedure en –criteria (vóór de oproep aan de scholen) en een tweede over de wettelijke en decretale bepalingen waarvan de geselecteerde projecten mogen afwijken (vóór de start van de projecten).

1.2 Beleidsvoorbereidend onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek is van belang voor onderwijsinnovatie en beleidsvoorbereiding. De overheid wil de volgende vijf jaar concrete aspecten laten onderzoeken van vijf algemene themaclusters: leren en werken, beleidsvoerend vermogen van scholen, loopbanen van leraren, talentontwikkeling en financiering van onderwijs.

Dit jaar heeft de Vlor opnieuw advies uitgebracht over het **onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek** (OBPWO). Hij doet dat op eigen

initiatief vóór de besluitvorming over de onderzoeksthema's in de eindfase zit. De vier deelraden bereiden het advies mee voor en doen suggesties voor hun onderwijsniveau. De Vlor geeft algemene aanbevelingen en stelt concrete thema's voor²³. De raad pleit voor een planningscommissie zodat het onderwijskundig onderzoek meer volgens een onderzoeksprogrammering zou verlopen. Hij zou graag zijn visie geven bij de selectie van onderzoeksthema's in het kader van VIONA of via de steunpunten Gelijke kansen en Studieloopbanen. De overheid zou evaluatieonderzoek bewust moeten integreren in het concept van onderwijsvernieuwingen zodat men al tijdens het proces kan zien hoe de vernieuwing aanslaat in de praktijk en of bijstellingen nodig zijn. Hij acht het nuttig om bij de evaluatie van het GOK-decreet niet enkel de 'ondersteuning' maar ook het concept en het effect van het gelijkekansenbeleid te evalueren. Tot slot breekt hij een lans voor meer praktijkgericht onderzoek, in samenwerking met praktijkmensen.

De Vlor stelde acht thema's voor die prioriteit verdienen waaronder evaluatieonderzoek over scholengemeenschappen basisonderwijs, taak- en studiebelasting bij leerlingen, modellen voor vreemdetalenonderwijs in leerplichtonderwijs, of voor ondersteuning van leertrajecten in het volwassenenonderwijs²⁴.

1.3 Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus

De raad vindt de maatschappelijke rol van onderwijs erg belangrijk. Geregeld beklemtoont hij dat andere maatschappelijke sectoren de onderwijssector moeten betrekken bij hun beleidsplannen, als die invloed hebben op het onderwijs. (Bijv. ontwikkelingen in integrale jeugdhulpverlening, educaties voor duurzame ontwikkeling, het jeugdbeleid of de erkenning van studiebewijzen uit het

²³ ALGEMENE RAAD, Advies over het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, 27 oktober 2005

²⁴ ALGEMENE RAAD, Advies over de discussienota onderwijs en vorming 2004-2009, 18 november 2004

Education & Training 2010

Op de Europese top van Lissabon in maart 2000 keurden de staats- en regeringsleiders een ambitieus plan goed om Europa tegen 2010 de meest competitieve kenniseconomie ter wereld te laten worden en om het sociale model van Europa te moderniseren. Het Europese onderwijsbeleid kwam toen in een stroomversnelling terecht omdat het de ontwikkeling van de kenniseconomie en bepaalde sociale doelstellingen moet helpen realiseren.

Om de invoering van hervormingen door de lidstaten te stimuleren en te coördineren gebruikt de Europese Unie de open-coördinatiemethode. De lidstaten hebben 3 strategische doelen afgesproken en daarvan 13 doelstellingen afgeleid. Daarover zijn standaarden en indicatoren vastgelegd in een werkprogramma zodat de lidstaten hun resultaten met elkaar kunnen vergelijken en hun beleidslijnen kunnen uitzetten.

De lidstaten rapporteren tweemaal over hun vooruitgang in de realisatie van de doelen. Sinds het rapport van maart 2004 beginnen de verschillende beleidslijnen meer in elkaar te vloeien: De Lissabondoelstellingen voor onderwijssystemen, het Kopenhagenproces voor beroepsgerichte opleidingen en het Bolognaproces.

(volwassenen)onderwijs voor de vestiging als zelfstandige) Als andere sectoren onderwijsmaatregelen willen nemen, dan horen zij rekening te houden met de wetmatigheden van onderwijs. Zij kunnen extra middelen ter beschikking stellen voor doelstellingen die zij via transversaal beleid willen realiseren met de hulp van het onderwijs.

Het Vlaams jeugdbeleidsplan 2006-2009

In het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2006-2009 stelt de regering, op basis van een globale visie op de jeugd en het jeugdbeleid, de doelstellingen van een geïntegreerd jeugdbeleid voor. Het plan bevat een hoofdstuk over onderwijs en ook in de hoofdstukken over andere beleidsdomeinen staan bepalingen over onderwijs.

De Raad Secundair Onderwijs waardeert de nadruk die het jeugdbeleidsplan legt op talentontwikkeling en gelijke onderwijskansen²⁵. Ook over veel andere beleidslijnen bestaat er overeenstemming tussen de visie van de minister van Cultuur, Jeugd en Sport en die van de onderwijspartners.

In verband met rechtspositie en participatie steunt de raad de voorstellen om een open en participatief schoolklimaat te bevorderen. Dat verhoogt het welbevinden van leerlingen en is een vorm van democratische opvoeding. Voor zijn standpunten over een zorgbeleid, gelijke onderwijskansen, een efficiënte aanpak van spijbelen en absoluut schoolverzuim, integrale jeugdhulp, het concept brede school, de schoolcurricula (vakoverschrijdende thema's en hun uitwerking in eindtermen), studiebeurzen en kostenbeheersing put de Raad Secundair Onderwijs uit de adviezen die de Vlor hierover in het verleden heeft uitgebracht.

Over de *beleidsrotonde Werkgelegenheid* die de voorbereiding op de arbeidsmarkt moet bevorderen, doet de

raad geen concrete uitspraken. Ook over veel andere thema's formuleert de raad geen standpunten, wat niet wil zeggen dat hij er automatisch mee instemt. Hij herhaalt dat onder meer een overzichtelijke kwalificatiestructuur de afstemming onderwijs–arbeidsmarkt kan helpen. De opwaardering van deeltijdse leersystemen zou een prioriteit moeten zijn, net als het scheppen van voldoende aanbod om werkplekervaring op te doen of voortrajecten te volgen.

1.4 Het Europese onderwijsbeleid

Het onderwijsbeleid in Vlaanderen ondergaat onmiskenbaar de invloed van Europese initiatieven. De verschillende processen die de Unie op gang heeft gebracht groeien de laatste tijd meer en meer naar elkaar.

1.4.1 Het Lissabonproces

Het Lissabonproces draait rond een ambitieus doelstellingenprogramma waarmee de Europese Unie een hervorming van de onderwijssystemen van de lidstaten in beweging heeft gebracht.

In februari 2006 keurde de Europese Raad van onderwijsministers een nieuw tussentijds rapport goed. *Modernisering van onderwijs en opleiding: een pijler voor welvaart en sociale samenhang in Europa*. Het roept de lidstaten op om meer vooruitgang te boeken in de hervorming van hun onderwijssystemen om de doelstellingen te kunnen halen tegen 2010. Er startte dit werkjaar een soort *Lisbon re-launch*. De Unie benadrukt nog eens de rol van kennis, onderwijs en competenties voor de kenniseconomie van de toekomst en roept op tot grotere investeringen in kennis en innovatie.

In een brief aan de minister liet de Vlor zijn waardering blij-

ken voor de nieuwe klemtonen in dit tussentijds rapport. Positief was bijvoorbeeld dat de sociale dimensie van onderwijs evenveel belicht werd als de economische aspecten.

Het Kopenhagenproces

De verklaring van Kopenhagen (29 en 30 november 2002) versterkt de Europese samenwerking op het vlak van beroepsgericht onderwijs en vorming. De fundamentele principes werden gelegd tijdens het Belgische EU-voorzitterschap op de vergadering van de directeurs-generaal beroepsopleiding in oktober 2001 in Brugge.

De vrijwillige samenwerking in het kader van het Kopenhagenproces heeft als doel om gemeenschappelijk vertrouwen, transparantie en erkenning van competenties en kwalificaties te realiseren. De ministers willen zo een basis leggen om de mobiliteit te versterken en de toegang tot levenslang leren te vergemakkelijken.

Op een topconferentie over het beroepsonderwijs (14 december 2004) ondertekenden de onderwijsministers van 32 Europese landen, de Europese sociale partners en de Europese Commissie het *communiqué van Maastricht*. Dat sluit aan op de Kopenhagenverklaring en vormt een nieuwe stap in het realiseren van de Lissabondoelstellingen voor het beroepsonderwijs.

1.4.2 Naar een Europese kwalificatiestructuur (EQF)

In het kader van het Kopenhagenproces, de verzamelnaam voor Europese beleidsinitiatieven in verband met beroepsgerichte opleidingen, werkt de Europese Commissie onder meer aan een Europese kwalificatiestructuur (EQF) en aan een Europees systeem voor *credit transfer* (ECVET). Met beide systemen probeert men de overzichtelijkheid en de herkenbaarheid van de kwalificaties te bevorderen.

In opdracht van de Europese Raad van Staats- en Regeerders stelde de Europese Commissie het werkdocument *Naar een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren* op²⁶. Tijdens het najaar van 2005 organiseerde ze een grootschalige consultatie over dit werkdocument. Beleidsmakers, sociale partners, onderwijs- en opleidingsactoren en experts in kwalificatiesystemen uit alle lidstaten konden hun visie geven op een aantal vragen van de Commissie. Aangezien verschillende organisaties in de Vlaamse Onderwijsraad zitting hebben, werd besloten een gezamenlijk advies te geven aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Onderwijsraad toont zich een voorstander van de ontwikkeling van zo'n overkoepelende structuur voor alle kwalificaties. Het EQF stelt lidstaten, onderwijs- en opleidingsinstellingen, werkgevers en sectoren in staat met elkaar te communiceren over de waarde van kwalificaties²⁷. Het kan ook de positie van de lerende in het proces van levenslang leren versterken. Als er in de toekomst civiele effecten uit het EQF zouden ontstaan, dan moeten die volgens democratische besluitvormingsprocedures tot stand komen en de bevoegdheden van de lidstaten respecteren.

De Vlor omschrijft wel kenmerken en voorwaarden waaraan zo'n kwalificatiestructuur moet voldoen.

- De verdere ontwikkeling van het EQF moet in een tijdspad vastgelegd worden en in samenhang met de onderliggende instrumenten (zoals Euro-pass), de Richtlijn voor professionele kwalificaties en de kwalificatiestructuur hoger onderwijs.
- De beschrijving van de kenmerken van de verschillende EQF-niveaus moet gebeuren vanuit een wetenschappelijke en onderwijskundige benadering van competenties, maar zonder dat te versmalen tot een eenzijdig academische invalshoek.

Europees Kwalificatiekader

Het *European Qualifications Framework* (EQF) is een referentiekader om de waarde van kwalificaties, diploma's en getuigschriften te beoordelen. Het bestaat uit acht competentieniveaus gebaseerd op leerresultaten. Elk referentieniveau wordt beschreven in termen van kennis, vaardigheden en persoonlijke en professionele competenties. Dankzij het EQF kunnen regionale, nationale of sectorale kwalificaties met elkaar vergeleken door ze aan zo'n competentieniveau toe te wijzen. Het EQF moet het wederzijdse vertrouwen tussen de verschillende partners in arbeid, onderwijs en opleiding in Europa verhogen en zo bijdragen tot een grotere mobiliteit.

²⁶ Commissie van de Europese Gemeenschappen, *Naar een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren*; werkdocument voor de medewerkers van de Commissie, Brussel, 8 juli 2005
²⁷ ALGEMENE RAAD, *Advies over het werkdocument "Naar een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren"*, 24 november 2005

Bologna

Aan de basis van het Bolognaproces ligt de Sorbonne-verklaring van 25 mei 1998. Een initiatief van Europese universiteiten om een Europese hogeronderwijsruimte uit te bouwen. In 1999 ondertekenden 31 ministers van onderwijs dan de Bolognaverklaring. Dit proces overstijgt de Europese Unie. Inmiddels hebben 43 landen zich aangesloten waaronder talrijke landen van buiten de EU. Om de twee jaar heeft een opvolgingsconferentie plaats.

- Sectorale kwalificaties horen eerst een plaats te krijgen in een nationale kwalificatiestructuur en niet meteen in het EQF.
- Elke burger moet een duidelijke en begrijpelijke toelichting krijgen over de mogelijkheden van het EQF.

Namens EUNEC nam de Vlor eind februari 2006 deel aan een conferentie over de resultaten van de consultatieronde over EQF²⁸. De raad maakte van de gelegenheid gebruik om ook over de Vlaamse kwalificatiestructuur standpunten in te nemen. (zie 5.1) In september 2006 zal de Europese Commissie een ontwerp van aanbeveling over EQF publiceren.

1.4.3 Internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs

Bolognaproces

De werkgroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid volgt het Bolognaproces op. De voorbereiding van de opvolgingsconferentie van 2007 in Londen moet echter nog op gang komen.

De werkgroep besprak ook het voortgangsrapport over de implementatie van *Education and Training 2010* van de Europese Commissie. Voor het hoger onderwijs benadrukt het rapport de noodzaak aan private investeerders. In Vlaanderen zijn de stakeholders echter expliciete voorstanders van publieke hogeronderwijsfinanciering. In verband met de Lissabonagenda rijst de vraag of er niet te weinig nadruk ligt op *onderzoek*. De werkgroep vindt het positief dat de voorgestelde hervormingen efficiëntie, kwaliteitsbewaking en aandacht voor diversiteit vooropstellen.

Titulatuur

In Nederland overweegt men om aan de titulatuur van universitaire diploma's de begrippen *of arts* dan wel *of science* toe te voegen zoals dat in de Angelsaksische traditie gebruikelijk is. Aangezien Vlaanderen en Nederland samenwerken in de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) onderzoekt de Vlor of wijzigingen aan de Nederlandse diplomabenoamingen gevolgen zouden hebben voor het Vlaams hoger onderwijs en of een gelijklopende aanpassing wenselijk is. De minster heeft de Vlor om advies gevraagd.

De Vlor verwacht dat men de specifieke context van het Vlaamse hoger onderwijs zal moeten afwegen tegen een betere internationale herkenbaarheid van diploma's. De Raad Hoger Onderwijs zal hierover volgend werkjaar advies uitbrengen. Een beslissing moet vallen voor de eerste bachelors in juni 2007 afstuderen.

De NVAO

De Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) beoordeelt de kwaliteit van de opleidingen in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen en verleent een keurmerk (accreditatie). De organisatie werkt onafhankelijk en probeert het kwaliteitsbewustzijn binnen het hoger onderwijs te vergroten. De Raad Hoger Onderwijs nodigde het dagelijks bestuur van het NVAO uit op 15 mei 2006 voor een kennismaking en rechtstreekse dialoog. Men besprak o.a. de academisering, de sociale dimensie in het accreditatieproces, outputfinanciering en kwaliteitsverlies. Het Vlaams Parlement heeft eind januari het reglement goedgekeurd dat de bestuursbeginselen van de NVAO vastlegt²⁹.

²⁸ The European Qualifications Framework (EQF): from Consultation to Recommendation op 27 en 28 februari 2006 in Boedapest. (Zie deel 1, hoofdstuk 5)

²⁹ De Raad Hoger Onderwijs had hierover in juli 2005 advies uitgebracht.

2 Gelijke kansen als centrale doelstelling

2.1 Toelatingsbeleid

Het decreet van 15 juli 2005 houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen, wijzigt het luik inschrijvingsrecht en lokale overlegplatformen. Deze wijziging omvat nieuwe bevoegdheden voor de lokale overlegplatformen (LOP's).

Vanuit zijn opdracht bij de uitvoering van het toelatingsbeleid ontwikkelde de Vlor instrumenten voor de uitvoering van de nieuwe bevoegdheden van de lokale overlegplatformen. Er zijn instrumenten opgesteld om dubbele inschrijvingen te vermijden en criteria en procedures vastgelegd op basis waarvan scholen voor secundair onderwijs kunnen weigeren om een leerling in te schrijven die elders definitief werd uitgesloten. Er zijn ook afspraken gemaakt over de communicatie over het inschrijvingsbeleid van de scholen, over de uitoefening van de bemiddelingsbevoegdheid en over gezamenlijke inschrijvingsperiodes.

Deze instrumenten kwamen tot stand op een gemeenschappelijke studiedag van de gedetacheerde leerkrachten die de uitvoering van de engagementsverklaring *Diversiteit als meerwaarde* begeleiden, en de deskundigen van het departement die de lokale overlegplatformen ondersteunen. De commissie Toelatingsbeleid legitimeerde de documenten die uit deze samenwerking resulteerden. Deze instrumenten zijn niet af, maar hebben de vorm van halffabricaten. Elk lokaal overlegplatform kan ze aanpassen aan zijn eigen behoeften en mogelijkheden.

De Vlor organiseerde voor de gedetacheerde leerkrachten die de uitvoering van de engagementsverklaring *Diversiteit als meerwaarde* begeleiden nog twee interne studieda-

gen. Eén over armoede en onderwijs en één over goede praktijkvoorbeelden van omgevingsanalyses. Tijdens deze laatste studiedag presenteerden enkele deskundigen van het departement een omgevingsanalyse van een lokaal overlegplatform dat zij ondersteunen, aan de genoemde gedetacheerde leerkrachten.

2.2 Ondersteuningsbeleid

Tijdens het schooljaar 2005–2006 startte de tweede GOK-cyclus. De Vlor organiseerde opnieuw vijftien studiedagen, drie in elke provincie, voor basisscholen en secundaire scholen die deelnemen aan het gelijke-onderwijskansenbeleid.

Vanuit de Vlor krijgen de begeleiders van het ondersteuningsbeleid mogelijkheden om met elkaar en bijgestaan door medewerkers van het Steunpunt GOK, in werkgroepen aan hun professionalisering te werken. Deze professionalisering heeft te maken met de inhouden van het GOK-beleid en met de wijze waarop begeleiders scholen kunnen ondersteunen in hun GOK-beleid. Daarbij gaan zij uit van het beleidsvoerend vermogen van de scholen zelf. Vanaf dit schooljaar maken ook gedetacheerde leerkrachten van projecten die nauw aansluiten bij het GOK-beleid deel uit van de werkgroepen.

Inhoudelijk zorgde de Vlor, samen met het Steunpunt GOK, voor ondersteuning bij de nieuwe analyse-instrumenten voor de thema's 'doortroming' en 'participatie'. De inspectie gaf de begeleiders een rechtstreeks verslag over de resultaten van de inspectieronde bij het afsluiten van de eerste GOK-cyclus.

Daarnaast organiseerde de Vlor, samen met het Steunpunt GOK, voor de begeleiders vorming en studiedagen over de verschillende GOK-thema's³⁰.

Engagementsverklaring voor het leerplichtonderwijs

Op 23 februari 2003 ondertekenden de organisaties vertegenwoordigd in de Vlaamse Onderwijsraad, de onderwijsminister en sociale organisaties die de doelgroepen vertegenwoordigden, een engagementsverklaring met als titel "Diversiteit als meerwaarde". De verklaring sluit aan bij de thematiek van het GOK-beleid dat toen pas van start was gegaan. De organisaties spraken af om zich elk vanuit hun eigen verantwoordelijkheid in te zetten voor vier streefdoelen:

1. De dualisering in de maatschappij tegengaan en zo bijdragen tot meer sociale cohesie.
2. Streven naar een maatschappij met meer verdraagzaamheid, openheid en respect ten aanzien van diversiteit.
3. Streven naar een onderwijs zonder discriminatie, uitsluiting, segregatie en racisme.
4. Streven naar optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen, in alle Vlaamse scholen en vestigingsplaatsen.

De verklaring bevatte verder afspraken en voornemens om die doelen te bereiken. De Vlaamse Onderwijsraad coördineert de uitvoering van de engagementsverklaring.

2.3 Engagementsverklaringen 'Diversiteit als meerwaarde'

2.3.1 Communicatie diversiteit

Uit een voorlopige evaluatie van de uitvoering van de engagementsverklaring *Diversiteit als meerwaarde* voor het leerplichtonderwijs, bleek dat de ondertekenende organisaties het een erg moeilijke opdracht vonden om het engagement om de publieke opinie te sensibiliseren elk afzonderlijk in de praktijk te brengen. De geledingen van de commissie Toelatingsbeleid beslisten om de handen in elkaar te slaan. Vier keer tijdens het schooljaar 2005–2006 publiceerden alle organisaties tijdens dezelfde maand artikels in hun communicatie over éénzelfde thema, dat verband houdt met de engagementsverklaring. Een forum met de communicatieverantwoordelijken van de ondertekenende organisaties gaf vorm aan deze campagne. De begeleiders van de uitvoering van de engagementsverklaring zorgden voor de inhoudelijke input.

Na afloop vonden de meeste deelnemers dat het doel van de campagne, namelijk een positieve boodschap over diversiteit overbrengen, werd bereikt. De tabel geeft per thema het aantal gepubliceerde artikels, deelnemende organisaties en gebruikte kanalen.

thema	artikels	organisaties	kanalen
1. Armoede (okt.)	36	14	17
2. Partnerships (dec.)	29	14	21
3. Diversiteit in de klas (feb.)	31	10	15
4. Toegang tot het onderwijs (apr.)	37	11	15

2.3.2 Samenwerking met Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

De Vlor en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding hebben een akkoord afgesloten over samenwerking bij de behandeling van klachten over racisme en discriminatie in het onderwijs die geen verband houden met het toelatingsbeleid³¹.

Het Centrum zal individuele leden van de commissie Toelatingsbeleid van de Vlor informatie, advies en ondersteuning kunnen vragen wanneer het bij een klacht probeert te bemiddelen. De behandeling van de klacht blijft in handen van het centrum. Enkel de leden van de commissie Toelatingsbeleid die de meeste voeling hebben met de partijen die bij het conflict betrokken zijn, zullen bijstand verlenen. Het is de bedoeling dat hun deskundigheid, terreinkennis en vaardigheden de mogelijkheden vergroten om tot een optimale en positieve oplossing te komen. Respect voor de privacy staat expliciet in de overeenkomst.

2.3.3 Engagementsverklaring hoger onderwijs

Op vrijdag 24 februari 2006 organiseerde de Raad Hoger Onderwijs de studiedag *Diversiteit als meerwaarde: engagement in de praktijk* met als bedoeling goede praktijkvoorbeelden, getuigenissen en ervaringen uit te wisselen in verband met de uitvoering van de engagementsverklaring voor het hoger onderwijs. Zeventien hogescholen en universiteiten stelden er samen meer dan vijftientig projecten voor. De visie van de internationale experte Mary Tupan werd aangevuld met standpunten van de onderwijsminister en de organisaties die de verklaring ondertekenden. Er waren 170 deelnemers.

Een jaar na de plechtige ondertekening van de engagementsverklaring over diversiteit in het hoger onderwijs, hebben ook alle Vlaamse hogescholen en universiteiten de verklaring afzonderlijk onderschreven. De Vlor is hier heel tevreden over.

3 Vier hoofdassen van het onderwijsbeleid

3.1 Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt verbeteren

Een goede afstemming tussen de onderwijssector en de arbeidsmarkt is een hoofdthema van het Vlaamse en Europese onderwijsbeleid. De Vlor ziet daarin kansen om het onderwijs verder te verbeteren en versterken. In verband met **samenwerkingsmodellen**, zoals de RTC's en de sectorconvenants, vindt de Vlor dat onderwijs als een gelijke partner moet kunnen deelnemen aan het overleg met de overheid en de sociaal-economische sectoren. Specifieke doelgroepen en het bijhorend onderwijsaanbod (secundair, DBSO, OSP) moeten voldoende aandacht krijgen. De onderwijsraad onderstreept in dit debat ook altijd dat men de algemeen vormende taak van het onderwijs niet mag opgeven ten gunste van zuiver economische belangen.

De Koepelcommissie is een belangrijk orgaan waar onderwijs en de sectoren met elkaar overleggen over een betere aansluiting. Zij coördineert de werking van de sectorcommissies. Ze volgt onder meer de ontwikkelingen op het vlak van de Vlaamse kwalificatie- en opleidingenstructuur, het themadecreet, EQF, enz. Over de beoordelingsprocedures bij de eerste standaarden voor de titels van beroepsbekwaamheid kreeg de Koepelcommissie toelichting van de administrateur-generaal van de SERV.

De **modulaire opleidingen** van het volwassenenonderwijs worden door de overheid systematisch afgestemd op de beroepsprofielen van de betrokken sectoren. Met deze profielen maken de sociale partners van een sector duidelijk welke kennis en vaardigheden nodig zijn om een bepaald beroep uit te oefenen. Wie aangeworven wordt na een opleiding die is afgestemd op het beroepsprofiel, kan in principe meteen aan de slag. Tal van nieuwe modulaire opleidingen werden al door de sectorcommissies geadviseerd en door de regering goedgekeurd, met name uit de studiegebieden Boekbinden, Grafische technieken, Handel, Koeling & Warmte, Mechanica-elektriciteit, Personeelzorg, Nederlands tweede taal, Talen en Textiel. Er zijn ook studiegebieden bij die niet specifiek op bepaalde beroepen gericht zijn.

3.1.1 Screenen studiegebieden

In de lente van 2006 is de Vlor gestart met het screenen van de studiegebieden. Land- en tuinbouw en Lichaamsverzorging kwamen als eerste aan de beurt. Onderwijs- en opleidingsverstrekkers en de economische sectoren werken hiervoor samen in de sectorcommissies om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt te verbeteren. De bedoeling van deze operatie is het volledige onderwijsaanbod³² van een studiegebied in kaart te brengen, compleet met de evoluties van leerlingenaantallen. Deze informatie legt men naast cijfermateriaal over de tewerkstelling in de overeenkomstige sector om te zien welke studierichtingen goed scoren op de arbeidsmarkt, en welke niet. Meteen bekijkt men ook welke tendensen en behoeften de sector kent op het vlak van tewerkstelling.

Onder meer voor dit thema zijn er contacten tussen de Vlor en het departement Werk en Sociale Economie. De uitwisseling van gegevens over tewerkstelling en behoef-

Diversiteit als meerwaarde in hoger onderwijs

De plechtige ondertekening van *Diversiteit als meerwaarde, engagementsverklaring van het Vlaamse hoger onderwijs* vond plaats op 31 mei 2005. Onderwijsminister Frank Vandenbroucke en vertegenwoordigers van VLIR (universiteiten), VLHORA en VVKHO (hogescholen), verenigingen van kansarmen en allochtonen, personeelsorganisaties, sociale organisaties, studentenvertegenwoordigers en de Vlaamse Onderwijsraad beloofden te zullen samenwerken aan een veelzijdig diversiteitsbeleid. Voor alle kansengroepen moet dat uitmonden in meer gelijke kansen in en door het hoger onderwijs. De Vlor organiseerde het voorbereidend overleg en zal de partners regelmatig de kans geven om ervaringen uit te wisselen.

ten op de arbeidsmarkt is ook nuttig in verband met het onderwijsluik van de sectorconvenants en voor de beoordeling van programmatieaanvragen.

3.1.2 Het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Visietekst trajectbegeleiding

Op 5 oktober 2005 organiseerden de Vlor en het departement Onderwijs en Vorming een studiedag voor coördinatoren en trajectbegeleiders van centra voor DBSO en voor CLB-medewerkers. De commissie Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs presenteerde er zijn *Visietekst trajectbegeleiding DBSO*³³. Op basis van de bespreking in werkgroepen heeft de commissie de visietekst dan praktijkgericht uitgewerkt.

Het doel van trajectbegeleiding is de jongere toeiden naar alternerende tewerkstelling of een valabel equivalent. De visietekst geeft inspiratie voor dit concept van individuele trajectbegeleiding vanuit het standpunt van een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs. Dit is een mogelijke benadering van dit thema. De brochure bevat een beschrijving van trajectbegeleiding, de uitgangspunten, de taken van de trajectbegeleider en de methodologie.

Centra voor leren en werken

Over de toekomstige centra voor leren en werken (CLW's) heeft het kabinet een conceptnota aangekondigd. De commissie DBSO heeft intussen het terrein wat verkend maar wacht af tot de nota er is om standpunten in te nemen. De commissie DBSO zal vertegenwoordigers uit de deeltijdse vorming en de leertijd uitnodigen om over de CLW's samen te werken.

Opleidingskaarten DBSO

De Raad Secundair Onderwijs heeft twee nieuwe opleidingskaarten opgesteld voor de DBSO-opleidingen *kermiswerker* en *kermismedewerker*³⁴. Als DBSO-centra een kwalificatiegetuigschrift met die benamingen willen uitreiken, moeten ze hun opleiding afstemmen op deze opleidingskaarten. De minister keurde beide kaarten formeel goed op 24 april 2006.

Nieuwe kwalificatiebenamingen DBSO

Elk jaar adviseert de Raad Secundair Onderwijs over voorstellen van nieuwe benamingen die kunnen voorkomen op de lijst van kwalificatiegetuigschriften die het deeltijds beroepssecundair onderwijs kan uitreiken. De centra DBSO dienen deze voorstellen in bij het departement Onderwijs. De Vlor beoordeelt ze volgens criteria als: specificiteit van het DBSO, arbeidsmarktgerichtheid, motivatie bij het voorstel, inhoud en benaming.

De voorgestelde benamingen *productieoperator hout* (rubriek "Hout"), *activiteitenbegeleider in de toeristische sector*, *entertainer* en *onderhoudstechnieker sportmateriaal* (rubriek Sport en vrije tijd) kregen een gunstig advies. De benaming *assistent-grimeur* (rubriek Schoonheidszorg) kreeg een ongunstig advies³⁵, net als het voorstel om de kwalificatiebenamingen *buurtsportwerker* en *initiator-sportbegeleider* (rubriek Sport en vrije tijd) te schrappen uit de lijst.

De minister is nog niet ingegaan op het voorstel om de procedures over de voorstellen van nieuwe benamingen en van opleidingskaarten in één beweging te laten verlopen. De raad heeft zijn voorstel herhaald.

³³ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Trajectbegeleiding in het DBSO: visietekst*, Vlor, Brussel, 23 september 2004.

³⁴ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO-kwalificatiegetuigschriften kermismedewerker en kermiswerker*, 21 februari 2006

³⁵ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs vanaf het schooljaar 2006-2007*, 21 februari 2006

Update van DBSO-kwalificatiebenamingen

In het advies over de voorstellen voor nieuwe benamingen nam de commissie DBSO zich voor om na te gaan of er geen benamingen van kwalificatiegetuigschriften geschrapt kunnen worden. Zij hield een rondvraag bij alle centra DBSO over een lijst van goedgekeurde benamingen waarvoor tijdens het schooljaar 2005-2006 nergens in het DBSO een opleiding werd georganiseerd. De commissie peilde naar de relevantie van die kwalificaties en naar de intentie van de centra om er in de toekomst een opleiding voor te organiseren. Op basis van de rondvraag stelt de Vlor voor een reeks DBSO-kwalificatiebenamingen te schrappen en enkele andere te hernoemen om hun herkenbaarheid op de arbeidsmarkt te vergroten³⁶.

3.1.3 Tertiair onderwijs

In verband met een betere aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en een duidelijke onderwijsstructuur, dringt zich een debat op over het zogenaamde *tertiair* onderwijs. De Vlor rekent daar op dit moment een gevarieerde groep beroepsgerichte opleidingen toe die volgen op de derde graad secundair onderwijs maar niet opgenomen zijn in de BaMa-structuur (opleidingen uit het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs). De Vlor gebruikt het begrip niet in zijn brede internationale betekenis, waar het Engelse begrip *tertiair* staat voor alles wat postsecundair, hoger en universitair onderwijs is. De overheid plant een conceptnota tegen eind 2006.

Het vast bureau besliste op basis van een eerste omgevingsanalyse door een werkgroep dat het te vroeg is om een advies uit te brengen. De Vlor zal daarom eerst een probleemverkenning houden opdat het debat geobjectiverd kan worden op basis van de inbreng van experts, en opdat de betrokkenen een aantal denkpijlers kunnen

bediscussiëren zonder dat ze namens hun organisatie al een standpunt moeten innemen. De werkgroep Tertiair Onderwijs verwacht een antwoord op drie vragen die uit de discussies zijn komen bovendien.

- 1 Heeft de arbeidsmarkt behoefte aan werknemers die na het leerplichtonderwijs nog een bijkomende kwalificatie behalen die voortbouwt op competenties die verworven zijn in het secundair onderwijs, maar niet beschouwd kunnen worden als een volledige opleiding uit het hoger onderwijs? En als die behoeften er zijn, heeft men dan vooral initiële basisopleidingen nodig of ook specialisatieopleidingen?
- 2 Wat is het profiel van de studenten in het tertiair onderwijs? Waarin verschilt dat van een leerling in het secundair onderwijs en een student in het hoger onderwijs?
- 3 Wat zijn de kritische succesvoorwaarden voor een tertiair onderwijs: onderwijskundig-didactische, maatschappelijke, internationale, juridische, financiële en implementatievoorwaarden?

3.1.4 Opleiding tandartsassistent

In België heeft ongeveer 1 tandarts op zes een assistent(e). Een specifieke opleiding is er niet. In onze buurlanden ligt die verhouding veel hoger. De beroepsverenigingen van tandartsen vroegen om de wenselijkheid van twee nieuwe opleidingen te onderzoeken: *tandartsassistent* en *mondhygiënist*. Zij verwachten dat beide beroepen het takenpakket van de tandarts kunnen verlichten en de kwaliteit van de dienstverlening verhogen.

De Vlaamse Onderwijsraad vindt het nuttig om een opleiding tandartsassistent – en op langere termijn ook een opleiding mondhygiënist – te organiseren³⁷. De tandartsassistent zou organisatorische en adviserende taken vervullen en de tandarts assisteren bij behandelingen. De

³⁶ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over schrapping en naamswijziging van eerder goedgekeurde kwalificatiebenamingen in het DBSO, 20 juni 2006. Deze benamingen kunnen volgens de raad geschrapt worden: Bekister-betonstaalvechter, Elastisch voeger, Diamantslijper, Kruiswerk-briljanteerder, Kruiswerk-slijper, Monteur instrumentatie, Meubelrestaurateur, Assistent-modeverkoper, Landbouwarbeider, Landbouwer, Ploegbaas in bos- en natuurbeheer, Draadbewerker, Extrudeur, Gereedschapsmaker, Helper in transportbedrijf, Koetswerkopbouwer, Mecanici zware bedrijfsvoertuigen en machinepark burgerlijke bouwkunde, Barkeeper. De raad stelt deze wijzigingen voor: IJzervechter (ipv Betonstaalvechter), Stikster (ipv Confectiestikster), Stellingbouwer (ipv Steigerbouwer), Rigger-monteerder (ipv Rigger-monteur van hijswerktuigen)

³⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over een mogelijke opleiding tot tandartsassistent en mondhygiënist, 30 maart 2006

Financiering van onderwijs; een verkenning

De Vlaamse overheid besteedt jaarlijks meer dan 8 miljard euro aan onderwijs. Dat is 42 procent van de Vlaamse begroting. In zijn probleemverkenning verzamelde de Vlor kennis, inzichten en standpunten over onderwijsfinanciering van enkele Vlaamse en Nederlandse deskundigen. De publicatie tracht een antwoord te bieden op de volgende vragen.

Hoe zit het financieringssysteem in Vlaanderen in elkaar? En in Nederland? Is investeren in onderwijs economisch rendabel voor het individu en de samenleving? Wat is het effect van financieringsmechanismen op de kansgelijkheid? Welke effecten mag men verwachten van input- of van outputfinanciering in hoger onderwijs? Hoe gebruik je PPS voor de scholenbouw?

mondhygiënist zou ook beperkte medische handelingen kunnen stellen, wat impliceert dat de beroepserkenning een federale aangelegenheid wordt.

De raad vindt wel dat er meer duidelijkheid nodig is over de inhoud van beroepsprofielen, de stage- en werkgelegenheidskansen en de erkenning van beide beroepen op Vlaams of federaal niveau, alvorens men de opleidingen kan organiseren. De Vlor vindt dat de opleiding Tandarts-assistent doorstroommogelijkheden moet bieden naar specifieke richtingen in het hoger onderwijs, waaronder de nieuwe opleiding mondhygiënist.

3.2 Financiering van onderwijs

Over de financiering van het onderwijs heeft de minister in zijn beleidsnota ingrijpende hervormingen aangekondigd voor elk onderwijsniveau. Voor het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs heeft de minister conceptnota's gepubliceerd. Over het financieringssysteem in het leerplichtonderwijs is een conceptnota op komst. De Vlor heeft alvast de werkgroep samengesteld die dit dossier zal opvolgen.

De onderwijsraad steunt de intentie van de overheid om het onderzoek naar de schoolkosten en de bijdrage van ouders te actualiseren en vraagt de studiebeurzen voor secundair en hoger onderwijs te verhogen tot het niveau van de reële kosten³⁸.

Voor de scholeninfrastructuur kwam dit jaar de inhaalbeweging via een publiek-private samenwerking (PPS) op gang. Het tweede tussentijds rapport van de Europese Commissie over *Education and Training 2010* herhaalt nog eens de noodzaak om de investeringen in onderwijs op te voeren. Met die vooruitzichten besliste de Vlor vorig werkjaar al om zich intensiever met de financiering van onderwijs in te laten en zijn kennis en inzicht te verhogen via een

probleemverkenning. De voorbereiding en het seminarie vonden vorig werkjaar plaats. Dit jaar werkte de Vlor de verkenning af en publiceerde de bijdragen van de deskundigen³⁹.

3.2.1 Kosteloos basisonderwijs

De Raad Basisonderwijs bracht op eigen initiatief een advies uit over kosteloos basisonderwijs. Het was vorig werkjaar uitvoerig voorbereid en gedocumenteerd door de werkgroep Kosteloosheid. Die spitte onder meer de juridische aspecten uit, rubriceerde concrete schoolkosten in drie categorieën: onderwijsgebonden en facultatieve kosten en leefkosten, en verzamelde goede praktijkvoorbeelden⁴⁰.

Onderwijsgebonden kosten mogen geen invloed hebben op de schoolkeuze en mogen er niet toe leiden dat leerlingen van activiteiten worden uitgesloten. Dat moet het uitgangspunt zijn om te streven naar kosteloos basisonderwijs, vindt de raad. Hij doet voorstellen voor de overheid, de scholen en de ouders.

Van **de overheid** verwacht de raad dat ze duidelijk met de scholen communiceert over kosteloos onderwijs en scholen sensibiliseert om daarover een code na te leven. Het aangekondigde nieuwe financieringssysteem voor het leerplichtonderwijs moet rekening houden met school- én leerlingenkenmerken, zodat scholen een sociaal corrigerend beleid kunnen voeren zonder leerlingen te stigmatiseren. In de plaats van kosteloos basisonderwijs per schooljaar in te voeren, verkiest de Raad Basisonderwijs een fasering volgens soorten kosten. Daar komen alle kinderen tegelijk voor in aanmerking. Bovendien kan men zo eerst de kosten wegwerken die voor gezinnen met een laag inkomen het zwaarst doorwegen.

De Vlor vindt dat **de school** aan ouders een bijdrage in

³⁸ RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over het voorontwerp van het Vlaams jeugdbeleidsplan 2006-2009, 25 oktober 2005

³⁹ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Financiering van onderwijs; een verkenning, Brussel, april 2006, Vlor-Garant, 111 p.

⁴⁰ Al deze informatie is opgenomen in bijlagen bij het advies over kosteloos basisonderwijs.

de facultatieve kosten kan blijven vragen, zoals nu het geval is. Maar zij kan kosteloosheid in haar beleid nastreven. Als schoolleiding en leerkrachten zich van de thematiek bewust zijn en een visie ontwikkelen, kunnen zij die facultatieve kosten doen dalen. **De ouders** kunnen als betrokken partij hun zienswijze vertolken in de schoolraad. Daar geven zij mee vorm aan de schoolvisie en bespreken ze ook die bijdrageregeling.

3.2.2 Inhaalbeweging scholenbouw

De Vlaamse overheid wil via alternatieve financiering een inhaalbeweging voor de schoolgebouwen tot stand brengen. Om de versnelde bouw of renovatie van schoolinfrastructuur te realiseren, kiest men voor privaat-publieke samenwerking (PPS) volgens het DBFM-concept (design-build-finance-maintain). Een DBFM-vennootschap zal projecten ontwikkelen, (ver)bouwen, financieren en de infrastructuur 30 jaar lang ter beschikking stellen van de betrokken inrichtende machten. De vennootschap krijgt daarvoor een zakelijk recht op de terreinen waarop zij (ver)bouwt. Zij ontvangt tijdens die periode een jaarlijkse beschikbaarheidsvergoeding van de inrichtende macht en AGION, het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs.

De Vlor vindt dat het onderwijsveld sterk betrokken moet worden bij de verdere uitvoering van dit project zodat er genoeg vertrouwen kan groeien in de inhaaloperatie. Bij de voorbereiding van het DBFM-concept is dat niet systematisch genoeg gebeurd⁴².

Voor veel van de meest dringende projecten bestaan al plannen of zijn er contracten afgesloten met architecten. De Vlor vindt dat zulke projecten ook in het DBFM-programma van deze inhaaloperatie opgenomen kunnen worden, in het bestaande concept en met de verantwoorde-

lijke architect.

Het is essentieel dat AGION tijdig over voldoende budget beschikt om de DBFM-toelagen aan de inrichtende machten te betalen. Zoniet zouden de inrichtende machten, als schuldenaars van de DBFM-vennootschap, die achterstallige betalingen moeten voorschieten. Dat is voor de Vlor uit den boze. De onderwijsraad vindt het ook aangewezen om juridische en technische ondersteuning te voorzien voor de inrichtende machten. Zij kunnen daarop terugvalen bij de contractonderhandelingen met de DBFM-vennootschap over de concrete uitwerking van hun project of bij eventuele conflicten bij de uitvoering.

Projecten van internaten, CVO's en CLB's stonden in het voorontwerp van decreet duidelijk vermeld bij het toepassingsgebied. De raad vindt dan ook dat deze projecten eveneens in aanmerking moeten komen voor het DBFM-programma. Bovendien zou dat ook mogen gelden voor de infrastructuur van het deeltijds kunstonderwijs. Een verplicht advies van de Vlaamse Bouwmeester vindt de Vlor een onnodige verzwaring van de procedure aangezien de bouwmeester al in de selectiecommissie zetelt.

3.2.3 Het financieringssysteem voor het hoger onderwijs

Over de ontwikkeling van een nieuw financieringssysteem voor het hoger onderwijs is het afgelopen werkjaar intensief gedebatteerd. De minister publiceerde drie discussiedocumenten. In oktober ontvouwde hij zijn visie in een eerste conceptnota. Nadien verspreidde hij een vervolgnota met aanvullingen en correcties. In juni volgde dan een nieuwe nota met een aangepast concept van het financieringssysteem. De Raad Hoger Onderwijs bracht advies uit over de drie nota's van de minister.

41 RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de kosteloosheid van het basisonderwijs, 23 november 2005

42 ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur, 27 april 2006

Conceptnota, versie oktober 2005⁴³

De conceptnota gaat terecht alleen over de zogenaamde eerste geldstroom. De financiering van de sociale voorzieningen, investeringen, infrastructuur en de studiefinanciering komen dus niet aan bod. De Raad Hoger Onderwijs schaaft zich achter het uitgangspunt om in de toekomst eenzelfde financieringssysteem te gebruiken voor universiteiten en voor hogescholen. De conceptnota stelt een financieringssysteem voor dat uit vier onderdelen bestaat.

De Raad Hoger Onderwijs gaat ermee akkoord dat elke instelling dezelfde **sokkel** ontvangt voor zijn basiswerking. Al volstaat de voorgestelde sokkel niet om de vaste kosten volledig te dekken.

Om geld te ontvangen uit het **aanmoedigingsfonds** moeten instellingen beheersovereenkomsten afsluiten voor specifieke projecten. Gelijke kansen en diversiteit bevorderen, beschouwt de minister als een mogelijke doelstelling van het aanmoedigingsfonds. De raad vindt echter dat een gelijkkansenbeleid in het hoger onderwijs te fundamenteel is om te laten afhangen van een tijdelijke, stimulerende financiering. Dit hoort structureel in het financieringssysteem ingebouwd te zijn.

Over het **onderwijsgebonden variabel deel** van de financiering blijft de raad voorzichtig. Het merendeel van de raad vindt dat het voorgestelde systeem van voornamelijk outputfinanciering niet genoeg mogelijkheden biedt voor een doelgroepenbeleid. Sommige doelgroepen zullen misschien minder snel doorstromen, bijvoorbeeld omwille van verschillen in het startniveau. Daarom vindt de raad specifieke financiering op grond van studentenkenmerken noodzakelijk. Hij denkt aan een systeem dat voornamelijk gebaseerd is op inputfinanciering, en waarbij men rekening houdt met studentenkenmerken, aangevuld met een kleinere outputcomponent. De werkgeversorganisaties gaan

wel akkoord met de voorgestelde outputfinanciering.

De Raad Hoger Onderwijs onderschrijft het principe dat de financiering van onderzoek een apart onderdeel vormt. De raad is echter van oordeel dat ook de verdeling van het **onderzoeksgelateerde variabel gedeelte** best voornamelijk volgens onderwijsgerelateerde indicatoren gebeurt. De Vlor ziet de onderzoeksfinanciering in de eerste geldstroom namelijk als de basisfinanciering die nodig is om academisch onderwijs te kunnen organiseren. De raad pleit daarom voor een verdeling volgens voornamelijk onderwijsindicatoren, aangevuld met enkele goedgekozen indicatoren voor onderzoeksoutput.

Vervolgnota, januari 2006⁴⁴

De vervolgnota bevatte enkele bijstellingen en een reeks simulaties om alles concreter te maken. De raad was tevreden dat de minister rekening hield met enkele opmerkingen uit het Vlor-advies over zijn conceptnota. De aanpassingen doen helaas niets aan de **onderfinanciering** waarmee veel instellingen kampen. Het voorgestelde systeem herverdeelt immers alleen de bestaande enveloppe. Die volstaat niet voor de realisatie van recente beleidslijnen (flexibilisering, Lissabondoelstellingen, gelijke onderwijskansen) waarmee men het aantal hoogopgeleiden wil vergroten. Daar moet de overheid voldoende middelen voor uittrekken.

De raad vindt ook dat een financieringssysteem de bestaande decretale situatie hoort te ondersteunen. De simulaties wezen echter uit dat het impliciet gebruikt kan worden om **sluipende hervormingen** in het hoger onderwijs door te voeren. Dat kan niet de bedoeling zijn. Als de overheid het landschap wil hertekenen moet ze daarover eerst een open politiek debat voeren en de financieringswijze aan het resultaat aanpassen.

⁴³ RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs, 8 november 2005

⁴⁴ RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over de vervolgnota financiering hoger onderwijs, 14 februari 2006

De simulaties van de vervolgnota wijzen uit dat 88 tot 92 procent van de financiering van de instellingen **variabel** zou zijn. Dat is een uitzonderlijk hoog percentage, ook in vergelijking met het buitenland. De raad pleit daarom voor een systeem met een toereikende basisfinanciering (sokkel) die evolueert met de index, en een open variabel gedeelte dat jaarlijks aangepast wordt aan de evolutie van de onderwijsparameters.

Conceptnota, versie juni 2006⁴⁵

De raad is tevreden dat dit voorstel minder complex is, minder kunstmatige parameters gebruikt, en dat men niet-bedoelde transfers probeert tegen te gaan. De raad is ook verheugd dat de overheid de **onderfinanciering** van het Vlaamse hoger onderwijs heeft ingezien en bijkomende middelen vrijmaakt, al volstaan ze niet om de norm van 2% van het BNP te halen, die de Europese Commissie als streefdoel vooropstelt.

Het kunstmatig gebruik van parameters voor de verdeling van de sokkel, en het onderwijsgebonden en onderzoeksgebonden variabel deel, vond de raad een bedreiging voor de eenvormige financiering van hogescholen en universiteiten. Het nieuwe voorstel lost dit in belangrijke mate op door de creatie van **drie deelbudgetten**:

- een budget voor academische opleidingen aan de universiteiten (met een onderwijs- en onderzoekscomponent),
- een budget voor academisch gerichte opleidingen aan de hogescholen (enkel onderwijscomponent want de academiseringsmiddelen blijven buiten het model),
- een budget voor de professioneel gerichte opleidingen aan de hogescholen.

Deze deelbudgetten lossen de structurele problemen per

deelbudget echter niet op. Hun omvang vertrekt immers van de huidige budgetten van hogescholen en universiteiten.

Het **aanmoedigingsfonds** is hertekend. Het geeft instellingen wat meer slagkracht in het uitbouwen van een eigen diversiteitsbeleid, aangepast aan de regio waarin zij zich bevinden en aan de kenmerken van de studentenpopulatie. De raad is tevreden dat voor dit aanmoedigingsfonds gedeeltelijk bijkomende middelen voorzien worden; al is het budget van dit fonds beperkt (1% van de totale enveloppe, de bijdrage van de instellingen inbegrepen). Bovendien blijkt uit de tekst onvoldoende welke doelgroepen in aanmerking komen. Concurrentie tussen de verschillende doelgroepen moet in elk geval vermeden worden. Het is noodzakelijk dat op termijn alle doelgroepen aan bod kunnen komen.

De Raad Hoger Onderwijs blijft voorstander van een financieringssysteem dat rekening houdt met **studentenkenmerken**. De raad vindt het dan ook goed dat het financieringssysteem een weging van studenten met functiebeperkingen bevat. Hij beschouwt het voorstel van de minister vooral als een goede eerste aanzet, maar wijst erop dat het in rekening brengen van studentenkenmerken hoofdzakelijk een herverdelend effect heeft binnen elke enveloppe.

De meerderheid van de raad staat achter de basisprincipes van het **leerkrediet** als middel om de verantwoordelijkheid van de studenten meer te beklemtonen. Het is een zinvolle aanvulling van de voorgestelde combinatie van input- en outputfinanciering. Bij het voorgestelde leerrechtensysteem formuleert de raad wel bedenkingen bij het effect van de invoering van leerkrediet voor doelgroepstudenten van wie de slaagkansen gevoelig lager liggen. De studentengeleding is tegen het leerkrediet omdat het de

Mc Onderwijs in Vlaanderen

De Vlaamse Onderwijsraad organiseerde op woensdag 26 oktober samen met het departement Onderwijs een studiedag over de commercialisering van het onderwijs. Uitgangspunt was de OPBWO-studie van de professoren J. Verhoeven, G. Kelchtermans en K. Michielsen *Mc Onderwijs in Vlaanderen – Internationalisering en commercialisering van het hoger onderwijs*.

Vooraf het hoger en het volwassenenonderwijs in de context van een vrije markt werden belicht, met aandacht voor internationale tendensen (WTO, ontwerprichtlijn diensten van de interne markt) en nationale ontwikkelingen (alternatieve financieringsbronnen, PPS, kwaliteitsborging, enz.). Ook de richtlijnen over kwaliteitsbewaking in internationaal hoger onderwijs die de Unesco en de OESO samen opgesteld hebben, kwamen aan bod.

uitval kan vergroten en eerder de zwakkere student dreigt te treffen dan de vrijblijvende.

Programmadecreet

Vóór de conceptnota over de financiering de aandacht van de Raad Hoger Onderwijs opeiste, gaf de Vlor advies over drie begrotingsvoorstellen uit het programmadecreet die invloed hebben op het hoger onderwijs⁴⁶. De Vlor is tevreden over de oprichting van een recuperatiefonds voor studietoelagen en de financiële injectie voor de werkingsmiddelen van de hogescholen. Hij vraagt om de toelage voor de sociale voorzieningen van de hogescholen volgens dezelfde nieuwe berekeningswijze te indexeren als van de universiteiten.

3.2.4 Financiering van het volwassenenonderwijs

Ook vóór de hervormingen in het volwassenenonderwijs heeft de minister een conceptnota gebruikt om het debat op gang te brengen voor hij een ontwerpdecreet opstelt. De nota kwam eind vorig werkjaar uit. De Raad Volwassenenonderwijs, zoals hij toen nog heette, concentreerde zich in zijn advies op 4 hoofdthema's: aanbod en missie, consortia en regionale werking, kwaliteitszorg en financiering.

Het totale budget dat de overheid volgens de meerjarenbegroting aan het volwassenenonderwijs wil besteden, noemt de raad de achilleshiel van de conceptnota. Het stemt hem bijzonder zorgelijk voor de toekomst. In verband met de basisfinanciering van de centra formuleert de raad aanbevelingen over onder meer de nog te bepalen 'delers', de overdraagbaarheid van leraarsuren en de pedagogische omkadering. Hij suggereert ook om voor de cursisten (de vraagzijde dus) verder de nodige incentives

te voorzien, zoals de opleidingscheques.

3.3 Beleidsvoerend vermogen van scholen

Vorig werkjaar hield de Vlor een probleemverkenning over het beleidsvoerend vermogen van scholen. Op de startdag van 29 september was dit het centrale thema. De Vlor presenteerde de publicatie van zijn probleemverkenning⁴⁷ en organiseerde een debat.

Centraal in het concept van beleidsvoerend vermogen van scholen staat de capaciteit van een school en haar team om goede beleidskeuzes te maken en met succes uit te voeren, in functie van de beleidsvisie, de doelen, de leerlingenpopulatie en de context van de school. De basisprincipes van beleidsvoerend vermogen past de raad toe als hij beleidsinitiatieven beoordeelt. Ook in zijn eigen vernieuwingsprojecten schenkt hij daar aandacht aan. Dat betekent dat men scholen *halffabricaten* (bijvoorbeeld een niet-afgewerkt instrument) aanbiedt en externe begeleiding om het instrument op maat van de school af te werken en vervolgens te gebruiken. Daarmee stimuleert men het ontwikkelen van visie en beleid, betrokkenheid, planning en teamwork.

3.3.1 Professionalisering schoolleiding

In zijn advies over de beleidsbrief wijst de Vlor erop dat de ondersteuningsdiensten van de koepels van inrichtende machten en het Gemeenschapsonderwijs de motor moeten blijven van de professionalisering van de schooldirecties⁴⁸. Andere organisaties kunnen daar ook een rol in spelen. Er is eveneens behoefte aan verdere professionalisering van schoolbesturen.

46 ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006, 27 oktober 2005

47 VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning, Vlor-Garant, Antwerpen-Apeldoorn, augustus 2005, 285 p.

48 ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2005-2006, 10 november 2005

3.3.2 Scholengemeenschappen

Het inpassen van scholen voor buitengewoon onderwijs in de scholengemeenschappen is mogelijk gemaakt in OD XV. Het verzameldecreet OD XVI voegt daar nog enkele maatregelen aan toe. In verband met de overdracht van uren binnen een scholengemeenschap, verwacht de Vlor dat overdracht tussen scholen voor gewoon en buitengewoon onderwijs in beide richtingen mogelijk is⁴⁹.

Het samenbrengen van financiële middelen op het niveau van de scholengemeenschap kan enkel als de scholen (gewone en buitengewone) daar autonoom en vrijwillig mee instemmen⁵⁰.

3.3.3 Planlast

De minister gaf de Vlor tijdens het schooljaar 2004-2005 de opdracht om een enquête te organiseren die een inzicht moest geven in de planlast in het onderwijs. Het resultaat van deze enquête was een overzicht van de tijd die personeelsleden van basisscholen en secundaire scholen spenderen aan handelingen met schriftelijke neerslag. De respondenten beschouwden niet alle handelingen met schriftelijke neerslag als nutteloze handelingen. Heel veel van die handelingen hadden trouwens rechtstreeks te maken met het lesgeven zelf. Wat scholen ervaren als planlast, is zeer sterk verbonden met de eigenheid van de school zelf. Daarom bleken de resultaten van die enquête niet van aard om er een advies aan de overheid aan te verbinden. Zij boden de Vlor wel de mogelijkheid om een **instrument** te ontwikkelen dat scholen kunnen gebruiken om greep te krijgen op de eigen planlast. De onderwijsraad vat dit instrument op als een halffabricaat dat de scholen verder op punt kunnen stellen in functie van hun context en kunnen gebruiken voor zelfevaluatie.

3.3.4 Vereenvoudiging regelgeving

Voor het hoger onderwijs werkt het kabinet aan één basisdecreet dat de bestaande wetgeving gecoördineerd zal samenbrengen. Met het **minidecreet** – een reparatiedecreet – heeft de minister alvast enkele dringende aanpassingen aangebracht aan het structuurdecreet en het flexibiliseringsdecreet.

De Raad Hoger Onderwijs beoordeelt in zijn advies enkel de voorstellen in dit reparatiedecreet met een onderwijskundige impact. Hieronder volgen de belangrijkste standpunten⁵¹.

De raad vraagt duidelijkheid over de bevoegdheden, de samenstelling en de procedures van de Erkenningscommissie, aangezien ze nu niet meer louter als adviesorgaan optreedt.

Vlaamse universiteiten en hogescholen kunnen ook in het buitenland opleidingen organiseren als ze dat wensen. De Raad Hoger Onderwijs vindt dat buitenlandse opleidingen de instellingen niet mogen hinderen bij hun maatschappelijke opdracht om in Vlaanderen kwaliteitsvol onderwijs te organiseren. Eigenlijk verkiest de raad samenwerking met buitenlandse instellingen boven het simpelweg exporteren van Vlaamse opleidingen. Vanuit samenwerking kan er meer aandacht gaan naar de lokale context. De raad vraagt ook dat snel duidelijk wordt hoe samenwerking met instellingen uit de Franstalige Gemeenschap vorm kan krijgen. Tot nu blijkt dat immers niet mogelijk.

Het is volgens de raad een verbetering dat het structuurdecreet een principiële onderscheid zal maken tussen EVC- en EVK-procedures. De Raad Hoger Onderwijs vraagt wel om duidelijkheid te scheppen over een aantal vragen in verband met de kosten van EVC- en EVK-procedures en mogelijke sociale correcties, en over de invloed van vrijstellingen op de studiefinanciering of het inschrijvingsgeld.

49 ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI, 30 maart 2006

50 ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2005-2006, 10 november 2005

51 RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over het voorontwerp van decreet tot instelling van een aantal maatregelen tot herstructurering en flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, 8 november 2005

3.3.5 Kwaliteitszorg

In verband met de doorlichting in het leerplichtonderwijs maakt de Vlor zich zorgen over het voornemen van de minister om een **risicoanalyse** te introduceren waarin gegevens van het departement opgenomen zijn én gegevens uit de zelfevaluatie van de instellingen⁵². De Vlor wil daarover graag overleg en vraagt zich af of de kern van een zelfevaluatie niet ondermijnd wordt als men ze ook voor een externe controle zoals de doorlichting wil gebruiken.

De **centra voor leerlingenbegeleiding** kennen een systeem van zelfevaluatie met visitatie én een doorlichting door de inspectie. De overheid probeert in onderwijsdecreet XVI de overlappings in die kwaliteitszorg weg te werken. De Vlor vindt dat een voorafname die niet past in een reparatiedecreet. De overheid kiest beter voor één van beide systemen⁵³. Anders zijn overlappings onvermijdelijk. De resultaten van enkele proefvisitaties kunnen de keuze helpen bepalen. Behoudt ze beide systemen, dan wordt de rol van de inspectie beter beperkt tot de formele controle van de centra op de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring of financiering. De visitaties mogen geen bijkomende planlast veroorzaken.

Overlegplatformen inspectie en begeleidingsdiensten

De inspectie en pedagogische begeleidingsdiensten, die als schoolexterne actoren mee instaan voor de ontwikkeling en borging van onderwijskwaliteit, overleggen al jaren in de overlegplatformen van de Vlor⁵⁴. Deze dialoog beoogt een zo groot mogelijke gelijkgerichtheid te verwezenlijken tussen inspectie en begeleiding in de wijze waarop zij kwaliteitsconcepten hanteren en invullen. Het opzet is dat de platformen bijdragen tot de professionalisering van de beide korpsen.

Na een jaar van inactiviteit startten de werkzaamheden in september weer op met een projectoproep: scholen, inspectie en begeleiding zouden intensief samenwerken rond afgebakende vernieuwingsprojecten die op drie terreinen effecten nastreefden:

- voor het beleidsvoerend vermogen van de betrokken scholen
- voor de wijze waarop inspectie en begeleidingsdiensten interveniëren
- voor de instrumenten waarmee ze dat doen.

Tegen deze manier van samenwerken doken een aantal wezenlijke bezwaren op. De overlegplatformen kunnen de agenda van de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten niet bepalen. Zij kunnen evenmin beslissen over fundamentele discussies en voorstellen tot aanpakwijziging, omdat de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten aan verschillende instanties verantwoording afleggen (resp. de Vlaamse overheid en de inrichtende machten). Als de inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten bovendien tegelijkertijd in scholen zouden optreden, zal dat leiden tot rolvervaging. Scholen kunnen dit ervaren als een te sterke, samengebalde sturing die het beleidsvoerend vermogen kan beschadigen.

De inspectie en de pedagogische begeleidingsdiensten willen de discussie over te ontwikkelen concepten voor kwaliteitsborging liever voeren in de eigen organisatie dan in de overlegplatformen. In de overlegplatformen willen ze elkaar informeren over nieuwe initiatieven en werkingsmaatregelen.

In mei van dit werkjaar heeft het overkoepelend overlegplatform een aantal afspraken uit oktober 2004 over de samenstelling van de overlegplatformen aangepast.

- Deskundigen vormen niet langer een aparte werkgroep, maar worden ad hoc betrokken bij de werk-

⁵² ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief Onderwijs en Vorming 2005-2006, 10 november 2005

⁵³ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI, 30 maart 2006

⁵⁴ Bijlage 3 toont hun positie in het organigram

zaamheden om concepten, kaders en strategieën uit te klaren. Om een zekere gelijkgerichtheid rond kwaliteitszorg te verkrijgen bij de verschillende actoren, is het immers belangrijk dat ze zich aan dezelfde onderzoeksbronnen kunnen 'laven'. De taak van de deskundigen wordt het geven van een efficiënte inbreng rond specifieke thema's.

- Tussen het overkoepelend overlegplatform en de niveauplatforms moet een coherente samenwerking bestaan. Alle overlegplatforms moeten daarom een flexibele structuur hebben. Het overkoepelend overlegplatform verzamelt relevante elementen en bronnen over kwaliteitszorg. Op basis van deze gegevens kan het overkoepelend platform een consensus nastreven rond concepten en begrippen (zoals 'meetbaarheid van resultaten', 'leerwinst', 'participatie' en 'welbevinden'). De niveauplatforms kunnen dan onderzoeken welke consequenties dit heeft voor de implementatie in hun specifieke onderwijsniveau. De niveauplatforms behouden dus hun eigen werking en dynamiek, maar wachten in een eerste fase op de input van het overkoepelend platform. De voorzitters van de overlegplatforms spelen een rol in het bewaken van dit proces.
- De overlegplatforms bevatten nu niet alle actoren die een rol in kwaliteitszorg vervullen. Om hieraan tegemoet te komen, kunnen de niveauplatforms bijkomende partners (bijv. DVO, inrichtende machten, onderwijsadministratie, ...) uitnodigen, afhankelijk van het te bespreken thema.

Het overkoepelend overlegplatform legde ook het werkthema en de timing voor het volgende werkjaar vast.

3.4 Loopbanen van leraren

3.4.1 Iedereen leraar; hervorming van de lerarenopleiding

In de toekomst zouden alle lerarenopleidingen nog slechts één diploma uitreiken, dat van *leraar*. De verschillen tussen leraren blijven verder verbonden met de bekwaamheidsbewijzen waaraan het diploma van leraar gekoppeld is. Zo blijven er verschillen tussen leraren in vakinhoudelijke bekwaamheden en verschillen in pedagogisch-didactische en vakdidactische competenties. In zijn advies over het voorontwerp van decreet over de lerarenopleidingen, steunt de Vlor dit principe⁵⁶.

Het voorontwerp versterkt het aandeel van de stage in de opleiding. De raad steunt die keuze, maar ziet nog heel veel pijnpunten. Opleidingsinstellingen zullen bijvoorbeeld moeilijker voldoende stageplaatsen vinden. Scholen kunnen problemen hebben om het volume stage te organiseren. Veel stagiairs op school kan een verrijking betekenen, maar ook een risico voor het leerproces van leerlingen. Het decreet garandeert evenmin dat stagiairs enigszins gelijkmatig over scholen gespreid worden en er genoeg stageplaatsen zijn. De Vlor vraagt om het effect van een hoger stagevolume snel te evalueren.

Een mentor krijgt de taak om stagiairs, leraren in opleiding die lesgeven (Lio-banen) en beginnende leraren (aanvangsbegeleiding) te begeleiden. De Vlor sluit zich aan bij het principe dat een mentor altijd nog voor een deel van zijn opdracht lesgeeft. De keuze van de mentor en de invulling van zijn opdracht behoren volgens de raad tot de autonomie van de school.

De bedragen die de overheid uittrekt voor het mentoraat, zijn volstrekt onvoldoende om in de scholen een goed

Voorgeschiedenis

De hervorming van de lerarenopleiding staat al enkele jaren op de politieke agenda. Bij de invoering van de BaMa-structuur bleven de academische lerarenopleiding en de GPB-opleiding (getuigschrift pedagogische bekwaamheid) functioneren volgens de oude wetgeving. Ze vormden een soort eiland in het nieuwe onderwijslandschap. In januari 2005 adviseerde de Vlor over de conceptnota waarin minister Vandenbroucke een nieuwe lerarenopleiding voorstelt⁵⁵. De raad signaleerde onder meer dat er voor de zij-instromers en voor de positie van de GPB-opleiding nog geen oplossing was. In januari 2006 was het voorontwerp van decreet over de lerarenopleiding klaar. Op 1 september 2007 zou de vernieuwde lerarenopleiding van start gaan.

⁵⁵ ALGEMENE RAAD, Advies over de conceptnota lerarenopleiding, 27 januari 2005

⁵⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleiding in Vlaanderen, 9 februari 2006

werkend mentoraat op te zetten. De Vlor vraagt meer middelen en een berekenings- en verdelingswijze die ervoor zorgt dat de middelen effectief terecht komen bij de school waar de stagiair, Lio-baner of beginnende leraar praktijkervaring opdoet. Het decreet besteedt geen aandacht aan de belangrijke rol die vakleerkrachten en klasleraren spelen bij de begeleiding van stagiairs. De Vlor vindt dat een groot tekort.

De raad is tevreden dat de omschrijving van het beroepsprofiel van de ervaren leerkracht in het decreet kennis, vaardigheden en attitudes opneemt die horen bij de huidige maatschappelijke ontwikkelingen zoals de grootstedelijke context, meertaligheid, taalvaardigheid in het Nederlands, diversificatie van onderwijs, enz. Hij stelt voor om daar kennis, vaardigheden en attitudes aan toe te voegen die aansluiten bij de beleidsintenties op het gebied van leerzorg.

Bij de beoordeling van de basiscompetenties van de beginnende leraar zal de Vlor veel aandacht besteden aan competenties zoals communicatie met ouders, respect voor een cultuur van participatie, voeling hebben met de brede maatschappelijke omgeving, omgaan met diversiteit en studiekeuzebegeleiding.

De Lio-baan is een nieuw concept. De Vlor is gewonnen voor het principe om beroepsuitoefening te gebruiken als praktijkcomponent van de lerarenopleiding, maar hij vindt de uitwerking van de Lio-baan in het voorontwerp van decreet onvoldragen. Er zijn onduidelijkheden over het statuut, de praktische organisatie is moeilijk, het pakket zwaar om in een jaar te realiseren. De Lio-baan is onaantrekkelijk voor zij-instromers die elders een loopbaan hebben opgebouwd. Nochtans heeft het onderwijs nood aan deze mensen.

De raad kan in principe akkoord gaan met de vermindering

van het aantal te kiezen vakken van drie naar twee in de initiële lerarenopleiding groep 1 (oude 'regent'). De vermindering schept mogelijkheden om aandacht te besteden aan andere competenties. Dat studenten de twee vakken vrij mogen combineren stemt de raad tevreden. Maar de Vlor vindt dat er nog te veel problemen en onduidelijkheden zijn om die vermindering tot twee vakken nu al door te voeren.

Het getuigschrift *Opleider van volwassenen* is geen kwalificatie van de lerarenopleiding. Over deze opleiding loopt een proeftuin in het volwassenenonderwijs (zie 9.2)

3.4.2 Loopbaanontwikkeling van leraren

De raad vraagt de minister om naast de vernieuwde lerarenopleiding ook werk te maken van een beleid voor permanente professionalisering voor leraren. Hij vraagt ook nascholingsbudgetten voor deeltijds kunstonderwijs, CLB's en centra voor volwassenenonderwijs. Bedrijfsstages kunnen de professionaliteit van leraren vergroten⁵⁷.

Detacheringsprojecten vormen een instrument om differentiatie in lerarenloopbanen mogelijk te maken. Op basis van het inspectiedecreet van 1991 kunnen organisaties detacheringen vragen voor netoverschrijdende projecten. Dit jaar verliep de aanvraagprocedure voor het eerst via het departement Onderwijs en volgens een nieuw aanvraagformulier. De beoordelingscriteria die de Vlor en het departement samen opstelden, verschillen niet erg veel van de criteria die de Vlor de laatste jaren hanteerde. Opnieuw maakt de onderwijsraad een onderscheid tussen detacheringaanvragen die gezamenlijk uitgaan van de koepels van inrichtende machten en aanvragen vanwege "derden". In zijn advies over de detacheringen beoordeelde de raad 83,5 aanvragen gunstig op een totaal van 119,5⁵⁸. De minister keurde er nadien 65 goed.

4 Een zorgzaam onderwijsbeleid

4.1 Op weg naar een kader voor leerzorg

Sinds januari 2006 hebben vertegenwoordigers van het buitengewoon en gewoon onderwijs, het personeel, ouders en scholieren in de Vlor overlegd met de overheid en het kabinet over een ander concept om in het onderwijs de hulp aan leerlingen met leerproblemen of functiebeperkingen te organiseren. Zij gaan daarmee in op een maatschappelijke vraag. Leerlingen met handicaps willen graag in een gewone school les volgen, samen met vriendjes uit de buurt. Omdat mensen met functiebeperkingen volwaardig willen deelnemen aan het maatschappelijke leven vragen ze ook een prima opleiding. De overheid zoekt al langer naar antwoorden: met geïntegreerd onderwijs, zorgcoördinatie, inclusief onderwijs en vernieuwende vormen van buitengewoon onderwijs. Bovendien merken scholen een explosieve vraag naar hulp bij allerlei leerproblemen.

In zijn nota *Leerzorg in onderwijs, een kader voor zorg op maat van elk kind* van 23 december 2005 probeerde minister Frank Vandenbroucke al die uitdagingen en inzichten samen te brengen in een nieuw en omvattend kader. Alle vormen van leerzorg krijgen in de matrix van clusters en zorgniveaus een plaats en versterken elkaar.

Draagvlak

Het leerzorgkader is een erg ambitieus plan, waaraan heel wat ethische, maatschappelijke, pedagogische en financiële uitdagingen verbonden zijn. De scheiding tussen gewoon en buitengewoon onderwijs zou bijvoorbeeld minder uitgesproken worden. De minister wenste zijn plannen voor deze onderwijsverandering in nauw overleg met de verschillende partners uit het onderwijsveld door te voe-

ren. Hij droeg een werkgroep van de Vlor op om de denksporen van de nota concreet uit te werken en uitdagende, maar haalbare vernieuwingen te zoeken die optimaal gebruikmaken van de vruchtbare ontwikkelingen uit het verleden. Dit intensieve overleg tijdens de beleidsontwikkeling had tot doel er een draagvlak voor te laten groeien.

Tussentijdse stellingen

De Vlor heeft over de nota eerst een tussentijds advies uitgebracht in de vorm van 18 stellingen⁵⁸. Hij waardeerde dat de minister probeert om onderwijsleersituaties uit te werken die zich aanpassen aan de leerling. Maar de discussie bevat ook netelige punten.

Zo vraagt de onderwijswereld om ook een volwaardig diploma te kunnen geven aan leerlingen die veel leerzorg nodig hebben en die niet hetzelfde leertraject volgen als hun medeleerlingen.

Zij verwacht dat leerlingen die doorgedreven remediëring nodig hebben of compensatie voor leerstofonderdelen die te hoog gegrepen zijn, ook aanspraak kunnen maken op individuele ondersteuningsmiddelen. De minister wil de middelen liever evenredig verdelen onder de scholen, eerder dan op grond van het aantal leerlingen met specifieke noden dat een school bezoekt. De Vlor vindt verder dat men een principieel onderscheid moet maken tussen kansarme leerlingen (met specifieke noden) die ook op extra middelen voor gelijke kansen aanspraak kunnen maken, en andere leerlingen met specifieke noden voor wie dat niet geldt.

Er was ook discussie over de vraag of scholen voor buitengewoon onderwijs verplicht zijn om leerlingen met verschillende verwante problemen op te vangen, dan wel of ze hun specifieke doelgroepenwerking kunnen behouden, zoals dat bijvoorbeeld het geval is voor de blindeninstellingen.

Tot slot vroeg de Vlor de minister om het financiële kader te verduidelijken: zowel op het macroniveau, als voor de scholen en voor individuele leerlingen en hun ouders.

Reactie minister

De minister, die de raad tot deze vorm van gezamenlijke beleidsontwikkeling heeft uitgenodigd, antwoordde uitgebreid op de bezorgdheden in een standpuntennota. Hij kon een aantal stellingen beamen of nuanceerde zijn oorspronkelijke voorstellen. Zo overweegt hij doelgroepenwerking binnen de clusters toe te laten. Op zorgniveau 3 kan men weliswaar geen diploma secundair onderwijs uitreiken aan de meeste leerlingen. Maar er komt wel een uitzonderingsprocedure voor leerlingen die toch dezelfde doelen behalen als vereist voor een diploma. Deze alternatieve getuigschriften hebben een reëel civiel effect en zijn herkenbaar voor de arbeidsmarkt.

Antwoord Vlor

Op 22 juni maakte de Vlor een voorlopige balans op. In de loop van het debat hebben de minister en zijn medewerkers nuancerings, toegevingen of verduidelijkingen gegeven op het oorspronkelijke voorstel van een nieuw leezorgkader. Om twijfel of dubbelzinnigheden zoveel mogelijk uit te sluiten wanneer het overleg wordt verdergezet, vroeg de Vlor een nieuwe conceptnota. Die moet de huidige voorstellen van de minister weergeven en duidelijker het verband leggen met de vier deelnota's die intussen bestaan.

De raad vraagt ook dat de minister met een financieringsnota inzicht verschaft over het financiële kader waarin leezorg gerealiseerd kan worden. Welke middelen zijn daarvoor beschikbaar en hoe zullen de financieringsmechanismen en de toewijzing er uitzien?

4.2 Kinderen en jongeren met ernstige, meervoudige handicaps

Het afgelopen werkjaar heeft een werkgroep met leden van de commissies Buitengewoon Basis- en Buitengewoon Secundair Onderwijs overlegd over hoe men kinderen en jongeren met 'ernstige, meervoudige functiebependingen' het best kan opvangen. Wat kan het onderwijs deze leerlingen bieden? En wat is daarbij op organisatorisch vlak van belang? De visietekst van deze werkgroep Delta⁶⁰ werd in juni door de Algemene Raad goedgekeurd.

4.3 Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen

Verschillende leden van de Vlor hebben meegewerkt aan het project *Borg de zorg* van de Koning Boudewijnstichting⁶¹. Het ondersteuningsproject is opgezet om scholen voor buitengewoon onderwijs te helpen bij hun ondersteuning van kinderen en jongeren met gedrags- en emotionele problemen. Enkele teamleden van twaalf pilotenscholen die veel van deze jongeren opvangen, hebben een vormingsprogramma gevolgd samen met leden van de pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB's die deze scholen begeleiden. Het vormingsprogramma bood de deelnemers strategieën, aanpakwijzen en bruikbare handvatten om de leer- en ontwikkelingsprocessen van de jongeren beter te ondersteunen. Centraal staat de noodzaak om samenhang te realiseren tussen de verschillende aspecten schoolorganisatie, infrastructuur, pedagogische aanpak, procedures, enz. Einddoel is de onderwijskansen van jongeren met ernstige gedrags- en emotionele problemen te vergroten.

Het project *Borg de zorg* vloeit voort uit de probleemverkenning die de Vlor in 2005 hield over dit thema⁶². Over de resultaten van het vormingsproject zullen de Vlor en de

⁶⁰ De naam "Delta" hebben de leden gekozen omdat de driehoekige vorm van de letter symbool kan staan voor de relatie jongere – onderwijs – welzijn

⁶¹ Informatie over het project op de website van de KBS: http://www.kbs-frb.be/code/page.cfm?id_page=125&ID=845&Cnt=NL

⁶² VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, *Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen*; een verkenning. Antwerpen-Apeldoorn, Vlor-Garant, januari 2005, 206p.

KBS begin december een nieuwe publicatie uitbrengen en een studiedag organiseren.

4.4 De CLB-sector in de integrale jeugdhulp

Sinds enkele jaren geeft de Vlor advies over de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten over integrale jeugdhulpverlening. De leerlingenbegeleiding is een van de zeven sectoren die daarbij betrokken zijn, samen met welzijnsdiensten, jeugdbescherming, enz. De Vlor is ervan overtuigd dat de samenwerking die men in de jeugdhulp opbouwt, een meerwaarde kan betekenen voor jongeren met specifieke opvoedings- en ontwikkelingsbehoeften.

De Vlor benadrukt telkens dat het **schoolse welbevinden** ruime aandacht verdient. Dat deze jongeren een kwalificatie behalen, is immers essentieel voor hun maatschappelijke integratie⁶³. Daarom moet men niet enkel streven naar afstemming tussen de welzijnsdiensten, maar ook naar afstemming met de leerlingenbegeleiding in onderwijs. Daarom vindt de Vlor het belangrijk dat de hele onderwijssector geïnformeerd wordt over de implementatie van integrale jeugdhulp.

De organisaties die bij de integrale jeugdhulpverlening betrokken zijn, moeten onder meer hun aanbod en dienstverlening beschrijven en coördineren aan de hand van typemodules en modules. De Vlor vindt het positief dat de (type)modules zorgen voor een gemeenschappelijke taal. Maar de typemodules voor de **CLB-sector** zijn naar zijn mening te veel geschreven in het jargon van de welzijnssector en de hulpverlening⁶⁴. De raad is bezorgd dat de nadruk op het curatieve komt te liggen, op de begeleidingsactiviteiten in de sfeer van het psychisch en sociaal functioneren van leerlingen, terwijl het CLB zich meer toelgt op preventie. De raad vindt dat de CLB-sector zijn drie

andere kernopdrachten evenwaardig moet kunnen uitbouwen: begeleiding bij leren en studeren, de onderwijsloopbaan en preventieve gezondheidszorg. Hulpverlening is slechts een onderdeel van de brede werking. De centra moeten binnen de onderwijscontext blijven functioneren.

Er is een duidelijke **samenhang** nodig tussen de aanpak van de verschillende sectoren. Als sommige sectoren zich bijvoorbeeld profileren als eerste- of tweedelijnsvoorziening, beïnvloedt dat logischerwijs de werking van andere sectoren. Ook de werkingsgebieden van de sectoren verschillen. De overheid kan bij de afstemming en coördinatie echter aan de CLB-sector geen andere opdrachten vragen dan degene die het CLB-decreet omschrijft. De Vlor vindt het ook belangrijk dat de integrale jeugdhulpverlening met open netwerken werkt, zodat CLB's andere relevante partners kunnen betrekken (MPI's, internaten, revalidatiecentra, kinderpsychiatrische diensten). Type 3-scholen zouden rechtstreeks deel moeten kunnen uitmaken van zo'n netwerk.

4.5 Nota over actieplan van de minister tegen spijbelen en schoolverzuim

De Raad Basisonderwijs en de Raad Secundair Onderwijs hebben zich samen uitgesproken over de voorstellen die minister Frank Vandenbroucke in maart aan het Vlaams Parlement heeft voorgelegd in het actieplan *Naar een sluitende aanpak van spijbelen en schoolverzuim*.

De Vlor gaat akkoord met de krachtlijnen van het actieplan. De visie die eruit spreekt, sluit immers goed aan bij de standpunten uit het spijbeladvies dat de Raad Secundair Onderwijs een jaar geleden heeft uitgebracht⁶⁵. Spijbelbegeleiding beschermt het recht op onderwijs, ondersteunt de leerplicht, past in de strijd tegen ongekwalficeerde uitstroom, en heeft oog voor het belang van de jongeren.

Commissie Leerlingenbegeleiding

Het participatiedecreet schrijft voor dat er in de Vlor een permanente werkgroep voor de CLB-sector is. De Vlor had al een commissie CLB-school en heeft die in een gewijzigde samenstelling omgedoopt tot de commissie Leerlingenbegeleiding. Zij zal discussies over het concept van leerlingenbegeleiding opvolgen. Centraal in haar werking staat een goede afstemming tussen de manier waarop scholen leerlingenbegeleiding vormgeven en de taak van het begeleidende CLB. Uiteraard volgt de commissie een macro-benadering. Zij zal ook aandacht besteden aan nieuwe concepten inzake studieloopbaanbegeleiding en competentiebeheer, en aan de impact van de welzijnssector op de leerlingenbegeleiding in de school.

63 ALGEMENE RAAD, Advies over modulering en de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening en crisishulpverlening voor de integrale jeugdhulp, 30 september 2005

64 ALGEMENE RAAD, Advies over typemodulering CLB in het kader van integrale jeugdhulpverlening, 22 december 2005

65 RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over spijbelen en absoluut schoolverzuim in het secundair onderwijs, 26 april 2005

Andere kernbegrippen zijn zorgzame school, positief leer-klimaat, studiekeuzebegeleiding, netwerkvorming, time-outprojecten en een spijbelpreventiebeleid.

Preventie primeert

Beide raden benadrukken in de nota aan het Vlaams Parlement dat sancties alleen behoedzaam en als allerlaatste actie tegen spijbelen gebruikt mogen worden. Bovendien moeten sancties altijd constructief zijn tegenover de spijbelende leerlingen en hun ouders. Preventie en ondersteuning komen altijd op de eerste plaats. Daarom is het belangrijk dat scholen en CLB's voldoende mensen en middelen ter beschikking hebben om een structurele aanpak van het spijbelprobleem te kunnen uitbouwen. In die zin vinden ze het jammer dat het actieplan alleen concrete maatregelen voorziet voor sanctionerend optreden en niet voor spijbelpreventie en ondersteuning door de CLB's en de scholen.

De Vlor suggereert om de scholengemeenschappen een grotere, coördinerende rol te laten spelen in spijbelpreventie. Over elk van de 12 actiepunten van de nota geeft de raad specifieke bedenkingen en suggesties. De concrete uitwerking en timing gebeurt, volgens de raad, best in overleg met de sectoren die bij de spijbelproblematiek betrokken zijn.

4.6 Toelatings- en oriënteringsbeleid in het secundair onderwijs

Een goede studiekeuze kan problemen met motivatie, spijbelen en zittenblijven helpen vermijden. Maar welke overgangen tussen studierichtingen in het secundair onderwijs zijn haalbaar en wie kan het best beslissen of een bepaalde overstap 'onrealistisch' is of zelfs uitgesloten? De Raad Secundair Onderwijs bracht op eigen initiatief advies

uit over de overgangen binnen de tweede graad en van de tweede naar de derde graad van het gewoon secundair onderwijs⁶⁶.

Hij vindt een goed toelatings- en oriënteringsbeleid en een goede ondersteuning van leerlingen en ouders het belangrijkste om doelmatige overgangen te bevorderen. De scholen zijn verantwoordelijk voor een degelijke **studiekeuzebegeleiding** als onderdeel van de leerlingenbegeleiding. De centra voor leerlingenbegeleiding staan hen daarin bij met raad en daad. De raad stelt voor dat scholen en scholengemeenschappen een **studieloopbaanrooster** opstellen dat de verschillende overgangsmogelijkheden tussen studierichtingen en studiegebieden en de *haalbaarheid* ervan visualiseert. Dit geeft leerlingen, ouders en leraren een houvast bij oriënteringsadviezen.

Daarnaast aanvaardt de raad dat de overheid en eventueel de scholengemeenschap bepaalde overgangen in de regel uitsluiten op basis van objectieve criteria. Die moeten vooraf in overleg worden vastgelegd en bekend gemaakt. Ze houden verband met de vooropleiding en schoolloopbaan van de leerling, medische aspecten, haast onoverbrugbare verschillen tussen twee studiegebieden of de draagkracht van de school. De overheid zou daarover een aantal minimale regels moeten vastleggen zodat een beperkte lijst van **niet-toegelaten overgangen** ontstaat.

Eventueel kunnen scholengemeenschappen daarbovenop bepaalde overgangen uitsluiten op voorwaarde dat zij daarover in overleg een beleid ontwikkelen. Maar de toelatingsklassenraad moet altijd voor individuele leerlingen een uitzondering kunnen toestaan als daar goede argumenten voor zijn.

Toelatingsproeven als deel van een intakeprocedure vindt de raad alleen voor KSO-richtingen en studierichtingen met sport aanvaardbaar. Als scholen beslissen om toela-

tingsproeven te gebruiken, moeten zij de procedure, criteria en organisatie vooraf en in overleg vastleggen.

SOHO-project

Het SOHO-project dat het departement Onderwijs organiseert in samenwerking met enkele Mechelse pilotscholen streeft ernaar de overgang van secundair naar hoger onderwijs te verbeteren. De Vlor is lid van departementale stuurgroep en neemt deel aan het regionaal overlegplatform met de scholen.

4.7 Naar een statuut voor de leerling

Op vraag van de scholierenkoepel VSK en in opvolging van de beleidsnota is de onderwijsraad gestart met het debat over het leerlingenstatuut. Het doel is de rechten en plichten van leerlingen en scholieren duidelijk en op dezelfde manier in kaart te brengen.

Er is een technische werkgroep samengesteld die in september start met een terreinverkenning. Deze werkgroep zal ook voorstellen formuleren over hoe de Vlor nadien aan dit thema zal verderwerken. Mogelijke bronnen zijn schoolreglementen, de rechten van het kind en andere internationale verdragen, het onderwijsrecht, standpunten van geleidingen, enz.

4.8 Zorgbeleid in het hoger onderwijs

De engagementsverklaring *Diversiteit als meerwaarde* voor het hoger onderwijs heeft het afgelopen jaar een dynamiek laten ontstaan (zie ook 2.4). Hogescholen en universiteiten hebben nagedacht en gedebatteerd over een diversiteitsbeleid voor hun instelling. Ze hebben plannen opgesteld en concrete initiatieven genomen. Sommige acties richten zich op de ondersteuning van allochtonen en kansarmen

of op het vergroten van hun betrokkenheid⁶⁷. Andere projecten proberen eerder een opleiding of instelling toegankelijker te maken door aandacht voor diversiteit.

4.8.1 Commissie Studeren met Functiebeperkingen

De Raad Hoger Onderwijs heeft een commissie opgericht die de belangen van studenten met functiebeperkingen centraal stelt. Zij zal toekomstige beleidsmaatregelen voor het hoger onderwijs beoordelen op hun impact voor deze studenten. In de commissie zitten onder meer vertegenwoordigers het Vlaams Expertisecentrum voor Handicap en Hoger Onderwijs (VEHHO).

4.8.2 Naar inclusief hoger onderwijs

Met een advies op eigen initiatief wil de Raad Hoger Onderwijs het debat over inclusief hoger onderwijs opnieuw op gang brengen. Op grond van het basisprincipe dat iedereen die daar intrinsiek de mogelijkheden voor heeft, maximale toegang moet kunnen krijgen tot het hoger onderwijs, stelt de raad dat ook studenten met functiebeperkingen terecht moeten kunnen op alle hogescholen en universiteiten. Inclusief hoger onderwijs is volgens de raad de beste manier om deze maximale participatie te realiseren. Dat betekent dat men alle instellingen zo toegankelijk mogelijk maakt voor studenten met functiebeperkingen zodat ook zij vrij kunnen kiezen waar ze hoger onderwijs volgen.

In het advies beschrijft de raad wat in algemene termen nodig is vanwege instellingen, overheid en studenten om tot inclusief hoger onderwijs te komen. Volgend werkjaar zal de commissie deze algemene principes concretiseren.

⁶⁷ Tijdens de studiedag van de Raad Hoger Onderwijs van 24 februari hebben hogescholen en universiteiten hierover ervaringen en goede praktijkvoorbeelden uitgewisseld. Zie 2.4

Basisvoorzieningen bij de instellingen

Met een blik op de Engelse situatie zet de raad belangrijke basisvoorzieningen voor studenten met functiebeperkingen op een rijtje. Instellingen horen voor studenten met functiebeperkingen een beleid uit te werken op het vlak van toegankelijkheid van de onderwijs- en studentenvoorzieningen, inschrijvingsprocedures, informatiebeheer, procedures en organisatie van dienstverlening, examenreglement, digitale toegankelijkheid, enz. Om die basisvoorzieningen te realiseren, moet een instelling voldoende deskundige personeelsleden inzetten. In grote lijnen moeten zij drie functies invullen:

- aanspreekpunt: contactpersoon die basisinformatie verstrekt en doorverwijst;
- zorgcoördinator: organiseert de feitelijke begeleiding en ondersteuning;
- steunpunt: sensibiliseert en informeert het personeel, begeleidt het veranderingsproces.

Overheid: financiering en decretale regeling

Van de overheid verwacht de Raad Hoger Onderwijs een eenvormige regelgeving die de contouren van inclusief hoger onderwijs vastlegt waardoor vragen om *redelijke aanpassingen* voor personen met een handicap meer juridisch gewicht krijgen. Maar de raad benadrukt dat die redelijke aanpassingen contextgebonden zijn en altijd in verhouding moeten staan tot de draagkracht van de organisatie. Op het vlak van financiering vraagt de raad bijkomende middelen voor de instellingen en rugzakfinanciering voor studenten met functiebeperkingen. Omdat zij best geplaatst zijn om te bepalen welke zorg en begeleiding ze precies nodig hebben, laat men de studenten beter autonoom over het nodige budget beschikken. Voor het toekennen van het budget houdt men rekening met de toekomstige studiesituatie in haar geheel. Welke ondersteuning heeft

de student nodig voor wonen, opleiding, mobiliteit? De raad suggereert om procedures en criteria over bestaande budgetten te verbeteren en beter op elkaar af te stemmen. Hij vraagt ook om over deze studenten gedetailleerd cijfermateriaal bij te houden.

De (mede)student

Een student met functiebeperkingen is volgens de raad zelf verantwoordelijk voor het proces van ondersteuning. Hij geeft aan in welke handicapsituatie hij zich bevindt en zorgt voor de bewijzen (bijv. vroegere attesten van CLB). De medestudenten horen betrokken te worden bij de waardevolle participatie van studenten met functiebeperkingen. Zij kunnen bijvoorbeeld vrijwillig of tegen betaling assistentie verlenen.

4.9 Naar een zorg- en doelgroepenbeleid in het volwassenenonderwijs

Tijdens het voorjaar 2006 heeft een werkgroep van de Raad Levenslang en Levensbreed Leren, een visietekst voorbereid over een breed en geïntegreerd zorg- en diversiteitsbeleid in het volwassenenonderwijs. De verschillende geledingen vertolkten, elk vanuit hun eigen achtergrond, ervaringen met de huidige participatie van bepaalde doelgroepen aan het volwassenenonderwijs. Dit resulteerde in een aantal kernboodschappen voor de centra en het beleid. De raad heeft de conclusies van de werkgroep een eerste keer besproken in juni en plant een advies in september 2006.

5 Competenties en kwalificaties

5.1 De Vlaamse kwalificatiestructuur

De Vlor vindt een overkoepelende kwalificatiestructuur absoluut noodzakelijk. Zij zal de plaats en onderlinge verhoudingen duidelijk maken van alle certificeringen en titels van beroepsbekwaamheid die leiden tot echte inzetbaarheid op de arbeidsmarkt⁶⁸. De structuur moet gebaseerd zijn op competenties en kan ze zich niet beperken tot secundair en volwassenenonderwijs. Ze moet bovendien aansluiten bij Europese instrumenten voor de transparantie van kwalificaties zoals EQF (zie 1.4.2). De Koepelcommissie is verantwoordelijk voor de opvolging van deze toekomstige Vlaamse kwalificatiestructuur.

Bij het opzetten en invoeren van een Vlaamse kwalificatiestructuur moet de overheid alle onderwijs- en opleidingsactoren en de sociale partners betrekken. De Vlor vindt bovendien dat zo'n kwalificatiestructuur niet hetzelfde kan zijn als een Vlaamse opleidingenstructuur⁶⁹. Het afgelopen jaar is de overheid niet met concrete initiatieven naar buiten getreden.

5.2 Competenties valoriseren

De erkenning van elders verworven competenties (EVC) of kwalificaties (EVK) is een schoolvoorbeeld van het valoriseren van competenties die mensen hebben verworven. In de raad loopt daarover een project dat een betere doorstroming tracht te realiseren van het hoger onderwijs voor sociale promotie naar de BaMa-structuur. (zie 5.2.1)

De titels van beroepsbekwaamheid zijn een ander voorbeeld. De voorbije jaren verdedigde de onderwijsraad de stelling dat de titels geen bijkomende toegangsvoorwaarde voor de arbeidsmarkt mogen worden voor afgestudeer-

den uit een beroepsgerichte opleiding van het onderwijs. Nu het proces van standaarden en titels van beroepsbekwaamheid op gang komt, lijkt dat niet het geval te zijn. De Koepelcommissie volgt dit op.

Onder de vleugels van de Raad Hoger Onderwijs funktioneert een overlegplatform waar de vijf associaties tot afstemming en afspraken proberen te komen over de EVC-procedures in het hoger onderwijs. In zijn advies over het zogenaamde *minidecreet* noemt de raad het een verbetering dat het structuurdecreet een principiële onderscheid zal maken tussen EVC- en EVK-procedures⁷⁰.

5.2.1 Studieduurverkorting in hogeschool dankzij EVK vanuit HOSP

Het Vlor-project *Toepassing van eerder verworven kwalificaties in het hoger onderwijs voor sociale promotie naar hogescholen* wil de doorstroming van het hoger onderwijs voor sociale promotie naar de bacheloropleidingen van hogescholen bevorderen. Het is de bedoeling een overzichtelijk systeem voor de toekenning van vrijstellingen en studieverkorting in het hogescholenonderwijs te ontwikkelen voor afstuderende cursisten uit het HOSP. In de praktijk leidt dat tot aanvullings- of brugtrajecten om een beroepsgerichte bachelor te kunnen behalen aan een hogeschool. Dit geeft cursisten vanaf hun inschrijving in een CVO een zicht op het traject dat leidt tot een bachelordiploma.

Fase 1: 2005-2006

Het afgelopen jaar is een methodologie ontwikkeld om aanverwante opleidingen in CVO's en hogescholen met elkaar te kunnen vergelijken. Men legt daarbij de nagestreefde competenties uit beide opleidingen naast elkaar (in een competentiematrix) en bepaalt de gelijkenissen. Dat toont welke vrijstellingen men effectief aan geslaagde cursisten

68 ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsnota, 20 januari 2005

69 ALGEMENE RAAD, Advies over het werkdocument "Naar een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren", 24 november 2005

70 RAAD HOGER ONDERWIJS, Advies over het voorontwerp van decreet tot instelling van een aantal maatregelen tot herstructurering en flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, 8 november 2005

kan toekennen. Die worden verwerkt in het aanvullingstraject van de verwante bacheloropleiding. In de eerste fase van het project werden 6 'opleidingsparen' geselecteerd.

Hoger onderwijs sociale promotie	Hogescholenonderwijs
Orthopedagogie	Orthopedagogie
Maatschappelijk werk	Sociaal werk
Elektronica	Elektronica-ICT
Bedrijfsautomatisatie	Elektromechanica
Boekhouden	Bedrijfsmanagement
Informatica	Toegepaste informatica

Per opleidingspaar deden soms verschillende koppels van CVO's en hogescholen de oefening. In de tweede helft van maart 2006 organiseerde de raad zes informatiemomenten (1 per opleidingspaar) waar CVO's en hogescholen die niet aan het project deelnamen, kennis konden maken met de ontwikkelde methodologie en de resultaten⁷¹.

Fase 2: 2006-2007

In mei verspreidde de raad een nieuwe oproep onder de CVO's en hogescholen om zich kandidaat te stellen om verwante opleidingen volgens dezelfde methode te vergelijken. Na selectie zullen tijdens het schooljaar 2006-2007 24 nieuwe deelprojecten de methodologie verder uittesten en vervolledigen.

5.2.2 Reële kans op secundair diploma via volwassenenonderwijs

Vorig werkjaar brak de Raad Volwassenenonderwijs een lans voor de tweedekansfunctie van het volwassenenonderwijs in zijn advies over het uitreiken van een secundair diploma in het onderwijs voor sociale promotie⁷². Eén

jongere op vijf verlaat het leerplichtonderwijs zonder het diploma secundair onderwijs. Bij de werkzoekenden heeft de helft dat diploma niet. Het volwassenenonderwijs geeft die doelgroepen de kans om niet alleen een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt te behalen, maar ook het volwaardige diploma secundair onderwijs. Tot hiertoe waren de OSP-opleidingen waarmee dit laatste kon, beperkt in aantal en eenzijdig.

De minister heeft het aantal opleidingen dat in aanmerking komt, vergroot. Er werden een aantal 'nieuwe modulaire opleidingen' toegevoegd aan de lijst van TSO- en BSO-opleidingen die, in combinatie met een opleiding 'Algemene vorming', tot een diploma secundair onderwijs kunnen leiden. En hij liet de leerplannen van vijf OSP-opleidingen met een gelijknamige tegenhanger in het leerplichtonderwijs (niveau TSO3), inhoudelijk screenen door de onderwijsinspectie⁷³. Ze kregen allemaal een gunstig oordeel en zullen voortaan ingeschakeld kunnen worden in de diplomatrajecten.

5.3 Talentontwikkeling

De Vlor hecht belang aan het aantrekkelijker maken van onderwijs. De probleemverkenning over *Competentieontwikkelen onderwijs* past in dat kader. Voorlopig bedoelt de raad er een pedagogisch concept mee dat een integratie beoogt van brede beroepsbekwaamheid en vakkennis, sociaal-communicatieve vaardigheden, samenwerking, probleemoplossend denken en zelfregulerend vermogen. De denkgroep heeft de vraagstelling uitgewerkt en deskundigen aangezocht om daarover in de herfst van 2006 een bijdrage te leveren.

De probleemverkenning concentreert zich op de **meerwaarde en/of valkuilen** voor competentieontwikkelen onderwijs op zich. In de eerste plaats moet het begrip

⁷¹ De Vlor publiceerde de resultaten op zijn website (www.vlor.be, kies "Projecten" dan "Toepassing EVK van HOSP naar Hogeschool") samen met praktische informatie over de aanvullingstrajecten van de hogescholen die al klaar zijn. Uitzondering is de opleiding Sociaal Werk, waar al een brugprogramma loopt dat tegen september wordt geëvalueerd. Voor Orthopedagogie bestaat een aparte regeling.

⁷² RAAD VOLWASSENENONDERWIJS, Advies over het uitreiken van een diploma in het secundair OSP, 25 januari 2005

⁷³ De vijf TSO3-opleidingen die aan bijlage 1 van het structuurbesluit worden toegevoegd zijn: Boekhouden-Informatica, Hotel, Schoonheidsverzorging, Fotografie en Toerisme en onthaal

uitgeklard worden, en vergeleken met andere onderwijs (vernieuwings)concepten die erbij aanleunen. Een belangrijk element is ook de relatie tussen het competentiedenken in de onderwijscontext en in de HRM-benadering van het bedrijfsleven. Verder is er de vraag of competentieontwikkelen onderwijs meer aangewezen is in bepaalde onderwijsniveaus of –sectoren dan in andere. En wat is dan de relatie tussen competentiegericht onderwijs en het aanreiken van noodzakelijke theoretische/wetenschappelijke referentiekaders aan leerlingen en studenten.

In tweede instantie richt de probleemverkenning zich op de vraag wat **de noodzakelijke systeemvoorwaarden** zijn om competentieontwikkelen onderwijs in te richten. Daarvoor onderzoekt ze wat een competentieontwikkelen- de leeromgeving is (pedagogisch-didactisch, de systeemvoorwaarden, de structurele consequenties). En zal ze de implementatievoorwaarden schetsen (strategie, rol van de onderwijsinstelling, van ondersteunende diensten, van onderwijskundig onderzoek, de wenselijkheid van competentieontwikkelen onderwijs in Vlaanderen, decretale en andere consequenties, meerwaarden en valkuilen).

5.4 Modulair onderwijs

De experimenten met modulaire organisatievormen in het BSO, BuSO en DBSO om de lineaire structuur van het onderwijs te doorbreken, lopen in 2007 af. De Vlor is vertegenwoordigd in de stuurgroep die dit experiment opvolgt en formuleerde op eigen initiatief een advies over de toekomst van dit experiment⁷⁴.

Experiment modulair secundair onderwijs

In het advies over de mogelijke opvolging die het experiment kan krijgen somt de Raad Secundair Onderwijs voor- en nadelen op van het modulair onderwijs zoals dat

in het experiment is georganiseerd. Hij merkt op dat ze niet noodzakelijk inherent zijn aan modulair onderwijs. De doelstellingen van het experiment waren te ruim en te weinig concreet geformuleerd om nu via indicatoren te kunnen vaststellen in welke mate ze gehaald zijn.

Het experiment bevat een aantal positieve elementen die de raad niet verloren wil zien gaan. Zoals de klemtoon op individuele begeleiding en flexibiliteit van de leertrajecten, de verwantschap met talrijke modulaire leersituaties buiten het leerplichtonderwijs, betere teamwerking en grotere mogelijkheden voor onderwijsvernieuwingen, meer interactie met leerlingen en de betere afstemming tussen opleiding op school en de werkplek.

De nadelen die aan het experiment verbonden zijn, wegen volgens de raad te zwaar door om het in die vorm verder te zetten. Het advies vermeldt de taakverzwaring voor leraren en schooladministratie, de talrijke organisatorische knelpunten die de beoogde flexibiliteit in de weg staan of de moeilijke combinatie van een modulair en een lineair systeem.

De raad adviseert de overheid om een concept voor modulair secundair onderwijs uit te tekenen dat de voordelen van het experiment behoudt, de nadelen wegwerkt en voor iedereen een meerwaarde betekent. Over dit concept en een implementatieplan moet de overheid een brede consultatieronde organiseren. De raad vraagt de overheid ook om tijdig overgangsmaatregelen te nemen voor de scholen en de jongeren die nu bij het experiment betrokken zijn.

Modulair volwassenenonderwijs

In het volwassenenonderwijs verloopt de modularisering nog steeds volgens de twee verschillende bewegingen die het decreet van 2 maart 1999 in het leven riep. Enerzijds adviseert de Raad Levenslang en Levensbreed Leren, op

basis van art.15 van dat decreet, over de voorstellen voor nieuwe modulaire structuurschema's die de overheid heeft opgesteld (zie 9.3). Anderzijds adviseert hij over voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's die de centra in overleg hebben ontwikkeld (zie 9.4). De modularisering van de basiseducatie werd vorig schooljaar afgerond. De Vlor adviseerde over de gewenste ontwikkelingen (zie 9.5.1).

5.5 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen

5.5.1 Concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen ter discussie

Diverse ontwikkelingen zetten het concept van de eindtermen en specifieke eindtermen als kwaliteitsstandaarden onder druk. Er zijn nieuwe maatschappelijke en onderwijskundige klemtonen en tendensen die men eventueel in de eindtermen en ontwikkelingsdoelen wil integreren. En er is bijv. de invloed van het debat over de opvang van leerlingen met specifieke onderwijs- en opvoedingsbehoeften.

De werkgroep Eindtermen, die vorig werkjaar al met zijn werkzaamheden begon, heeft een overzicht opgesteld van de diverse invullingen van het concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen op verschillende niveaus en sectoren. Hij reflecteerde ook over de functies die kwaliteitsstandaarden vervullen in het Vlaamse onderwijs en hij maakte een omgevingsanalyse van relevante nieuwe ontwikkelingen sinds 1991. Aan die stand van zaken zijn acht kernboodschappen toegevoegd.

Na bespreking op de Algemene Raad bezorgde de Vlor deze stand van zaken aan de minister zodat hij de werkgroep een meer specifieke adviesvraag kan voorleggen⁷⁵.

5.5.2 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs

De Raad Basisonderwijs pleitte vorig jaar voor een degelijke, grondige evaluatie van eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Peilingsproeven, waarvoor de overheid een hele planning heeft uitgewerkt, volstaan daarvoor niet als enige instrument. Evaluatie met behulp van peilingsproeven kwam ook dit jaar verschillende keren ter sprake, bijv. voor het wereldoriëntatiedomein *Natuur*.

De Vlor vindt dat **peilingstoetsen** niet mogen leiden tot een evaluatie van scholen op basis van individuele leerlingresultaten. Hij wijst op het risico dat scholen in een rangschikking terechtkomen. Bovendien meten die dure toetsen slechts een fractie van de eindtermen, maar voeren ze wel een nieuwe vorm van normering in. Scholen hebben veeleer behoefte aan instrumenten die hen in staat stellen zichzelf te evalueren of zich te vergelijken met gelijkaardige scholen (benchmarking). Daarvoor zijn de peilingstoetsen niet geschikt⁷⁶.

Taaltoetsen zijn nuttig om het leerproces van kinderen te evalueren en bij te sturen. Zij kunnen een onderdeel zijn van de interne kwaliteitszorg van scholen. Een goede Nederlandse taalbeheersing is inderdaad cruciaal voor de slaagkansen. Maar de Vlor wil taaltoetsen niet zien uitgroeien tot een vorm van centrale examens en Nederlands leren mag allerminst een voorbereiding op die toetsen worden.

De Vlor vreest dat taaltoetsen de betekenis van het getuigschrift basisonderwijs uithollen als men ze afneemt op het einde van de lagere school. Als ze geïntegreerd zijn in het leerproces kunnen taaltoetsen wel nuttig zijn om de beginsituatie van leerlingen in het secundair onderwijs te helpen bepalen. De secundaire scholen mogen ze dan wel niet gebruiken om de basisscholen waaruit ze rekruteren te rangschikken.

⁷⁵ ALGEMENE RAAD, Een stand van zaken van de discussie in de Vlor over het concept van eindtermen en ontwikkelingsdoelen, 22 juni 2006
⁷⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming 2005-2006, 10 november 2005

Ontwikkelingsdoelen type 3

De minister vroeg eind 2005 een advies over de ontwikkelingsdoelen type 3 voor het buitengewoon basisonderwijs. Maar kort daarna startte het debat over de discussienota *Leerzorg in onderwijs. Een kader voor zorg op maat van elk kind*⁷⁷ (zie 4.1).

Het is nog niet duidelijk of leerlingen met specifieke noden zullen worden samengebracht in clusters, in behoefteprofielen of in andere vormen van groepssamenstelling. De context waarin de ontwikkelingsdoelen type 3 zullen functioneren is dus nog te vaag om er al advies over te kunnen geven. Daarom vroeg de Raad Basisonderwijs uitstel tot er duidelijkheid is over de toekomstige invulling van een doelgroepenwerking in het onderwijs voor kinderen met specifieke noden⁷⁸.

5.5.3 Eindtermen Topsport

Met de ontwikkeling van specifieke eindtermen voor de pool Topsport komt de overheid tegemoet aan een vraag van de Raad Secundair Onderwijs bij de beoordeling van de specifieke eindtermen in het ASO⁷⁹. Voor de pool Topsport ASO waren geen specifieke eindtermen ontwikkeld. De raad achtte dat nodig opdat Topsport zich zou onderscheiden van de pool Sport.

De studierichtingen met topsport horen bij het studiegebied Sport dat bevat ASO- en TSO-richtingen. De raad vindt het logisch dat de specifieke eindtermen voor al de studierichtingen met topsport van toepassing zullen zijn, dus ASO en TSO⁸⁰. De raad merkt op dat deze specifieke eindtermen geen voorafname mogen zijn op de procedure en werkzaamheden voor andere specifieke eindtermen in het TSO.

5.5.4 Eindtermen en ontwikkelingsdoelen ICT

In mei 2006 vroeg de minister advies over een voorstel van leer gebied- of vakoverstijgende eindtermen of ontwikkelingsdoelen in verband met ICT voor het basis- en secundair onderwijs⁸¹. Net als de overheid vindt de Vlaamse Onderwijsraad het belangrijk om de integratie van informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs te bevorderen. Maar de Vlor vindt niet dat er hierover nu nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen ingevoerd moeten worden, zonder dat de bestaande eindtermen en ontwikkelingsdoelen geëvalueerd zijn⁸².

De voorgestelde eindtermen en ontwikkelingsdoelen zijn opgevat als strategische vaardigheden en algemeen geformuleerd. De achterliggende kennis en vaardigheden zijn bewust niet in eindtermen gegoten. Dat geeft scholen pedagogische ruimte om ze in te vullen en vermijdt bovendien dat scholen zich zouden beperken tot het aanleren van specifieke kennis of populaire computerprogramma's. De raad sluit zich aan bij deze visie. Hij vindt de integratie van ICT in meerdere vakken of projecten belangrijk, net als het feit dat scholen een eigen aanpak voor ICT kunnen uitstippelen volgens hun pedagogisch project. De vertegenwoordigers van het basisonderwijs merkten op dat de eindtermen voor het basisonderwijs grotendeels werden overgenomen voor het secundair onderwijs; wat zij een miskennis vinden van de finaliteit van het basisonderwijs.

De raad vraagt dat de overheid voldoende middelen ter beschikking stelt om de doelstellingen van ICT te realiseren en om kansenongelijkheid te helpen tegengaan.

77 FRANK VANDENBROUCKE, *Leerzorg in het onderwijs. Een kader voor zorg op maat van elk kind*; discussienota, december 2005

78 RAAD BASISONDERWIJS, *Advies over de ontwikkelingsdoelen type 3 voor het buitengewoon onderwijs*, 26 april 2006

79 RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de decretale specifieke eindtermen ASO*, 19 november 2002

80 RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, *Advies over de decretale specifieke eindtermen "Topsport" (ASO en TSO)*, 22 november 2005

81 Het voorstel beschrijft leer gebiedoverschrijdende eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het gewoon basisonderwijs en buitengewoon basisonderwijs types 1, 2, 3, 7 en 8, voor de eerste graad van het secundair onderwijs en voor OV3 en OV4 van het BuSO. De Algemene Raad bracht het advies uit met medewerking van de deelraden voor basis- en secundair onderwijs

82 ALGEMENE RAAD, *Advies over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, de eerste graad van het secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs*, 22 juni 2006

Hij denkt vooral aan middelen voor infrastructuur, de ICT-coördinator en nascholing. Kosten die uit de ICT-doelstellingen zouden voortvloeien, mogen zeker niet verhaald worden op de ouders.

6 Brede opdracht van onderwijs

6.1 Vreemdetalenonderwijs

Vreemdetalenonderwijs is een thema dat al enkele jaren leeft in de Vlor. In april 2004 publiceerde de Raad Basisonderwijs daarover een probleemverkenning en een advies. Maar ook andere raden hebben talenonderwijs inmiddels op hun agenda gezet. Het bevorderen van de meertaligheid is een van de uitdagingen van de kennismaatschappij en ook de Europese Unie heeft het zich tot doel gesteld. Tegelijk leeft de behoefte om meertaligheid te combineren met het wegwerken van taalachterstand voor Nederlands. Voor anderstalige leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs moet men rekening houden met de inzichten die het Steunpunt NT2 hierover heeft ontwikkeld.

Scholen worden geconfronteerd met verschillende *talenbehoeftes*, van leerlingen, ouders en de maatschappij. Om daar goed op in te spelen, kunnen scholen een talenbeleid ontwikkelen. En dat is het resultaat van goed beleidsvoerend vermogen. *Inspiratie voor een talenbeleid in elke school* is het thema van de Startdag van september 2006.

Frans in het basisonderwijs

In de *Onderwijsspiegel 2004-2005* signaleert de inspectie een 'hapering' in de overgang van het lager naar het secundair onderwijs voor Frans. De Raad Basisonderwijs heeft daar op twee manieren op gereageerd. Hij richtte de

werkgroep Vreemde Talen op om de taalverwerving Frans in het basisonderwijs onder de loep te nemen. De werkgroep heeft zich ingespannen om de begrippen *taalsensibilisering, taalinitiatie en taalonderwijs* (vanaf het vijfde leerjaar) voor het leergebied Frans goed af te lijnen. Op basis daarvan worden ideeën verzameld voor de professionalisering van de leraar. Eveneens zoekt men uit hoe scholen een ondersteunend talenbeleid kunnen ontwikkelen.

Ten tweede werkt hij samen met de Raad Secundair Onderwijs aan een meer algemene probleemverkenning over de overgang van basis naar secundair onderwijs. (Zie 7.3)

Vreemde talen in beroepsonderwijs

In zijn beleidsbrief beschrijft de minister zijn voornemen om het debat te starten over twee vreemde talen in alle onderwijsvormen, dus ook het beroepsonderwijs. De Vlor steunt die intentie maar dit mag niet uitmonden in een stijging van de ongekwalificeerde uitstroom in het secundair onderwijs. Het succes van vreemdetalenonderwijs in het beroepssecundair onderwijs zal afhangen van de mate waarin dit onderwijs kan aansluiten bij de reële beroepscontext waarop deze leerlingen zich voorbereiden⁸³. Als voorbereiding op een mogelijk advies is de commissie TSO-BSO gestart met het schrijven van een visietekst over talen in het beroepssecundair onderwijs.

Nieuwe talen in het volwassenenonderwijs?

De Vlor beoordeelde enkele aanvragen om volgend schooljaar nieuwe taalopleidingen in het volwassenenonderwijs te programmeren, namelijk Hongaars, Roemeens, Servisch-Kroatisch en Tsjechisch. De Raad Levenslang en Levensbreed Leren gaf de vier aangevraagde taalopleidingen een positief advies op basis van de programmatiecriteria die hij voor alle andere opleidingen hanteert. De

onderbouwing van het aanvraagdossier in verband met de maatschappelijke relevantie primeert daarin.

Omdat de minister nog programmatieaanvragen voor nieuwe talen verwacht, vroeg hij de Vlor om verder na te denken over de vraag welke talen het volwassenenonderwijs moet aanbieden. De uitbreiding van de Europese Unie, die nu al 20 officiële talen telt, brengt bijvoorbeeld een hele vertaalstroom op gang in talen als Lets, Litouws, Maltees, Slovaaks, enz. De EU beklemtoont ook het belang van meertaligheid voor de arbeidsmobiliteit en het concurrentievermogen. Bovendien wordt de samenleving zelf steeds multicultureler. De raad heeft een werkgroep opgericht om die vraag te onderzoeken.

6.2 Kunst en onderwijs

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren heeft begin 2006 een *commissie Deeltijds Kunstonderwijs* opgericht. Een van de opdrachten van de commissie is het voorbereiden van het advies over de programmatie van instellingen, filialen, graden en studierichtingen in het deeltijds kunstonderwijs⁸⁴. De aanvragen worden beoordeeld volgens vastgelegde criteria⁸⁵. Doorgaans oordeelt de Raad Levenslang en Levensbreed Leren positief over aanvullende initiatieven zolang ze geen concurrentie en dubbel aanbod betekenen. Hij vraagt in zijn advies om de programmatiecriteria te evalueren en waar nodig op een verantwoorde manier te herwerken. Van de 10 aanvragen kregen 7 een positief advies en 3 een negatief advies.

Voor het opstellen van een dossier voor een programmatieaanvraag, konden de instellingen dit jaar gebruik maken van een leidraad die de onderwijsadministratie via *School-direct* had verspreid. De raad waardeert dit initiatief. Het heeft de degelijkheid van de aanvraagdossiers verbeterd. Hij suggereert om een rubriek "motivatie van de directie"

op te nemen in het sjabloon van het aanvraagdossier.

Samenwerking in DKO

In de commissie DKO heeft ook overleg plaats over mogelijke vormen van samenwerking tussen de vier studierichtingen van het deeltijds kunstonderwijs. Via enkele artikels in onderwijsdecreet XVI stuurt de overheid aan op fusies. De visievorming over samenwerkingsformules in de sector is echter nog volop aan de gang. Daarom heeft de onderwijsraad geadviseerd om de artikels over de samenwerking tussen de vier kunstrichtingen uit onderwijsdecreet XVI te schrappen⁸⁶.

Overlegplatform Kunstonderwijs

Op vraag van de sectoren van het kunstonderwijs heeft de Vlor het overlegplatform Kunstonderwijs opgericht voor samenwerking tussen het deeltijds kunstonderwijs (DKO), het hoger kunstonderwijs (HKO) en het kunstsecundair onderwijs (KSO). Het is samengesteld uit vertegenwoordigers namens de commissies KSO en DKO en namens het hoger kunstonderwijs. Het overlegplatform gaat zich onder meer buigen over de aansluiting tussen DKO en KSO met het hoger kunstonderwijs en over de lerarenopleiding voor het kunstonderwijs. Het wordt ook betrokken bij het KUS-project (*Kunst uit Scholen*) waarmee de onderwijsraad vanaf volgend werkjaar instellingen van DKO, KSO en HKO de kans biedt om kunstwerken te exposeren in zijn vergaderzalen en gangen.

6.3 Onderwijsgebonden sport

De Vlaamse Regering heeft een voorontwerp van oprichtingsdecreet opgesteld voor het *Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport*. Het is de bedoeling om de

⁸⁴ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de programmatieaanvragen in het deeltijds kunstonderwijs, 23 mei 2006

⁸⁵ De raad staat positief tegenover aanvragen om een aanbod te vervolledigen (bijv. een muziekacademie vult aan met Woord en dans), tegenover aanvullende initiatieven (bijv. Beeldende kunst waar een academie Muziek, Woord en dans is) en tegenover het invullen van 'witte vlekken' of de overname van bestaande initiatieven die een gemeente subsidieert. Ook initiatieven die al lang bestaan en aan de voorwaarden voldoen, maken kans op een gunstig advies. Natuurlijk moet de noodzakelijke infrastructuur aanwezig zijn.

⁸⁶ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI, 30 maart 2006

bestaande Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) en de Vlaamse StudentenSport Federatie te laten samensmelten in een nieuw Vlaams centrum dat instaat voor de ondersteuning van de georganiseerde sport en bewegingsactiviteiten voor leerlingen en studenten, tijdens of buiten de schooluren.

De Vlor beklemtoont in zijn advies dat het Vlaams Centrum voor Onderwijsgebonden Sport (VCOS) een breed aanbod van onderwijsgebonden sport en een degelijke begeleiding moet uitbouwen voor alle jongeren in het leerplicht- én hoger onderwijs⁸⁷. De doelstellingen, het publiek en de onderwijscontext van de twee bestaande organisaties verschillen immers sterk. De onderwijsraad waardeert de inspanningen van de onderwijsverstrekkers bij het uitbouwen van onderwijsgebonden sportbeoefening, hoewel dat buiten het curriculum valt. Hij vindt het erg belangrijk dat de onderwijspartners in het kader van VCOS efficiënt kunnen samenwerken met andere partners uit de sportsector, zoals het BLOSO.

Het nieuwe VCOS krijgt bijkomende opdrachten, onder meer in het hoger onderwijs. Daarom vraagt de Vlor dat de overheid de middelen voor het leerplichtonderwijs in de nieuwe organisatie reserveert voor het leerplichtonderwijs en bijkomende werkmiddelen voorziet voor de bijkomende taken.

6.4 Project gezondheidsbevordering

Met het oog op het ontwikkelen van een strategisch plan voor gezondheidsbevordering in het basis- en secundair onderwijs werd de commissie Gezondheidsbevordering in de Vlor opnieuw opgestart en nam de Vlor een projectmedewerker in dienst. In de commissie zetelen vertegenwoordigers uit het onderwijs, de overheid en de gezondheidssector⁸⁸.

Het strategisch plan *Op uw gezondheid!* dat de gezondheidscoördinator met de commissie Gezondheidsbevordering heeft opgesteld, schept een kader voor scholen om binnen hun eigen context een gezondheidsbeleid op maat van hun leerlingen te ontwikkelen. Voor de uitvoering van het strategisch plan werden de werkgroepen *Leerlingen- en oudersensibilisatie*, *Trajectbegeleiding* en *Website* opgericht. De overheid heeft tussen 2006 en 2009 jaarlijks 150.000 euro begroot voor de concrete uitwerking.

De eerste actie *100.000 euro voor 100 gezondheidsacties over evenwichtige voeding en beweging* is bedoeld om goede praktijkvoorbeelden te verzamelen die scholen kunnen stimuleren. Na een selectie zullen 100 goede voorbeelden van gezondheidsbevordering op school beloond worden met een subsidie van 1000 euro.

6.5 Bijdragen aan inburgering

In het inburgeringsbeleid staat het volwassenenonderwijs in voor de cursussen Nederlands tweede taal (NT2) van het "primair inburgeringstraject". De Raad Levenlang en Levenbreed Leren gaf advies over het voornemen van de overheid om de doelgroep die verplicht een inburgeringstraject moet volgen, te vergroten en beter af te bakken⁸⁹.

Welke gevolgen de maatregel zal hebben voor de centra voor volwassenenonderwijs, is moeilijk te voorspellen. Men weet niet welke anderstalige nieuwkomers uit de verruimde doelgroep nu al spontaan een NT2-cursus volgen of gevolgd hebben. De raad vindt het vooral belangrijk dat de financiële middelen voor NT2 de vraag naar NT2-cursussen volgen. Indien de verruiming van de doelgroep tot veel nieuwe NT2-cursisten leidt in een centrum, dan moet de overheid ervoor zorgen dat dit centrum snel over bijkomende leraarsuren kan beschikken. Zeker als men

⁸⁷ ALGEMENE RAAD, Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsgebonden sport, 27 april 2006

⁸⁸ Er zijn vertegenwoordigers van o.a. inrichtende machten, pedagogische begeleidingsdiensten, kabinetten en verschillende administraties en van expertisecentra zoals het VIG, Sensoa, het Rode Kruis Vlaanderen, VAD enz.)

⁸⁹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid, 10 maart 2006

ervoor wil zorgen dat een anderstalige nieuwkomer met een NT2-cursus kan beginnen binnen de drie maanden nadat hij zich in het onthaalbureau heeft aangemeld. De raad is tevreden dat de overheid alvast extra geld heeft uitgetrokken om de wachtlijsten voor NT2-cursussen voor laaggeschoolde anderstalige nieuwkomers in de centra voor basiseducatie weg te werken.

Het inburgeringsdecreet besteedt geen aandacht aan deskundigheidsontwikkeling. De Vlor vraagt een systeem voor professionalisering van de medewerkers, zowel bij de onthaalbureaus als bij de organisaties die het aanbod van het inburgeringstraject verzorgen.

NT2 voor leerplichtigen

Een van de maatregelen uit het ontwerp van onderwijsdecreet XVI sluit voltijds leerplichtige leerlingen uit van lessen NT2 in het volwassenenonderwijs. De Vlor kan dit enkel aanvaarden als er een alternatief komt en de expertise van de CVO's in NT2 voor jongeren niet verloren gaat. Er bestaat wel degelijk behoefte aan NT2-lessen bij voltijds leerplichtige leerlingen die niet meer in het onthaalonderwijs terecht kunnen en bij Franstalige leerlingen die daar evenmin terecht kunnen. De minister heeft vanaf 1 september 2006 het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (okan) uitgebreid. Er komen meer leerlingen in aanmerking en ze kunnen ook begeleid worden na het onthaaljaar.

7 Onderwijsaanbod en organisatie in leerplichtonderwijs

7.1 Programmatie en rationalisatie in het basisonderwijs

De raad ontving twee aanvragen over afwijking van de programmienorm voor het buitengewoon onderwijs. Onderwijsdecreet XV bevat een regeling over vrije schoolkeuze in het buitengewoon onderwijs. Een Joodse en een protestantse school baseren zich daarop om een afwijking van de programmienorm aan te vragen. Zij zouden dan een aparte school kunnen worden. De Raad Basisonderwijs kon echter geen uitspraak doen over de aanvraag omdat er nog geen uitvoeringsbesluit bestaat⁹⁰. Hij dringt aan op een spoedige uitvoering van onderwijsdecreet XV.

De Raad Basisonderwijs ontving 11 aanvragen voor afwijkingen op de rationalisatienormen. Verspreid over vier adviezen kregen 7 aanvragen een positief advies en 4 een negatief advies⁹¹. De raad adviseert op basis van vooraf vastgelegde criteria. Daarom moeten scholen in hun aanvraag verduidelijken waarom ze de normen niet halen (het moet tijdelijk en uitzonderlijk zijn) en met welke maatregelen ze daaraan iets willen doen.

7.2 Programmatie en rationalisatie in het secundair onderwijs

Van de 73 aanvragen tot programmatie van structuuronderdelen die de Raad Secundair Onderwijs ontving, beoordeelde hij 66 aanvragen gunstig, al dan niet met voorwaarden. Vier aanvragen kregen een negatief advies en drie bleken zonder voorwerp⁹². De Raad Secundair Onderwijs beoordeelde de programmatieaanvragen volgens de procedure en decretale criteria uit 1999. Hij heeft dit

⁹⁰ RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de aanvragen voor afwijking van de programmienorm in het buitengewoon onderwijs, 21 september 2005

⁹¹ RAAD BASISONDERWIJS, Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs en in het buitengewoon basisonderwijs, 23 november 2005; 26 april 2006; 17 mei 2006 en 21 juni 2006

⁹² RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de programmatieaanvragen voor het voltijds secundair onderwijs; schooljaar 2006-2007, 21 februari 2006 en 20 juni 2006

jaar ook nagedacht over eventuele aanpassingen aan de procedure en criteria voor het beoordelen van de aanvragen. Mocht de overheid de werkwijze willen veranderen, dan wil hij graag advies uitbrengen voor het eindresultaat in regelgeving wordt omgezet.

De raad beoordeelde twee aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm. Ze kregen allebei een gunstig advies⁹³.

Hij adviseerde ook over nieuwe kwalificatiebenamingen voor het DBSO en stelde voor om enkele eerder goedgekeurde kwalificatiebenamingen in het DBSO te schrappen of een andere naam te geven. (zie 3.1.2)

7.3 Probleemverkenning overgang basis-secundair onderwijs

Een vlotte overgang van basis- naar secundair onderwijs is een eerste succesfactor voor een goede verdere studieloopbaan. De opmerking van de inspectie in de *Onderwijsspiegel 2005* over de 'hapering' voor het leergebied Frans, is ook de Raad Secundair Onderwijs opgevallen. Bij de raden basis- en secundair onderwijs is het idee gegroeid voor een gezamenlijke probleemverkenning over de overgang tussen de twee onderwijsniveaus. Maar met een breder blikveld dan enkel het leergebied Frans.

In februari is een denkgroep gestart met leden van beide raden. Men heeft de intentie om de soms bruuske overgang tussen basis- en secundair onderwijs vanuit verschillende gezichtspunten te bekijken: het kind, het curriculum, de leraren, het schoolbeleid, betrokkenheid van de ouders, ondersteuningsbeleid, studiekeuze, de onderwijsstructuur (polyvalente eerste graad bijv.), enz. De denkgroep bereidt een vraagstelling voor en legt die voor aan enkele academici en ervaringsdeskundigen.

8 Hoger Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek

Probleemverkenning flexibilisering

Het structuurdecreet en het flexibiliseringsdecreet hebben de manier waarop hogescholen en universiteiten hun opleidingen organiseren, danig veranderd. Over de gevolgen van de implementatie van deze vernieuwingen is nog weinig bekend. De Raad Hoger Onderwijs is daarover met een probleemverkenning gestart. De denkgroep heeft twee hoofdthema's afgebakend waarover hij deskundigen om feiten en inzichten zal vragen.

- 1 Welke gevolgen heeft het flexibiliseringsdecreet voor het sociaal statuut van studenten en ouders? De regels in verband met kinderbijslag, studentenjobs, werkloosheid, enz. houden nog geen rekening met de nieuwe realiteit in hoger onderwijs.
- 2 Welke pedagogische gevolgen heeft het nieuwe hogeronderwijslandschap voor de studenten? Wat verandert er praktisch bij de instroom (studiekeuze, oriënteringsbeleid, toelatingsproeven, inschrijvingsgeld), en bij de doorstroom en uitstroom (studieduurverlenging, combinatie arbeidsmarkt). De denkgroep wil hier het gelijkheidskansenbeleid mee bekijken.

93 RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS, Advies over de aanvraag tot afwijking op de rationalisatienorm van KA Turnhout 23 mei 2006; en Advies over de aanvraag tot afwijking op de rationalisatienorm van KA Berchem, 20 juni 2006

9 Onderwijs en vorming voor volwassenen

9.1 Een nieuw concept voor het decreet volwassenenonderwijs

In zijn advies over de conceptnota voor een nieuw decreet op het volwassenenonderwijs concentreert de raad zich op 4 hoofdthema's: aanbod en missie, consortia en regionale werking, kwaliteitszorg en financiering⁹⁴.

De Raad Volwassenenonderwijs benadrukt dat de **missie** van het volwassenenonderwijs breed genoeg moet zijn: een baan of diploma en persoonlijke ontplooiing zijn gelijkwaardige doelen. Hij beaamt dat duidelijke prioriteiten en een regionale afstemming van vraag en **aanbod** nodig zijn. Om de herkenbaarheid van de studiebewijzen te waarborgen moet er overeenkomst blijven met andere onderwijsvormen en -niveaus. Dat toont nog eens het belang van een duidelijke kwalificatiestructuur aan. De raad vraagt ook om het hoger onderwijs voor sociale promotie een duidelijke plaats te geven in het tertiair onderwijs, met een duidelijke studiebekrachtiging en mogelijkheden tot aansluiting bij de BaMa-structuur.

Een **regionaal en netoverstijgend samenwerkingsconcept** tussen centra voor volwassenenonderwijs en centra basiseducatie biedt zeker en vast kansen om afspraken over het aanbod, de regionale profilering van het volwassenenonderwijs en expertise-uitwisseling te verbeteren. Maar de raad vindt dat de lokale partners meer bestuurlijke en financiële vrijheid moeten krijgen in de structuur van die consortia, dan de conceptnota vooropstelt. De afbakening van de regio's moet gebeuren met aandacht voor de mobiliteitsstromen van potentiële cursisten.

De raad juicht het voornemen van de minister toe om te

zorgen voor een degelijke **kwaliteitszorg** voor het hele volwassenenonderwijs. Het VOEB zou hij graag behouden zien als begeleidings- en ondersteuningsdienst voor de centra basiseducatie. Voor de CVO's stelt hij een Platform voor de Begeleiding van het Volwassenenonderwijs (PlaBeVo) voor, aangestuurd door de pedagogische begeleidingsdiensten. Tussen het VOEB en het PlaBeVo moeten structurele bruggen bestaan.

De financiering is volgens de raad de achilleshiel van het nieuwe concept (Zie 3.2.4).

9.2 Proeftuin opleiding Opleider voor volwassenen

Om volgend schooljaar te kunnen starten met een experimentele opleiding voor opleiders van volwassenen richt de onderwijsminister een projectoproep voor een proeftuin aan de 21 centra voor volwassenenonderwijs die een GPB-opleiding organiseren. De raad steunt dit initiatief van de minister maar adviseert wel om de doelgroep van de opleiding uit te breiden met lesgevers uit het hoger onderwijs en uit de centra voor basiseducatie, volwassenenonderwijs en ondernemersopleidingen van Syntra⁹⁵.

Afgestudeerden van deze opleiding zullen ook buiten het onderwijs werken. Daarom vindt de Vlor het wenselijk dat, behalve de Vlor, ook de SERV het beroepsprofiel waarop het structuurschema gebaseerd is, zou legitimeren. De opleiding van deze proeftuin leidt tot een getuigschrift *Opleider van volwassenen*. De Vlor stelt voor om voor deze HOSP-opleiding van minder dan 900 uren meteen de term "certificaat" te gebruiken, zoals in het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI. Het civiel effect van dit studiebewijs kan echter niet gelijkwaardig zijn aan een getuigschrift van pedagogische bekwaamheid, behaald via een GPB-opleiding of andere lerarenopleiding.

⁹⁴ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de conceptnota decreet volwassenenonderwijs, 13 september 2005

⁹⁵ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de projectoproep proeftuin Opleiding voor opleiders van volwassenen, 23 mei 2006

9.3 Nieuwe modulaire structuurschema's

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren bracht dit jaar vier adviezen uit over nieuwe structuurschema's die de overheid voor modulaire opleidingen in onderwijs voor sociale promotie heeft uitgewerkt. In verschillende daarvan kaart hij het verband aan tussen de standaarden die de SERV ontwikkelt voor het behalen van een titel van beroepsbekwaamheid, en de certificaten die het volwassenenonderwijs zal uitreiken. De raad beklemtoont dat de overheid de certificaten van het volwassenenonderwijs moet opnemen in de lijst van erkende studiebewijzen die voldoen aan de standaard voor de titel van beroepsbekwaamheid.

Een andere bekommernis betreft de eisen in verband met beroepskennis en –vaardigheden die de federale overheid in het kader van de vestiging als zelfstandige oplegt voor de erkenning van gereguleerde beroepen. De raad vraagt om die inhoudelijk te verwerken in de opleidingen en te onderzoeken welke certificaten voor erkenning in aanmerking kunnen komen.

Tenslotte gaat hij altijd na wat de mogelijkheden zijn om met behaalde certificaten, in combinatie met een certificaat Algemene vorming, een diploma secundair onderwijs te halen.

Opleidingen bakkerij en slagerij

De raad keurde 18 nieuwe structuurschema's⁹⁶ goed voor modulaire opleidingen in de rubrieken Bakkerij en Slagerij van het studiegebied Voeding in het secundair onderwijs voor sociale promotie⁹⁷.

Deeladvies studiegebied Lichaamsverzorging

Voor het studiegebied Lichaamsverzorging ontving de raad zestien voorstellen van nieuwe structuurschema's voor het secundair OSP. Hij heeft daarvan alleen de vijf opleidingen beoordeeld waarvoor de SERV al beroepsprofielen heeft uitgebracht⁹⁸. Over de overige voorgestelde structuurschema's zal de raad advies geven nadat de SERV het beroepsprofiel *Schoonheidsspecialist(e)* heeft goedgekeurd⁹⁹.

Invoering studiegebied Mode

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren steunt het voornemen van de overheid om het studiegebied Mode in te voeren in het onderwijs voor sociale promotie en geeft een gunstig advies aan de voorstellen voor opleidingen op niveau BSO3 in dit studiegebied¹⁰⁰. De raad vat het studiegebied Mode op als de professionele tegenhanger van de opleidingen “naaien” in het huishoudelijk onderwijs. Een vergelijkbaar concept bestaat al met de studiegebieden Voeding en Land- en Tuinbouw als tegenhangers van de pijlers *koken* en *inrichten van de woning* die eveneens andere competenties beogen.

De raad meent dat de voorgestelde opleidingen geslaagde cursisten reële tewerkstellingskansen bieden in de mode-sector, al zullen ze meestal nog interne bedrijfsopleidingen moeten volgen.

Algemene vorming en Opfris tot derde graad

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren is voorstander van één modulaire opleiding Algemene vorming BSO3 met één gelijknamig certificaat dat voldoet aan de eindtermen

⁹⁶ Overzicht van de opleidingen: in BSO2: Verkoper in de slagerij; in BSO3: Ambachtelijk brood- en banketbakker, Ambachtelijk chocoladebaker, Ambachtelijk ijsbereider, Broodbakker, Bakkersgast, Banketbakker, Ambachtelijk slager, Culinaire traiteur, Slagersgast, Spekslager, Uitsnijder/uitbener, in TSO3: Bereider van consumptie-ijs en tearoomspecialiteiten, Brood- en banketbakker, Confiseur-chocoladebaker, Slager, Slager/veeswarenwerker (ipv –technicus), Traiteur-delicatessenslager

⁹⁷ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over nieuwe modulaire opleidingen voor het studiegebied Voeding - rubrieken 'bakkerij' en 'slagerij', 20 december 2005

⁹⁸ De vijf opleidingen (allen BSO3) zijn Hairstylist voor theater, film en tv, Kappersmedewerker, Kapper, Kapper-salonverantwoordelijke en Kleurenconsulent

⁹⁹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Deeladvies over nieuwe modulaire opleidingen voor het studiegebied Lichaamsverzorging, 20 december 2005

¹⁰⁰ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over modulaire opleidingen in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs met het oog op de invoering van het studiegebied Mode in het secundair OSP, 20 december 2005

van de drie leerjaren van de derde graad, in plaats van twee zoals de overheid voorstelde¹⁰¹.

De implementatie van deze nieuwe modulaire opleiding *Algemene vorming* gebeurt best simultaan met de implementatie van een aangepast structuurschema van *Kantoor en gegevensbeheer BSO3* aangezien de modules Frans niet meer in de algemene vorming zitten maar in het beroepsspecifieke gedeelte.

De twee voorgestelde *opfrisoopleidingen* hebben de bedoeling de voorkennis van cursisten op te frissen zodat ze met een redelijke kans op slagen aan de opleiding Algemene vorming van de derde graad (ASO of TSO) kunnen beginnen.

9.4 Voorlopige modulaire structuurschema's

Elk jaar adviseert de Raad Levenslang en Levensbreed Leren over voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's voor het secundair OSP¹⁰² en het hoger OSP¹⁰³. De centra bereiden die vaak samen voor. De Vlor stimuleert dat overleg. Het helpt voorkomen dat centra verrast worden door een schema waarover ze nooit geconsulteerd werden. Eens de overheid de schema's goedkeurt, gelden ze voor elke instelling die de opleiding modulair aanbiedt. Een eventuele vorige versie blijft wel nog een jaar geldig. Er zijn drie soorten voorstellen:

Veel voorstellen gaan over aanpassingen aan bestaande structuurschema's of over de modularisering van lineaire opleidingen. Een aantal centra ontwikkelde ook volledig nieuwe modulaire opleidingen¹⁰⁴. De raad juicht zulke vernieuwende en creatieve initiatieven toe, op voorwaarde dat de centra de maatschappelijke relevantie ervan aantonen. Ze verruimen het spectrum van het levenslang en levens-

breed leren.

9.5 De basiseducatie

Omdat de minister een nieuw decreet over het volwassenenonderwijs aankondigt, heeft de Raad Levenslang en Levensbreed Leren zich in zijn jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie, beperkt tot enkele praktische thema's¹⁰⁵.

9.5.1 Gewenste ontwikkelingen

In verband met de **modularisering** wijst de raad er op dat een te strak georganiseerd aanbod in het nadeel van de doelgroepen kan spelen. Als kortgeschoolde volwassenen willen bijleren in de basiseducatie, dan kunnen ze nu altijd instromen in de loop van een module. De raad wil die mogelijkheid graag behouden zien, zodat de zin om te leren bij de deelnemers niet zou wegdeemsteren terwijl ze wachten tot een geschikte module (opnieuw) georganiseerd wordt. De raad vraagt de overheid om de invloed van de modularisering op de cursistenpopulatie van de basiseducatie te onderzoeken.

Met het **Strategisch Plan Geletterdheid** wil de overheid initiatieven ondersteunen om de laaggeletterdheid terug te dringen. De centra voor basiseducatie zijn de ideale partner om het doelpubliek van kortgeschoolde volwassenen te begeleiden. Het plan zorgt voor intensievere samenwerking met andere partners. De raad vraagt om in het toekomstige financieringssysteem rekening te houden met die inspanningen die zich moeilijk in lesuren laten vertalen.

De samenwerking tussen de centra voor basiseducatie en *organisaties van armen* kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat de centra voor basiseducatie met maatwerk leerkanalen weten te creëren voor armen, zodat zij kunnen ervaren

101 RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de opleiding Algemene vorming BSO3 en over de opleidingen Optris tot derde graad (ASO en TSO) in het volwassenenonderwijs, 20 december 2005

102 RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair OSP, 25 april 2006. Het advies behandelt de volgende opleidingen Farmaceutisch-technisch assistent (TSO3), Kantooradministratie en gegevensbeheer (BSO3) Maritiem medewerker en Maritieme opleiding voor de pleziervaart (TSO3), Goudsmederij (BSO3), Elektromechanica (TSO3), Initiatie tot de bibliotheek-, documentatie- en informatiekunde (TSO3), Polyvalent verzorgende/Thuis- en bejaardenzorg (BSO3)

103 RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger OSP, 25 april 2006. Het advies behandelt de volgende opleidingen: (categorie Economisch): Arbeidsorganisatie, Boekhouden, Gids, Hotel- en cateringmanagement, Logistiek, transport en mobiliteit, Marketing, Ondernemingscommunicatie, Reisleider en Verkeerskunde; (categorie Technisch) Biotechnologie, Chemie, Chemie en textiel, Cosmetische wetenschappen, Design en textiel, Telecommunicatietechnieken

104 Hotel- en cateringmanagement, Gids en Reisleider in het Hoger OSP en de Maritieme opleiding voor de pleziervaart (TSO3) in het secundair OSP

105 RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie, schooljaar 2006-2007, 20 juni 2006

Socrates

Het volwassenenonderwijs heeft twee vertegenwoordigers in het Overkoepelend Vlaams Socrates Adviescomité. De Vlaamse overheid heeft het opgericht om een geïntegreerde benadering van het Socrates-programma¹⁰⁸ te kunnen realiseren. De raad werd om zijn mening gevraagd over de communicatie van de Commissie *Adult learning: It is never too late to learn*. De reacties op deze elektronische consultatie heeft de Raad Levenslang en Levensbreed Leren overgemaakt aan het Vlaams Socrates Agentschap.

dat leren oplossingen biedt. De basiseducatie zou moeten kunnen deelnemen aan *netwerken die scholen* uitbouwen. Dat schept kansen om kortgeschoolde ouders actief te betrekken bij de schoolloopbaan van hun kinderen. Zij moet ook vlotter kunnen inspelen op vragen of *doorverwijzingen van VDAB, SYNTRA, sectorfondsen, bedrijven, enz.* Een flexibele structuur en maatwerk zijn daarvoor nodig. Verbeterde geletterdheid verhoogt de professionele redzaamheid van kortgeschoolde werkenden of werkwzoekenden.

9.5.2 NT2 Alfa - Richtgraad 1 traject 1.2

De nieuwe modulaire opleiding NT2 Alfa - Richtgraad 1; traject 1.2 voor de basiseducatie combineert het aanleren van een basisoniveau Nederlands als tweede taal met alfabetisering in Latijns schrift voor analfabete of andersalfabete cursisten. Tijdens dit traject verwerven de cursisten competenties voor een minimale zelfredzaamheid in hun maatschappelijk functioneren, een job of verdere opleiding. De opleiding bouwt verder op de inhoud van het traject 1.1 waarover de Vlor eind november 2004 advies uitbracht.

Omdat de centra na elke module een deelcertificaat moeten uitreiken, besteden ze veel tijd aan testen en administratie. Nochtans zijn de **deelcertificaten** enkel relevant voor de doorstroming in de basiseducatie (bijv. als een cursist naar een ander centrum overstapt). De Vlor vraagt meer autonomie voor de centra om de deelcertificaten uit te reiken als zij dat nuttig achten, bijv. op 30 juni of als de cursist de opleiding voltooit of afbreekt¹⁰⁶. De raad vraagt te onderzoeken of het zinvol is om voor het mondelinge traject van de NT2 R1-opleiding een volwaardig certificaat te creëren, omdat mondelinge vaardigheden voor veel situaties volstaan.

Momenteel kunnen cursisten na de opleiding NT2 alfa – Richtgraad 1 enkel verdergaan in de opleiding NT2 – Richtgraad 2 van het OSP. In de praktijk zal dat voor veel cursisten echter te zwaar uitvallen. De raad vraagt daarom andere mogelijkheden voor **vervolgtrajecten** te onderzoeken waarin de basiseducatie verder een rol blijft vervullen.

9.6 Elektronisch ondersteund leren

De Raad Levenslang en Levensbreed Leren publiceerde de resultaten van zijn probleemverkenning over elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs. Naarmate contactonderwijs steeds vaker wordt gecombineerd met afstandsonderwijs, zullen elektronische leerplatformen uitgroeien tot virtuele leer- en uitwisselingsplaatsen. Het boek bundelt kennis, inzichten en ervaringen die nuttig kunnen zijn voor directies, coördinatoren of lesgevers in centra voor volwassenenonderwijs die overwegen om een elektronisch leerplatform in gebruik te nemen¹⁰⁷. Het bevat een synthesetekst en vier bijdragen van deskundigen.

Op vrijdagmiddag 20 januari 2006 presenteerde de raad de resultaten van zijn probleemverkenning op een studiedag. Drie CVO's verduidelikten hoe zij in de praktijk tewerk gaan en een panel debatteerde over de beleidsuitdagingen van veralgemeend e-lernen in het volwassenenonderwijs.

In zijn advies over de conceptnota volwassenenonderwijs stelt de raad dat er onvoldoende aandacht gaat naar e-lernen. Hij vraagt een strategisch urgentieplan voor het elektronisch ondersteund leren in Vlaanderen.

9.7 Programmatie in het OSP

Met de programmaties kunnen de cvo's inspelen op veranderende opleidingsbehoeften. De raad Levenslang en

¹⁰⁶ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de modulaire opleiding NT2 alfa – R1, traject 1.2 voor de basiseducatie, 21 maart 2006

¹⁰⁷ VLAAMSE ONDERWIJSRAAD, Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs; een verkenning; Vlor – Garant, Antwerpen-Apeldoorn, januari 2006

¹⁰⁸ Het Socratesprogramma is het onderwijsprogramma van de Europese Unie dat mobiliteit, vernieuwing en het leren van talen moet stimuleren. Er zijn ongeveer 30 deelnemende landen. Het programma is onder meer gericht op het stimuleren van levenslang leren, het toegankelijk maken van onderwijs voor iedereen, en het herkenbaar maken van de in Europa opgedane kwalificaties en vaardigheden.

Levensbreed Leren gaf advies over 36 programmatie-aanvragen voor het OSP¹⁰⁹.

De raad beoordeelt de aanvragen volgens criteria die hij vastlegt zonder de concrete dossiers te kennen. Hij bewaakt de leefbaarheid en maatschappelijke relevantie van opleidingen en wil overaanbod vermijden. Vijfentwintig aanvragen gingen over het toevoegen van een studiegebied in het secundair OSP (20) of van een categorie in het hoger OSP aan de onderwijsbevoegdheid van het centrum (5)¹¹⁰.

Elf andere aanvragen hadden betrekking op nieuwe afdelingen of opleidingen voor het secundair OSP(5) waarvan de benaming niet is opgenomen in het structuurbesluit of nieuwe afdelingen hoger onderwijs (6) waarvan de benaming niet in het ordeningsbesluit opgenomen is¹¹¹. Indien de regering in die gevallen een gunstig advies volgt, moeten deze benamingen opgenomen worden in het structuurbesluit of ordeningsbesluit.

De raad merkte op dat de meerderheid van de aanvragen in feite neerkomen op replica's van bestaande opleidingen of afdelingen die andere centra aanbieden. De raad zou centra liever nieuwe initiatieven zien ontwikkelen die echter wel moeten beantwoorden aan een reële opleidingsbehoefte van de samenleving.

¹⁰⁹ RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN, Advies over de programmatie in het onderwijs voor sociale promotie voor het schooljaar 2006-2007, 25 april 2006

¹¹⁰ De raad beoordeelde er 6 (5+1) gunstig, 11 (8+3) ongunstig en verleende 5 keer uitstel. In het geval van de afdeling Fotografie: afdruk en verwerkingstechnieken (BSO3), die van het studiegebied Fotografie naar Grafische technieken is verplaatst, vroeg hij de minister een sluitende regeling te treffen zodat het CVO deze afdeling kan blijven aanbieden.

¹¹¹ Alle elf de aanvragen kregen een gunstig advies.

Bijlagen

- 1 Decretale basis**
- 2 Specifieke bevoegdheden**
- 3 Organigram**
- 4 De raden**
- 5 Activiteiten**
- 6 Publicaties**
- 7 Permanent secretariaat van de Vlor**
- 8 Lijst afkortingen**

Titel IV uit het decreet betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad van 2 april 2004

TITEL IV. Vlaamse Onderwijsraad

HOOFDSTUK I - Strategische adviesraad

Art. 67

§ 1. De VLOR is een strategische adviesraad met rechtspersoonlijkheid in de zin van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden. Hij oefent zijn taken uit bij het beleidsdomein Onderwijs en Vorming van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

§ 2. De oprichting, taakomschrijving, samenstelling, organisatie en werking van de VLOR evenals de programmering en verslaggeving ervan, wordt geregeld door en krachtens de bepalingen van dit decreet en door de hierna volgende artikels van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden.

§ 3. De VLOR treedt volledig in de rechten en plichten ten aanzien van de op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel bestaande Vlaamse Onderwijsraad.

De overdracht van personeel geschiedt met hun graad of een gelijkwaardige graad. Het personeel behoudt de bezoldiging, de administratieve en geldelijke anciënniteit, de reglementaire toeslagen en vergoedingen die ze hadden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel (decreet betreffende het onderwijs XV van 7 juli 2005)

HOOFDSTUK II - Organen

Art. 68

De VLOR bestaat uit:

1° een algemene raad, die in beginsel de in dit decreet omschreven advies- en overlegtaken waarneemt en door de algemene voorzitter wordt voorgezeten;

2° vier deelraden zijnde een raad basisonderwijs, een raad secundair onderwijs, een raad hoger onderwijs en een raad levenslang en levensbreed leren, die onder de voorwaarden bepaald in

het huishoudelijk reglement en voor het betrokken niveau advies- en overlegtaken kunnen waarnemen;
3° een vast bureau, dat het bestuur van de VLOR waarneemt;
4° een algemeen secretaris, die bestuurs- en vertegenwoordigingsbevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur en die de leiding waarneemt van het permanent secretariaat van de VLOR.

HOOFDSTUK III - Opdracht

Afdeling 1. - Algemene bepaling

Art. 69

De VLOR heeft de opdracht advies te verstrekken ten behoeve van de regering en van het Vlaams Parlement en overleg te organiseren tussen de verschillende geledingen van het onderwijsveld.

De VLOR hanteert bij het uitbrengen van een advies of bij het organiseren van een overleg onderwijskundige, pedagogische en maatschappelijke criteria en gaat de effecten van beleidsopties op leerlingen, cursisten en studenten na.

Afdeling 2. - Decretale opdracht

Onderafdeling 1. - Adviezen

Art. 70

De regering is verplicht advies te vragen aan de VLOR over:

1° voorontwerpen van decreet over aangelegenheden bedoeld in artikel 24, § 5, van de Grondwet, met uitzondering van de decreten houdende bekrachtiging van eindtermen, decretale specifieke eindtermen en ontwikkelingsdoelen, de decreten houdende bekrachtiging van beroepsprofielen van de leraren en de decreten die jaarlijks de begroting regelen;
2° bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsbrieven en beleidsnota's;
3° ontwerpen van besluit houdende tijdelijke projecten van onderwijskundige aard.

Het Vlaams Parlement bepaalt de onderwijsaangelegenheden waarvoor het advies van de VLOR eveneens verplicht ingewonnen wordt.

De regering kan gemotiveerd afwijken van adviezen en informeert de VLOR hierover.

Art. 71

De VLOR kan uit eigen beweging of op verzoek advies uitbrengen over:

- 1° de hoofdlijnen van het beleid;
- 2° maatschappelijke ontwikkelingen;
- 3° ontwerpen van samenwerkingsakkoord van strategisch belang die de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest wil sluiten met de Staat of met andere Gemeenschappen en Gewesten, en over ontwerpen van Europese en internationale samenwerkingsakkoorden van strategisch belang.

Art. 72

§ 1. De verplichte adviezen worden verstrekt binnen een termijn van dertig dagen na de datum van de ontvangst van de adviesaanvraag. In geval van spoed die met redenen wordt omkleed, kan de regering de termijn inkorten zonder dat hij minder dan tien werkdagen mag bedragen.

§ 2. De adviezen op verzoek van het Vlaams Parlement worden verstrekt binnen de door het Vlaams Parlement gestelde termijn, die niet langer mag zijn dan dertig werkdagen.

§ 3. De adviezen van de VLOR zijn openbaar.

Art. 73

Wanneer een ontwerpbeslissing betrekking heeft op de gelegenheden bedoeld in artikel 70, eerste lid, 1°, wordt deze eerst aan de VLOR ter advisering voorgelegd. Behoudens inzake aangelegenheden betreffende het hoger onderwijs, wordt zij vervolgens onderhandeld binnen een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs voor wat betreft de grondregelen ter zake van het administratief statuut, met inbegrip van de vakantie- en verlofregeling, de bezoldigingsregeling, de betrekkingen met de vakorganisaties en de inrichtende machten, de organisatie van de sociale diensten of de verordeningsbepalingen, algemene maatregelen van inwendige orde en algemene richtlijnen met het oog op de latere vaststelling van de personeelsformatie of inzake arbeidsduur en organisatie van het werk.

Het advies van de VLOR heeft geen betrekking op de arbeidsvoorwaarden waarover de syndicale organen zich uitspreken.

Voor het hoger onderwijs wordt een ontwerpbeslissing na het advies van de VLOR voorgelegd aan het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs.

Onderafdeling 2. - Overleg

Art. 74

Binnen de VLOR vindt op vraag van de regering overleg plaats tussen de verschillende geledingen in het onderwijs met het oog op de implementatie van nieuwe beleidslijnen.

Afdeling 3 - Conventionele opdracht

Art. 75

De regering en de VLOR leggen in de beleidsovereenkomst bedoeld in artikel 89 vast op welke wijze bijkomende opdrachten kunnen worden opgenomen.

HOOFDSTUK IV - Samenstelling

Afdeling 1. - Raden

Onderafdeling 1. - Geledingen

Art. 76

In de algemene raad zetelen:

1° vertegenwoordigers van:

- de instellingshoofden van het hoger onderwijs;
- de inrichtende machten;
- de directeurs van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's;
- het personeel;
- de ouders van leerlingen;
- de leerlingen van het secundair onderwijs;
- de studenten;

2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;

3° ervaringsdeskundigen.

Art. 77

In de deelraad basisonderwijs zetelen:

1° afgevaardigden uit het basisonderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de inrichtende machten;
- de directeurs;

- het personeel;
- de ouders;
- 2° afgevaardigden uit de CLB's;
- 3° afgevaardigden uit sociaal-economische organisaties en/of anderzijds sociaal-culturele organisaties;
- 4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad secundair onderwijs zetelen:

1° afgevaardigden uit het secundair onderwijs. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de inrichtende machten;
- de directeurs;
- het personeel;
- de ouders;
- de leerlingen;

2° afgevaardigden uit de CLB's;

3° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;

4° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad levenslang en levensbreed leren zetelen:

1° afgevaardigden uit het deeltijds kunstonderwijs, de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de inrichtende machten;
- de directeurs van het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor volwassenenonderwijs en de coördinatoren van de centra voor basiseducatie;
- het personeel;
- de cursisten;

2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties;

3° ervaringsdeskundigen.

In de deelraad hoger onderwijs zetelen:

1° afgevaardigden uit de hogescholen en universiteiten. Deze afgevaardigden bestaan uit vertegenwoordigers van:

- de instellingshoofden;
- het personeel;
- de studenten;

2° afgevaardigden uit, enerzijds, sociaal-economische organisaties en, anderzijds, sociaal-culturele organisaties.

Art. 78

De regering bepaalt de nadere samenstelling van de raden.

Onderafdeling 2. - Wijze van samenstelling

Art. 79

De afvaardiging in de raden komt in beginsel tot stand door aanduiding. De vertegenwoordigers van directeurs worden rechtstreeks verkozen. In de algemene raad en de deelraden basisonderwijs, secundair onderwijs en levenslang en levensbreed leren worden telkens twee ervaringsdeskundigen gecoöpteerd.

Voor elke afgevaardigde wordt een plaatsvervanger aangesteld. De regering kan nadere regels inzake de plaatsvervangingsbepalen.

Art. 80

De aanduiding van de afgevaardigden gebeurt als volgt:

- 1° de Vlaamse Hogescholenraad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de hogescholen aan;
- 2° de Vlaamse Interuniversitaire Raad duidt de vertegenwoordigers van de instellingshoofden van de universiteiten aan;
- 3° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de inrichtende machten aan;
- 4° het Gemeenschapsonderwijs en de representatieve verenigingen van inrichtende machten duiden de vertegenwoordigers van de CLB's aan;
- 5° de representatieve vakorganisaties duiden de vertegenwoordigers van het personeel aan;
- 6° de leerlingenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van leerlingen uit het secundair onderwijs aan;
- 7° de studentenkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van studenten aan;
- 8° de ouderkoepelverenigingen duiden de vertegenwoordigers van de ouders aan;
- 9° de SERV duidt de afgevaardigden van sociaal-economische organisaties aan;
- 10° de door de regering daartoe gemachtigde organisatie duidt de afgevaardigden van sociaal-culturele organisaties aan.

Art. 81

§ 1. Alle directeurs uit het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding kunnen zich kandidaat stellen voor de rechtstreekse verkiezing en zijn stemgerechtigd.

Alle directeurs kunnen hun stem uitbrengen voor één kandidaat voor de algemene raad en voor één kandidaat voor een deelraad. Zij stemmen op kandidaten uit het onderwijsniveau waar zij fungeren.

§ 2. De rechtstreekse verkiezing wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat ten minste twee kandidaatstellingen zijn.

De verkiezing is rechtsgeldig indien ten minste één derde van de stemgerechtigden zijn stem heeft uitgebracht.

Indien niet aan de bepalingen van het eerste en tweede lid is voldaan, worden de vertegenwoordigers van de directeurs aangeduid door de daartoe door de regering gemachtigde organisaties.

§ 3. De regering werkt een verkiezingsprocedure uit.

Zij legt het kiesreglement vast, waarin de verschillende termijnen in de procedure worden vastgelegd, evenals de beginselen inzake kandidaatstelling, stemming, telling en bekendmaking.

Zij kan geen bijkomende voorwaarden inzake verkiesbaarheid en kiesgerechtigheid opleggen.

Art. 82

De coöptatie van ervaringsdeskundigen gebeurt door de overige afgevaardigden na openbare oproep in het Belgisch Staatsblad.

Het personeel uit het basisonderwijs, secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor basiseducatie kunnen zich voor coöptatie kandidaat stellen.

De coöptatie gebeurt bij gewone meerderheid.

De coöptatie wordt georganiseerd voor zover per te begeven mandaat er ten minste twee kandidaatstellingen zijn. Is dit niet het geval, dan worden de ervaringsdeskundigen aangeduid door de representatieve vakverenigingen.

Art. 83

De regering werkt waarborgen uit opdat binnen de in artikel 81 bedoelde verkozen directeurs en binnen de in artikel 82 bedoelde gecoöpteerde ervaringsdeskundigen een evenwicht bestaat tussen afgevaardigden van het officieel onderwijs en afgevaardigden van het vrij onderwijs.

Onderafdeling 3. - Onverenigbaarheden

Art. 84

Een mandaat in een raad is onverenigbaar met:

- 1° de in artikel 8, tweede lid, van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van strategische adviesraden bedoelde mandaten, ambten en hoedanigheden, met uitzondering van het ambt van personeelslid van het Gemeenschapsonderwijs;
- 2° de hoedanigheid van algemeen voorzitter;
- 3° de hoedanigheid van personeelslid van de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap.

Onderafdeling 4. - Duur van het mandaat

Art. 85

De mandaten worden toegekend voor een periode van vier jaar. Een mandaat is hernieuwbaar.

Afdeling 2. - Algemeen voorzitter en algemeen secretaris

Art. 86

De algemeen voorzitter wordt door de algemene raad verkozen uit een lijst van kandidaten na een openbare oproep.

De algemeen voorzitter kan de raadsvergaderingen bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

Art. 87

De algemeen secretaris wordt door de algemene raad aangeesteld na een openbare oproep.

De algemeen secretaris kan de vergaderingen van de raden bijwonen, maar is niet stemgerechtigd.

HOOFDSTUK V - Externe experts

Art. 88

Kabinetssleden, personeelsleden van het departement, leden van de onderwijsinspectie en deskundigen van hogescholen en universiteiten kunnen worden uitgenodigd op de vergaderingen van de raden om de behandelde aangelegenheden toe te lichten.

HOOFDSTUK VI - Werking

Art. 89

De regering sluit voor een periode van vier jaar een beleidsovereenkomst met de VLOR over de wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de decretale en conventionele opdrachten.

De beleidsovereenkomst bepaalt ten minste:

- 1° de kwantificering, omschrijving en financiering van conventionele opdrachten;
- 2° de wijze waarop de decretale en conventionele opdrachten worden gerapporteerd, opgevolgd en geëvalueerd;
- 3° de wijze waarop geschillen over de uitvoering van voornoemde opdrachten worden beslecht;
- 4° de wijze waarop de regering en de verschillende geledingen binnen de VLOR in overleg treden over projecten en hervormingen met een pedagogische doelstelling. Ten minste wordt daarbij een werkgroep opgericht waarin het Gemeenschapsonderwijs en de inrichtende machten zijn vertegenwoordigd;
- 5° de wijze waarop technische werkgroepen worden opgericht. Inzonderheid worden technische werkgroepen opgericht voor het deeltijds kunstonderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding;
- 6° de vormen van financiële en doelmatigheidscontrole;
- 7° de wijze waarop de beleidsovereenkomst kan worden aangepast, verlengd of ontbonden.

Art. 90

De algemene raad regelt de interne werking van de VLOR in een huishoudelijk reglement, dat ten minste bepaalt:

- 1° de taakverdeling tussen de algemene raad en de deelraden;
- 2° de wijze waarop de voorzitters van de deelraden worden aangetuigd;
- 3° de samenstelling, werking en bevoegdheden van het vast bureau en de algemeen secretaris. De algemeen secretaris maakt van rechtswege deel uit van het vast bureau. Noch de algemeen secretaris noch het vast bureau kunnen worden belast met het verstrekken van een advies.

Art. 91

De VLOR bezit alle bevoegdheden die rechtstreeks of onrechtstreeks noodzakelijk of nuttig zijn voor de uitoefening van zijn opdracht, met inbegrip van het sluiten van overeenkomsten, het oprichten van of deelnemen in andere rechtspersonen.

Art. 92

De regering bepaalt de personeelsformatie van het permanent secretariaat.

In afwachting van een organieke rechtspositieregeling voor het permanent secretariaat blijven artikelen 160, 161 en 169bis van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II, zoals deze golden op de vooravond van de inwerkingtreding van deze titel, van kracht.

HOOFDSTUK VII - Financiering

Art. 93

De VLOR beschikt over een dotatie die jaarlijks wordt ingeschreven op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De dotatie omvat kredieten voor werking en huisvesting en voor de bezoldiging van het personeel. De dotatie kan niet worden gebruikt voor de financiering van andere rechtspersonen.

Art. 94

De beleidsovereenkomst voorziet in de financiële middelen nodig voor de uitvoering van de conventionele opdrachten van de VLOR.

Art. 95

De VLOR kan schenkingen, giften en legaten in ontvangst nemen.

HOOFDSTUK VIII - Opheffings- en inwerkingtredingsbepalingen

Art. 96

De volgende regelingen worden opgeheven:

- 1° titel IX van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II;
- 2° het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 1996 houdende de samenstelling van raden en afdelingen van de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 97

De bepalingen van deze titel treden in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

Decreet tot regeling van de strategische adviesraden van 18 juli 2003

Art. 7

Ten hoogste tweederde van de leden van een strategische adviesraad is van hetzelfde geslacht.

Telkens in een strategische adviesraad één of meerdere mandaten ten gevolge van een voordrachtprocedure te begeven zijn, dient per mandaat, door elke voordragende instantie, de kandidatuur van minstens één man en één vrouw te worden voorgedragen.

Art. 9

Leden van strategische adviesraden worden door de Vlaamse Regering ontslagen, op eigen verzoek of om ernstige redenen.

Art. 10

De Vlaamse Regering stelt de presentiegelden en de vergoedingen van de leden van strategische adviesraden vast.

Art. 11

Een strategische adviesraad regelt zijn interne werking en kan ter voorbereiding van adviezen werkcommissies instellen.

Art. 12

Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.

Het in het vorige lid vermelde secretariaat staat in voor de administratieve, logistieke en inhoudelijke ondersteuning van de strategische adviesraad.

De regeling van de rechtspositie van het personeel van het secretariaat wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Art. 14

Een strategische adviesraad beschikt over een eigen secretariaat dat onder het gezag van de strategische adviesraad wordt geleid door een secretaris.

Het Rekenhof is gemachtigd om de rekening van de strategische adviesraad te controleren.

Art. 15

§ 1. De Vlaamse Regering stelt de strategische adviesraad uit eigen beweging of op zijn verzoek alle informatie ter beschikking die noodzakelijk is voor de adviesopdracht.

§ 2. Een strategische adviesraad kan de personeelsleden van de departementen en agentschappen van de Vlaamse overheid verzoeken om de nodige technische toelichting te verschaffen.

Art. 16

§ 1. In afwijking van artikel 11 beraadslaagt een strategische adviesraad collegiaal over de uit te brengen adviezen, volgens de procedure van de consensus.

Als geen consensus kan worden bereikt, wordt gestemd en wordt de stemmenverhouding in het advies vermeld. Er kan een minderheidsnota aan het advies worden toegevoegd.

Art. 17

Strategische adviesraden kunnen onderling samenwerken en gezamenlijk advies uitbrengen.

Art. 19

Een strategische adviesraad brengt elk jaar verslag uit van zijn werkzaamheden. Dit jaarverslag wordt voor 15 mei van het volgende jaar gezonden aan de Vlaamse Regering en aan het Vlaams Parlement.

SPECIFIEKE BEVOEGDHEDEN

Wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, zoals gewijzigd

Overgenomen in latere decreten

Wet van 6 juli 1970 op het buitengewoon en geïntegreerd onderwijs

Art. 3

Adviesbevoegdheid over de types in het buitengewoon secundair onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.

Art. 5bis

Adviesbevoegdheid over de modaliteiten voor de organisatie van het geïntegreerd onderwijs. Het decreet op het basisonderwijs heft deze bevoegdheid op voor het basisonderwijs.

Art. 20

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering de reiskosten van gehandicapten ten laste neemt voor het vervoer naar een school voor buitengewoon onderwijs.

Art. 20

Adviesbevoegdheid over de regels waaronder de Vlaamse Regering bijdraagt in de kosten voor huisonderwijs voor gehandicapten.

Wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs

Art 5, § 2

Adviesbevoegdheid over de structuur en de classificatie van de studies in het hoger onderwijs van het korte type voor sociale promotie.

Art 5bis, §1

Adviesbevoegdheid over de studieduur, de wijze van studiebevoegdheid, de bekwaamheidsbewijzen, hun kwalificatie, vorm en vermelding, het minimum- en maximum aantal lessen en onderwijsactiviteiten, de voorwaarden voor de organisatie van onderwijssoorten, cyclussen, afdelingen, opties en andere onderverdelingen in het hoger onderwijs voor sociale promotie.

Koninklijk besluit van 2 augustus 1984 houdende rationalisatie en programmatie van het gewoon kleuter- en lager onderwijs zoals gewijzigd door het besluit van 22 februari 1995

Opgeheven bij decreet basisonderwijs dd 25 februari 1997

Decreet van 12 juli 1990 houdende de regeling voor de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen

Art. 13, §2, §5

Adviesbevoegdheid over de gewenste ontwikkelingen in de sector van de basiseducatie en over een voorkomingsbeleid. Erkenning en intrekking van erkenning van centra voor basiseducatie.

Besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 1990 ter uitvoering van het decreet houdende de regeling van de basiseducatie voor laaggeschoolde volwassenen.

Art. 9, §3 en art. 11, § 1

Kennismemen van het verslag van het ondersteuningscentrum voor basiseducatie waarin meer bepaald gehandeld wordt over de spreiding van de centra en hun werkgebied en over de evaluatie van de werking van de centra.

Art. 6 en art. 10, § 2

Adviesbevoegdheid over de gewenste ontwikkelingen in de sector van de basiseducatie en over een voorkomingsbeleid. Erkenning en intrekking van erkenning van centra voor basiseducatie.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van bepaalde personeelsleden van het Gemeenschaps-onderwijs

Art. 77quater, §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht aan projecten die door het Gemeenschaps-onderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd.

Decreet van 27 maart 1991 betreffende de rechtspositie van sommige personeelsleden van het gesubsidieerd onderwijs en de gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 51quater §2

Advies over de toekenning van personeelsleden met verlof wegens bijzondere opdracht aan projecten die door het Gemeenschaps-onderwijs en door één of meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten of door meerdere representatieve groeperingen van inrichtende machten worden uitgevoerd.

Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijke onderzoek

Art. 4

Adviesbevoegdheid over de prioritare thema's voor het onderwijskundige beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Decreet van 16 april 1996 betreffende de lerarenopleiding en de nascholing

Art. 4

Adviesbevoegdheid over het beroepsprofiel voor de leraren. De Dienst voor Onderwijsontwikkeling stelt daartoe een voorstel op voor de Vlaamse Onderwijsraad.

Art. 6

Adviesbevoegdheid over de basiscompetenties voor de leraren. De Dienst voor Onderwijsontwikkeling stelt daartoe een voorstel op voor de Vlaamse Onderwijsraad.

Decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 44 §1

Advies over de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon kleuteronderwijs en het buitengewoon basisonderwijs en over de eindtermen voor het gewoon basisonderwijs.

Art. 125 §2

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de programmatie- en rationalisatienormen. (vervangen decr. 20 oktober 2000, art. 6)

Decreet van 14 juli 1998 houdende diverse maatregelen met betrekking tot het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet van 25 februari 1997 betreffende het basisonderwijs

Art. 28, § 2

Adviesbevoegdheid over de oprichting van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, of een niet-georganiseerd(e) basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet-georganiseerd studiegebied. Het advies moet uitgaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 38, § 2

Adviesbevoegdheid over de inrichting van een niet-georganiseerde specifieke optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd specifiek derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet-

georganiseerde basisoptie, beroepenveld, optie in het eerste leerjaar van de tweede of derde graad of niet-georganiseerd derde leerjaar van de derde graad, georganiseerd als een specialisatiejaar, een niet-georganiseerd studiegebied. Elk advies dient uit te gaan van decretaal vastgelegde criteria.

Art. 56bis

Adviesbevoegdheid over afwijkingen van de rationalisatienormen.

Decreet van 1 december 1998 betreffende de centra voor leerlingenbegeleiding

Art. 96, §3

De regering kan zelf een aantal thema's bepalen waarop het kwaliteitsbeleid zich richt. Zij doet dit, al naargelang van het thema, na advies van de Vlaamse Gezondheidsraad en/of de Vlaamse Onderwijsraad.

Omzendbrief van 30 juni 1999 betreffende de organisatie van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

3.1.1.1.

Opleidingskaarten deeltijds beroepssecundair onderwijs: in opdracht van de onderwijsminister moet de Vlaamse Onderwijsraad een profiel opstellen voor elke opleiding binnen het DBSO die leidt tot een kwalificatiegetuigschrift. Deze opleidingskaarten komen tot stand via procedures die de geldigheid en de haalbaarheid moeten waarborgen.

4.4.3.5.

De mogelijkheid is voorzien dat bijkomende kwalificatiebenamingen worden goedgekeurd door de minister van Onderwijs na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad en op voorstel van een centrum DBSO.

Ministerieel besluit van 16 mei 1999 tot bepaling van de voorwaarden voor de aanvraag van een programmatie in het deeltijds kunstonderwijs en de behandeling ervan, de voorwaarden voor de melding van een structuurwijziging in het bestaande studieaanbod in het deeltijds kunstonderwijs en de infrastructuurvereisten voor de studierichting dans in het deeltijds kunstonderwijs

Art. 16, § 1-3

De programmatieaanvragen worden voor advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad. De Vlaamse Onderwijsraad formuleert voor elke ontvankelijke programmatieaanvraag een advies, dat minimaal uitgaat van de criteria die de Vlaamse Regering daartoe bepaald heeft.

**Decreet van 2 maart 1999 tot regeling van een aantal aan-
gelegenheden van het volwassenenonderwijs**

Art. 15, §1

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering in het modulair georganiseerd onderwijs per afdeling, opleiding of optie het minimale aantal lestijden dat de afdelingen, opleidingen of opties moeten tellen;

Art. 21

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad bepaalt de regering per afdeling, opleiding of optie en per leerjaar of groepering van leerjaren:

1° het minimaal aantal lestijden;

2° de minimumlessentabel.

Art. 22

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad deelt de regering de vakken in in algemene vakken, technische vakken en praktische vakken.

**Ministerieel besluit van 5 juli 1999 tot vastlegging van de
benamingen die kunnen voorkomen op de kwalificatie-
getuigschriften van het deeltijds beroepssecundair on-
derwijs**

Art. 3

De inrichtende machten van de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs kunnen andere benamingen dan deze weergegeven in artikel 1 ter goedkeuring voorleggen. Een dergelijk gemotiveerd voorstel dient voor 30 november van het voorafgaand schooljaar aan de bevoegde administratie van het departement Onderwijs van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap te worden gericht. De minister bevoegd voor het onderwijs beslist over het voorstel na kennisname van een advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

**Besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1999
houdende de vaststelling van de voorlopige structuur-
schema's van het modulair onderwijs voor sociale pro-
motie**

Art. 3, §3

Elk voorstel tot wijziging van een bestaand structuurschema of elk voorstel van een nieuw structuurschema wordt voor 31 januari aan het departement Onderwijs toegezonden. De administratie zendt het voorstel voor advies naar de onderwijsinspectie en de Vlaamse Onderwijsraad.

**Decreet van 20 oktober 2000 betreffende het onderwijs
XII-Ensur**

Art. 6

Adviesbevoegdheid over afwijkingen op de programmatie- en rationalisatienormen (wijzigt art 125 van decreet basisonderwijs 25 februari 1997)

**Decreet van 30 april 2001 betreffende het verwerven van
een titel van beroepsbekwaamheid**

Art. 6, 5°

bepaalt dat het advies van de Vlaamse Onderwijsraad moet ingewonnen worden over de procedure om de studiebewijzen van opleidings- en onderwijsprogramma's die overeenstemmen met competenties verbonden aan een beroep of deel van een beroep, te identificeren en te erkennen en dus te beschouwen als een titel van beroepsbekwaamheid.

**Decreet van 18 januari 2002 betreffende de eindtermen,
de ontwikkelingsdoelen en de specifieke eindtermen in
het voltijds gewoon en buitengewoon secundair onder-
wijs (themadecreet)**

Art. 3, §1

De eindtermen, de decretale specifieke eindtermen, de ontwikkelingsdoelen voor het gewoon voltijds secundair onderwijs en de ontwikkelingsdoelen voor het buitengewoon secundair onderwijs worden vastgelegd door het Vlaamse Parlement bij wijze van bekrachtiging van een besluit van de Vlaamse Regering, genomen op advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

**Decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering
van het hoger onderwijs in Vlaanderen**

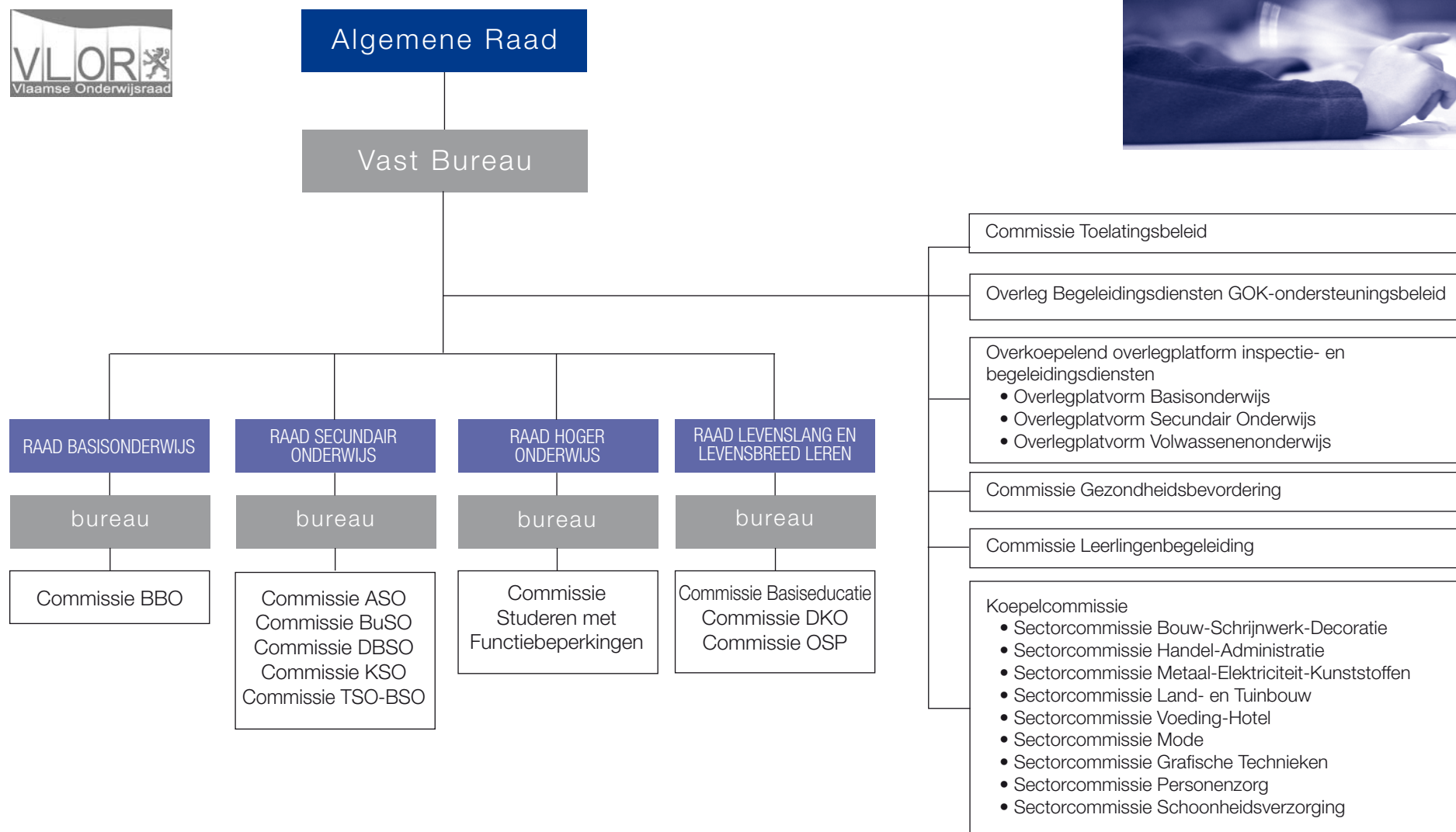
Art. 9, §2

Advies over de samenstelling en werking van de Erkenningscommissie.

**Decreet van 9 december 2005 betreffende de organisatie
van tijdelijke projecten in het onderwijs**

Art. 6

De Vlaamse Onderwijsraad wordt betrokken bij de diverse stadia van het evaluatieproces en de besluitvorming over tijdelijke projecten.

ALGEMENE RAAD

Uitgebrachte adviezen

Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de modulering en de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening en crisisjeugdhulpverlening in het raam van de integrale jeugdhulp; **30 september 2005**

Advies over het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2006; **27 oktober 2005**

Advies over het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek; **27 oktober 2005**

Advies over de beleidsbrief onderwijs en vorming 2005-2006; **10 november 2005**

Advies over het werkdocument "Naar een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren"; **24 november 2005**

Advies over typemodulering CLB in het kader van integrale jeugdhulpverlening; **22 december 2005**

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de lerarenopleidingen in Vlaanderen; **9 februari 2006**

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 tot regeling van de strategische adviesraden; **30 maart 2006**

Advies over een mogelijke opleiding tot tandartsassistent en mondhygiënist; **30 maart 2006**

Advies over het voorontwerp van onderwijsdecreet XVI; **30 maart 2006**

Stellingen over leerzorg in het onderwijs. Tussentijds advies; **27 april 2006**

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur; **27 april 2006**

Advies over het voorontwerp van decreet betreffende de onderwijsgebonden sport; **27 april 2006**

Advies over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de organisatie van tijdelijke projecten in het basis- en secundair onderwijs; **18 mei 2006**

Advies over de detacheringsaanvragen; schooljaar 2006-2007; **18 mei 2006**

Advies over de eindtermen en ontwikkelingsdoelen informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs, de eerste graad van het secundair onderwijs en het buitengewoon secundair onderwijs; **22 juni 2006**

Probleemverkenningen

Verschenen

- Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning
- Financiering van onderwijs; een verkenning

In voorbereiding

- Competentieontwikkelen onderwijs
- Tertiair onderwijs

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Toelatingsbeleid
- Overleg Begeleidingsdiensten GOK-ondersteuningsbeleid
- Overkoepelend Overlegplatform Inspectie- en Begeleidingsdiensten + overlegplatform voor basis-, secundair en volwassenenonderwijs
- Commissie Gezondheidsbevordering
- Commissie Leerlingenbegeleiding
- Koepelcommissie
- Werkgroep Eindtermen
- Werkgroep Leerzorg
- Begeleidingscommissie Convenant Horeca-Onderwijs
- Werkgroep EVK-HOSP

Leden op 30 juni 2006

Geleding		Werkende leden	Plaatsvervangers
		Ann Demeulemeester - vz	
Inrichtende machten	GO	Urbain Lavigne	Rita De Boeck
	GO	Lut Stroobants	Luc Brion
	OVSG	Patrick Delbaere	Marina Vermeir
	OVSG	Liesbet Peeters	Willy Vanhaeren
	POV	Patrick Weyn	Marie Weckx
	VSKO	Mieke Van Hecke	Paul Wille
	VSKO	Marc Van den Brande	Beatrijs Pletinck
	VSKO	Lieve Werbrouck	Chris Smits
	VSKO	Karel Casaer	Carmen Wullaert
	OKO	Kamiel Van Herp	Christine Marius
Instellingshoofden hoger onderwijs	VLIR	Mieke Van Haegendoren	Luc Moens
	VLHORA	Luc Haerens	Roland Vermeesch (†)
Directeurs	Off. BO	Rob Trenson	Joël Boussemaere
	Vrij SO	Eddy De Laet	Franky Hungenaert
	Off. DKO	Luc Doutrebon	Barthold Eyckermans
	Vrij CVO	Hilde Penneman	Marie-Paule Blomme
VCLB	Els Palmaers	Patrick D'Oosterlinck	
Personeel	ACOD	Hugo Deckers	Nadine Marechal
	ACOD	Rita De Smet	Claude Walgraef
	COV	Romain Maes	Dirk Koppen
	COC	Michel Van Uytfanghe	Eva Tiquet

Geleding		Werkende leden	Plaatsvervangers
Personeel	COC	Riet Nackom	Rudy Van Renterghem
	VSOA	Luc Van den Bosch	Paulette Van Eeckhout
Ervaringsdeskundigen	Off. Vrij	Christine Wauters Lea Van Gyseghem	Kathleen Van Coppenholle Jos Van Nuffel
	Ouderverenigingen	VCOV	Trees Gilles
VCOV		Hugo Knaepen	Kim Bogaerts
KOOGO		Jan Stevens	Jan Huyghebaert
ROGO		Sofie Vander Plaetse	José Roos
Leerlingen	VSK	Jan Van Damme	Ann-Sophie De Pauw
	VSK	Lief Bleyen	Gazmund Sadiku
Studenten	WS	Jan Fabry	Jeroen Vandromme
	VWS	Els Van de Beek	Inge Gielis
Sociaal-economische organisaties	SERV	Geert Campaert	Jean-Marie Debaene
	SERV	Lut Maertens	Peter Van der Hallen
	SERV	Isabelle Goudeseune	Robrecht Bothuyne
	SERV	Kelly Linsen	Kris Van Herpe
Sociaal-culturele organisaties	SGM	Fons De Neve (Gezinsbond)	Tanja Gouverneur (FOV handicap)
	SGM	Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)	Paul Vaernewijck (Netwerk armen)

RAAD BASISONDERWIJS

Uitgebrachte adviezen

Advies over de aanvragen voor afwijking van de programmatienorm in het buitengewoon onderwijs; **21 september 2005**

Advies over kosteloosheid van het basisonderwijs; **23 november 2005**

Advies over de aanvragen voor afwijking van de programmatienorm in het buitengewoon basisonderwijs; **23 november 2005**

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs en in het buitengewoon basisonderwijs; **26 april 2006**

Advies over de ontwikkelingsdoelen type 3 voor het buitengewoon basisonderwijs; **26 april 2006**

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs; **17 mei 2006**

Advies over de aanvragen voor afwijking van de rationalisatienorm in het basisonderwijs; **21 juni 2006**

Probleemverkenningen

In voorbereiding

- De overgang van basis- naar secundair onderwijs

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Buitengewoon Basisonderwijs
- Werkgroep Kosteloosheid
- Werkgroep Vreemdetalenonderwijs

Leden op 30 juni 2006

Geleding			Geleding				
	Werkende leden	Plaatsvervangers		Werkende leden	Plaatsvervangers		
Inrichtende machten	GO	Ingrid Verstrepen	Ervaringsdeskundigen	Off.	Peter Spruyt	Joke Goetmaeckers	
	GO	Wilfried Bellemans		Vrij	Stijn Verkinderen	Liliane Van Muysen	
	OVSG	Johan Vanwynsberghe		Ouderverenigingen	VCOV	Ludo Claes	Trees Gilles
	OVSG	Hilde Van Dalem			Off.	Jan Stevens (KOOGO)	Sofie Vander Plaetse (ROGO)
	VSKO	Marc Van den Brande - vz		CLB	VCLB	Lieve Willems	Stefaan Jonniaux
	VSKO	Jan Saveyn			CLB off.	Yolande Schulpen (OVSG)	Marc Frederix (GO)
	VSKO	Annemie Jennes			Sociaal-culturele organisaties	SGM	Monique De Dobbeleer (Welzijnszorg)
OKO	Lieve Vansintjan	SGM	Werner Gebruers (Netwerk armen)	Sanghmitra Bhutani (Minderhedenforum)			
Directeurs	Vrij	Raf Waumans					
	Off.	Gerda Calders					
Personeel	ACOD	Tony Van den Heurck - o.vz					
	COV	Romain Maes					
	COV	Dirk Koppen					
	COV	Trudo Beckers					
	COV	Fredy Degrendel					
	VSOA	Miriam Van Laethem					
		Philippe Venstock					
		Rita De Boeck					
		Chris Heughebaert					
		Luc Van Eylen					
		Gerda Bruneel					
		Beatrijs Pletinck					
		Karel Casaer					
		Cathérine Devos					
		Christiaan De Schepper					
		Robert Scheltjens					
		Joseanne Van Hove					
		Eva Tiquet					
		Kathleen Bouwen					
		Marianne Coopman					
		Lut Adriaensens					
		Ludwig Van Tendeloo					

RAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Uitgebrachte adviezen

Advies over het voorontwerp van het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2006-2009; **25 oktober 2005**

Advies over de decretale specifieke eindtermen "Topsport" (ASO en TSO); **22 november 2005**

Advies over de opleidingskaarten voor de DBSO-kwalificatiegetuigschriften kermismedewerker en kermiswerker; **21 februari 2006**

Advies over de voorstellen van nieuwe kwalificatiebenamingen in het DBSO vanaf het schooljaar 2006-2007; **21 februari 2006**

Advies over de modularisering in het secundair onderwijs; **21 februari 2006**

Advies over het toelatings- en oriënteringsbeleid in het gewoon secundair onderwijs; **21 februari 2006**

Advies over de programmatieaanvragen voor het voltijds secundair onderwijs; schooljaar 2006-2007; **21 februari 2006**

Advies over de aanvraag tot afwijking op de rationalisatienorm van KA Turnhout; **23 mei 2006**

Advies over bijkomende programmatieaanvragen voor het voltijds secundair onderwijs; schooljaar 2006-2007; **20 juni 2006**

Advies over de aanvraag tot afwijking op de rationalisatienorm van KA Berchem; **20 juni 2006**

Advies over schrapping en naamswijziging van eerder goedgekeurde kwalificatiebenamingen in het DBSO; **20 juni 2006**

Probleemverkenningen

In voorbereiding

- De overgang van basis- naar secundair onderwijs

Commissies

- Commissie Algemeen Secundair Onderwijs
- Commissie Buitengewoon Secundair Onderwijs
- Commissie Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs
- Commissie Kunstsecundair Onderwijs
- Commissie Technisch- en Beroepssecundair Onderwijs

Leden op 30 juni 2006

Leden op 30 juni 2006			Leden op 30 juni 2006					
Geleding		Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding		Werkende leden	Plaatsvervangers	
Inrichtende machten	GO	Jean Vallers	Joke Pauwels	Ouder- verenigingen	Off.	José Roos (ROGO)	Marijke Vanthomme (KOOGO)	
	GO	Hilde De Meyer	Marc Smets		VCOV	Trees Gilles	Ludo Claes	
	POV	Patrick Weyn - vz	Marie-Bernadette Weckx		Leerlingen	VSK	Ann-Sophie De Pauw	Ellen Windey
	OVSG	Wim Verdyck	Frie Van Camp			VSK	Kevin Swijssen	Sania Khan Bhatti
	VSKO	Chris Smits	Bernadette Van de Steene			CLB	VCLB	Sonja Buts
	VSKO	Jan Schokkaert	Lieve Werbrouck		CLB off.		Dries Vandermeersch (GO)	Yolande Schulpen (OVSG)
	VSKO	Rita Vanheste	Karel Casaer		Sociaal- economische organisaties		SERV	Isabelle Goudeseune
	VSKO	Christine Marius	Kamiel Van Herp			SERV	Kelly Linsen	Willy Ivens
OKO			SERV	Lut Maertens		Chris Serroyen		
			SERV	Wim Van Roy		Ilse De Vreese		
Directeurs	Vrij	Eddy De Laet – o.vz	Marcel Davidts	Sociaal- culturele organisaties	SGM	Annemie Drieskens	Peter Debbaut	
	Off.	Jo Naessens	Jean-Paul Govaert		(Gezinsbond)		(FOV handicap)	
Personeel	ACOD	Rita De Smet	Raf De Weerd		SGM	Marc Michiels	Peter Janssens	
	COC	Wim Plas	Henk Van den Berghe		(FOV KWB)		(FOV handicap)	
	COC	Riet Nackom	Mia Michiels					
	COC	Edith Buntinx	Eric Michiels					
	COC	Jos Van Nuffel	Katrien Cerpentier					
	VSOA	Karine De Dier	Anne Bottequin					
Ervarings- deskundigen	Off.	Jan Sijmkens	Monique Sevrin					
	Vrij	Dirk Daems	Paul Carteus					

RAAD HOGER ONDERWIJS

Uitgebrachte adviezen

Advies over het voorontwerp van decreet tot instelling van een aantal maatregelen tot herstructurering en flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen; **8 november 2005**

Advies over de conceptnota financiering van het hoger onderwijs; **8 november 2005**

Advies over de vervolgnota financiering hoger onderwijs; **14 februari 2006**

Advies over de realisatie van inclusief hoger onderwijs; **13 juni 2006**

Advies over de conceptnota financiering hoger onderwijs; versie 7 juni 2006; **6 juli 2006**

Probleemverkenningen

In voorbereiding

- Flexibilisering van het hoger onderwijs

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Studeren met Functiebeperkingen
- Werkgroep Financiering Hoger Onderwijs
- Werkgroep Uitvoering Engagementsverklaring
- Overlegplatform Associaties inzake EVC/EVK
- Werkgroep Internationaal Hogeronderwijsbeleid

Leden op 30 juni 2006

Geleding			Geleding					
Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers	Geleding	Werkende leden	Plaatsvervangers			
Instellingshoofden hoger onderwijs	VLIR	Joke Denekens (UA)	Studenten	VVS	Inge Gielis	Els Van de Beek		
	VLIR	Rita Ghesquière (KUL)		VVS	Olivier Pintelon	Bram Smolders		
	VLIR	Luc François (UG)		VVS	Anneleen Cobbaert	Julie Tobback		
	VLIR	Harry Martens (UH) - vz		Mieke Van Haegendoren (UH)	Sociaal- economische organisaties	SERV	Isabelle Goudeseune	Robrecht Bothuyne
	VLHORA	Jacques Peeters (HS A'pen)		Bert Hoogewijs (HOGent)		SERV	Kelly Linsen	Bruno Vanerom
	VLHORA	Johan Veeckman (Artevelde)		Jan Trommelmans (KdG HS)		SERV	Lut Maertens	Ann Demeulemeester
	VLHORA	Frank Roos (Erasmus)		Ben Lambrechts (PHS Limburg)		SERV	Geert Campaert	Wim Van Roy
	VLHORA	Flora Carrijn (Lessius)		Toon Martens (KHLeuven)	Sociaal- culturele organisaties	SGM	Yeliz Güner	Elmas Kahraman
Personeel	ACOD	Marc Van de Velde	Hilde Willaert	(Minderhedenforum)			(Minderhedenforum)	
	ACOD	Brenda Delcloo	Peter De Keyzer	SGM		Ria Van den Heuvel	Geert Meert	
	COC	Jan Van Damme	Fatima Dahmani			(FOV handicap)	(FOV handicap)	
	COC	Anna De Schutter	Raf Spitaels					
	COC	Rudy Van Renterghem	Ilse Vanderstukken					
VSOA	Dirk De Vos	Lucianus Van Rompaey						
Studenten	VVS	Dominiek Masschelein – o.vz	Geert Noppe					
	VVS	Sara Willems	Nele Spaas					
	VVS	Patrick Van den Bosch	Edwin Rozie					

RAAD LEVENSLANG EN LEVENSBREED LEREN

Uitgebrachte adviezen

Advies over de conceptnota decreet volwassenenonderwijs;
13 september 2005

Advies over de opleiding Algemene Vorming BSO3 en over de opleidingen Opfris tot de derde graad (ASO en TSO) in het volwassenenonderwijs; **20 december 2005**

Advies over nieuwe modulaire opleidingen voor het studiegebied Voeding - rubrieken "bakkerij" en "slagerij"; **20 december 2005**

Deeladvies over nieuwe modulaire opleidingen voor het studiegebied Lichaamsverzorging; **20 december 2005**

Advies over modulaire opleidingen in uitvoering van artikel 15 van het decreet volwassenenonderwijs met het oog op de invoering van het studiegebied Mode in het secundair OSP;
20 december 2005

Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid; **10 maart 2006**

Advies over de modulaire opleiding NT2 alfa - R1, traject 1.2 voor de basiseducatie; **21 maart 2006**

Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het hoger OSP; **25 april 2006**

Advies over de voorstellen van voorlopige modulaire structuurschema's in het secundair OSP; **25 april 2006**

Advies over de programmatie in het OSP, schooljaar 2006-2007;
25 april 2006

Advies over de programmatieaanvragen DKO; **23 mei 2006**

Advies over de projectoproep proeftuin Opleiding voor opleiders van volwassenen; **23 mei 2006**

Jaarlijks advies over de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie voor het schooljaar 2006-2007; **20 juni 2006**

Probleemverkenningen

Verschenen

- Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs; een verkenning

Commissies en langlopende werkgroepen

- Commissie Basiseducatie
- Commissie Deeltijds Kunstonderwijs
- Commissie Onderwijs Sociale Promotie
- Werkgroep Modularisering

Leden op 30 juni 2006

Geleding			Geleding				
	Werkende leden	Plaatsvervangers		Werkende leden	Plaatsvervangers		
Inrichtende machten en opleidings-verstrekkers	GO	Jos Blendeman - vz	Lut Lippeveld	Ervarings-deskundigen	Off. Vrij	Philippe Vanderschaeghe	Christine Wauters
	POV	Patrick Weyn	Ann De Herdt			Rita Van Ham	Lien Plasschaert
	OVSG	Hilde Quix	Bavo Van Soom	Cursisten	Freddy Tack	Lesley Arens	
	VSKO	Wim Nimmegeers	Maryse Boufflette		Thierry Goffart	Henri Smet	
	VSKO	Arseen Biesemans	Rika Christiaen		Petra Franssens	Greet Meijer	
	VSKO	Bart De Naegel	Geert Degrande		Marianne Geeroms		
	VIZO	Ben Bruyndonckx	Luc Neyens				
	VDAB	Gaston De Man	Theo Leyman				
	SoCiuS	Fred Dhont	Ronny Leenknecht	Sociaal-economische organisaties	SERV	Isabelle Goudeseune	Robrecht Bothuyne
	Basededucatie	Hilde Derveaux	Jan Van Gompel		SERV	Kelly Linsen	Maarten Van der Biest
Directeurs	Off. DKO	Dirk Viaene	Barthold Eyckermans		SERV	Chris Serroyen	Lut Maertens
	Vrij CVO	Carmen Wullaert	Marie-Paule Blomme		SERV	Stiene Van Rie	Ludo Nelen
	Off. CVO	Jeske Boel	Tilla Rauter	Sociaal-culturele organisaties	SGM	Hugo Verhenne (FOV senior)	Hugo De Vos (FOV)
Basededucatie	Anne Bogaerts	Colette Claessens	SGM		Mohamed Lahlali (minderhedenforum)	Heike Stevens (FOV handicap)	
Personeel	ACOD	Elke De Belder	Frans Allard				
	ACOD	Georgy Baor	Liesbet De Bontridder				
	COC	Marleen Gysels – o.vz	Paul Van Camp				
	COC	Ingrid Kremer	Paul Verachtert				
	COC	Eddy Coene	Herlinde Uten				
	VSOA	Arlette Christiaens	Rudy Van Megroot				

ACTIVITEITEN

Studiedagen en vorming

Studiedag

'Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs';
20 januari 2006

Studiedag

'Diversiteit als meerwaarde: engagement in de praktijk';
24 februari 2006

Studiedagen

'Toepassing EVK's vanuit HOSP naar hogescholen'

- Informatica - Informatica ICT; 22 maart 2006
- Bedrijfsautomatisatie - Elektromechanica; 23 maart 2006
- Maatschappelijk werk - Sociaal werk; 27 maart 2006
- Elektronica - Elektronica ICT; 28 maart 2006
- Boekhouden - Bedrijfsmanagement; 29 maart 2006
- Orthopedagogie - Orthopedagogie; 30 maart 2006

Studiedagen voor scholen die deelnemen aan het gelijke-onderwijskansenbeleid

Themadagen (meer dan 6000 inschrijvingen)
bij de start van de 2de GOK-cyclus

- Antwerpen
BaO 19 en 20 september 2005
SO 21 september 2005
- Gent
BaO 26 en 27 september 2005
SO 28 september 2005
- Hasselt
BaO 3 en 4 oktober 2005
SO 5 oktober 2005
- Blankenberge
BaO 11 en 12 oktober 2005
SO 13 oktober 2005
- Leuven
BaO 17 en 18 oktober 2005
SO 26 oktober 2005

Studiedagen voor begeleiders van GOK-scholen

Ontmoetingsdag; 20 januari 2006

Studiedagen

- leerlingen- en ouderparticipatie (so); 10 maart 2006
- doorstroming en oriëntering (bao); 24 maart 2006
- preventie en remediëring (so); 27 maart 2006
- taalvaardigheidsonderwijs (bao); 24 april 2006
- preventie en remediëring (bao); 5 mei 2006
- socio-emotionele ontwikkeling (so); 5 mei 2006
- studie- en gedragsmoeilijkheden (so); 10 mei 2006
- doorstroming en oriëntering (so); 16 mei 2006

Vormingstweedaagsen

- hoekenwerk (bao); 8 mei en 19 juni 2006
- leerkrachten coachen na de klasscreening (bao);
11 mei en 9 juni 2006
- omgaan met diversiteit (so); 21 maart en 4 mei 2006
- taalbeleid voor de school (so); 9 mei en 24 mei 2006

Studiedagen voor leraren onthaalonderwijs (so)

- introductie voor nieuwe onthaalleerkrachten;
27 en 28 oktober 2005
- herhaling introductie taalvaardigheidsonderwijs;
24 januari 2006

Andere

Startdag 'Beleidsvoerend vermogen van scholen'; 29 september 2005

Afscheidsviering Jacques Perquy; 25 november 2005

Doorstartdag 'Wijs beleid door overleg'; 8 februari 2006

Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning

Scholen hebben beleidsvoerend vermogen onder meer nodig om te kunnen omgaan met de uiteenlopende verwachtingen die op hen afkomen en met een grotere autonomie. Deze probleemverkenning belicht wat de ontwikkeling van beleidsvoerend vermogen stimuleert of net afremt. Welke invloed hebben interne aspecten (schoolleiding en -bestuur, communicatie, participatie, kwaliteitszorg of deskundigheidsbevordering) en externe factoren (overheidsbeleid en controle, opleiding en ondersteuning van schoolteams of personeelsbeleid en netwerking tussen scholen)? Twaalf deskundigen leverden een bijdrage. Een syntheseset tekst bundelt verschillende van hun inzichten en geeft concrete aanwijzingen over hoe men beleidsvoerend vermogen kan ontwikkelen.

Vlaamse Onderwijsraad, *Beleidsvoerend vermogen van scholen ontwikkelen; een verkenning*, Garant, Antwerpen, september 2005, 284 p.

Elektronisch ondersteund leren in het volwassenonderwijs; een verkenning

In een toekomstgericht volwassenenonderwijs worden elektronische leerplatformen ongetwijfeld belangrijk. Als men contactonderwijs en afstandsonderwijs combineert, zullen deze platformen dienst doen als virtuele leer-, ontmoetings- en uitwisselingsplaats. Enkele centra hebben al projecten voor elektronisch ondersteund leren uitgewerkt. In deze probleemverkenning

vinden CVO's, directies en lesgevers een greep uit de kennis, inzichten en ervaringen die werden opgedaan, aangevuld met de expertise van vier deskundigen. Doel is dankzij kennisdeling te voorkomen dat ieder CVO voor zichzelf het pad moet effenen

wanneer het elektronisch ondersteund leren wil opstarten en een elektronisch leerplatform in gebruik wil nemen. Vlaamse Onderwijsraad, *Elektronisch ondersteund leren in het volwassenenonderwijs; een verkenning*, Garant, Antwerpen, januari 2006, 169 p.

Financiering van onderwijs; een verkenning

De Vlaamse overheid besteedt meer dan 42% van haar totale budget aan onderwijs. Dat is ruim 8 miljard euro. Volgens welk systeem wordt al dat geld verdeeld? En hoe financiert Nederland zijn onderwijs? Is investeren in onderwijs economisch gesproken rendabel? En vergroot het ook de kansgelijkheid? Welke effecten mag men verwachten van input- of van outputfinanciering?

De Vlaamse Onderwijsraad legde deze en andere vragen tijdens een probleemverkenning voor aan verschillende deskundigen. Hun kennis, inzichten en standpunten zijn gebundeld in deze publicatie. Verhelderende lectuur op een geschikt moment. De onderwijsminister heeft immers voor elk onderwijsniveau hervormingen in de financiering aangekondigd.

Vlaamse Onderwijsraad, *Financiering van onderwijs; een verkenning*, Garant, Antwerpen, april 2006, 111 p.

Jaarverslag 2004 - 2005

Brussel, Vlor, september 2005, 92p.

Trajectbegeleiding in het DBSO

Brussel, Vlor, oktober 2005, 14p.

Deze tekst geeft inspiratie voor het concept van de individuele trajectbegeleiding vanwege het centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs. Het doel van de begeleiding is de jongere toeleiden naar alternerende tewerkstelling of een valabel equivalent. Dit is een mogelijke benadering van dit thema vanuit de centra. De brochure bevat een beschrijving van trajectbegeleiding, de uitgangspunten, de taken van de trajectbegeleider en de methodologie.

Permanente secretariaat van de Vlor

administrateur-generaal: **Mia Douterlungne**

secretariaat: **Nicole Meuleman**

Directeurs

inhoudelijke ondersteuning van raden, commissies en werkgroepen; begeleiding projecten

Patrice Caremans

o.a. gelijke-onderwijskansenbeleid, lerarenopleiding

Jella Di Perna

o.a. platformen inspectie-begeleidingsdiensten

Roos Herpelinck

o.a. leerzorg, Europees onderwijsbeleid

Wim Oyen

o.a. ICT, financiering

Projectmedewerkers

staan in voor de inhoudelijke ondersteuning en coördinatie van vernieuwingsprojecten

Marc Smolenaers

gelijke onderwijskansen - luik ondersteuning SO

Jos Vanlandschoot

gelijke onderwijskansen - luik ondersteuning BaO

Yasemin Yilmaz

gelijke onderwijskansen - luik toelating

Peter Vanbrabant

gezondheidsbevordering

Wim Vansteenkiste

internationaal onderwijsbeleid

Dirk Vernou

EVK bij overgang van HOSP naar hogescholen

Laurens Vyncke

ondersteuning sectorcommissies

Secretarissen

verzorgen de werking van een niveuraad en bijhorende commissies en werkgroepen

Guido Coeck

Raad Secundair Onderwijs

Hugo Dams

Raad Basisonderwijs

Isabelle De Ridder

Raad Hoger Onderwijs

Monique De Ridder

Raad Levenslang en Levensbreed Leren

Robert Lenaerts

Raad Secundair Onderwijs

Ondersteunende diensten

Bruno Paternoster, communicatie

Joël Job, personeelszaken

Annouck Moortgat, boekhouding

Sandra Schokkaert, personeelsadministratie

Myriam Camerlynck, documentatiedienst

Anne Driesen, documentatiedienst

Mireille Pauwels, website & publicaties

Maurice Danckaerts, technisch assistent & chauffeur

Administratie en onthaal

Nancy Tuts, administratie

Piet De Craecker, administratie & studiedagen

Ilse Janssen, administratie

Pascale Vaegenhende, administratie & logistiek

Daniëlle Wouters, administratie

Ebru Bicer, onthaal

Viviane Piron, onthaal

Salima Soussi, onthaal

Sigrid Van Laethem, onthaal

Lijst van courante afkortingen

A	ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
	AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
	AR	Algemene Raad (Vlor)
	ASO	algemeen secundair onderwijs
B	BaMa	bachelor-master
	BaO	basisonderwijs
	BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
	BSO	beroepssecundair onderwijs
	BuBaO	buitengewoon basisonderwijs
	BuO	buitengewoon onderwijs
BuSO	buitengewoon secundair onderwijs	
C	CBE	centrum voor basiseducatie
	CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
	COC	Christelijke Onderwijscentrale
	COV	Christelijk Onderwijzersverbond
	CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
D	DBO	Dienst Beroepsopleiding
	DBSO	deeltijds beroepssecundair onderwijs
	DIVA	Dienst Informatie Vorming en Afstemming
	DKO	deeltijds kunstonderwijs
	DVO	Dienst voor Onderwijsontwikkeling

E	EVC	erkenning van eerder (of elders) verworven competenties
	EVK	eerder verworven kwalificaties
	EUNEC	European Network of Education Councils
F	FOPEM	Federatie van Onafhankelijke Pluralistische Emancipatorische Methodescholen
G	GO	Gemeenschapsonderwijs
	GOK	gelijke onderwijskansen
H	HOKT	hoger onderwijs korte type
	HOSP	hoger onderwijs sociale promotie
I	ICT	informatie- en communicatietechnologie
K	KOOGO	Koepel van Ouderverenigingen van het Officieel Gesubsidieerd Onderwijs
	KSO	kunstsecundair onderwijs
M	MOVI	Management in de Openbare Vlaamse Instellingen/Netwerk Overheidsmanagement

Bijlage 8 Lijst afkortingen

O	OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
	OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
	OKO	Overlegplatform Kleine Onderwijsverstrekkers
	OVB	onderwijsvoorrangsbeleid
	OSP	onderwijs voor sociale promotie
	OVSG	Onderwijssecretariaat van de Vlaamse Steden en Gemeenten
P		
	POV	Provinciaal Onderwijs Vlaanderen
R		
	RBO	Raad Basisonderwijs (Vlor)
	RHO	Raad Hoger Onderwijs (Vlor)
	RLLL	Raad Levenslang en Levensbreed Leren (Vlor)
	ROGO	Raad voor Ouders van het Gemeenschapsonderwijs
	RSO	Raad Secundair Onderwijs (Vlor)
S		
	SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
	SO	secundair onderwijs
	SoCiuS	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk
	SYNTRA	Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming
T		
	TSO	technisch secundair onderwijs
V		
	VCLB	Vrije Centra voor Leerlingenbegeleiding
	VCOV	Vlaamse Confederatie van Ouders en Onderwijsverenigingen
	VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
	VLAO	Vlaams Agentschap Ondernemen
	VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
	Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
	VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
	VOOP	Vlaams Onderwijs Overlegplatform
	VOKA	Vlaams netwerk van ondernemingen
	VSK	Vlaamse Scholierenkoepel
	VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
	VSOA	Vrij Syndicaat voor het Openbaar Ambt
	VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten

Voorwoord	3
Deel 1: De Vlaamse Onderwijsraad	5
1 Wat is de Vlaamse Onderwijsraad	6
2 Wat doet de Vlaamse Onderwijsraad	7
2.1 Advies	7
2.2 Overleg	8
2.3 De Vlor als kenniscentrum	8
2.4 De Vlor na Beter Bestuurlijk Beleid	8
3 Wie is de Vlor	9
3.1 De vernieuwde samenstelling	9
3.2 Veel nieuwe gezichten	10
4 Permanent secretariaat	11
4.1 Personeel	11
4.2 Informatica en communicatie	12
4.3 Interne kwaliteitszorg	13
4.4 Netwerking	13
5 Internationale contacten	13
Deel 2: Een jaar onderwijsbeleid vanuit Vlor-perspectief	15
1 Beleidsmethoden	16
1.1 Onderwijsvernieuwing via proeftuinen	16
1.2 Beleidsvoorbereidend onderzoek	17
1.3 Samenwerking met andere beleidsdomeinen en -niveaus	17
1.4 Het Europese onderwijsbeleid	18
1.4.1 Het Lissabonproces	18
1.4.2 Naar een Europese kwalificatiestructuur (EQF)	19
1.4.3 Internationale ontwikkelingen in het hoger onderwijs	20
2 Gelijke kansen als centrale doelstelling	21
2.1 Toelatingsbeleid	21
2.2 Ondersteuningsbeleid	21
2.3 Engagementsverklaringen “Diversiteit als meerwaarde”	22

2.3.1	Communicatie diversiteit	22
2.3.2	Samenwerking met Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding	22
2.3.3	Engagementsverklaring hoger onderwijs	22
3	Vier hoofdfassen van het onderwijsbeleid	23
3.1	Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt verbeteren	23
3.1.1	Screenen studiegebieden	23
3.1.2	Het deeltijds beroepssecundair onderwijs	24
3.1.3	Tertiair onderwijs	25
3.1.4	Opleiding tandartsassistent	25
3.2	Financiering van onderwijs	26
3.2.1	Kosteloos basisonderwijs	26
3.2.2	Inhaalbeweging scholenbouw	27
3.2.3	Het financieringssysteem voor het hoger onderwijs	27
3.2.4	Financiering van het volwassenenonderwijs	30
3.3	Beleidsvoerend vermogen van scholen	30
3.3.1	Professionalisering schoolleiding	30
3.3.2	Scholengemeenschappen	31
3.3.3	Planlast	31
3.3.4	Vereenvoudiging regelgeving	31
3.3.5	Kwaliteitszorg	32
3.4	Loopbanen van leraren	33
3.4.1	Iedereen leraar; hervorming van de lerarenopleiding	33
3.4.2	Loopbaanontwikkeling van leraren	34
4	Een zorgzaam onderwijsbeleid	35
4.1	Op weg naar een kader voor leerzorg	35
4.2	Kinderen en jongeren met ernstige, meervoudige handicaps	36
4.3	Onderwijskansen voor jongeren met gedrags- en emotionele problemen	36
4.4	De CLB-sector in de integrale jeugdhulp	37
4.5	Nota over actieplan van de minister tegen spijbelen en schoolverzuim	37
4.6	Toelatings- en oriënteringsbeleid in het secundair onderwijs	38
4.7	Naar een statuut voor de leerling	39
4.8	Zorgbeleid in het hoger onderwijs	39
4.8.1	Commissie Studeren met Functiebeperkingen	39

4.8.2	Naar inclusief hoger onderwijs	39
4.9	Naar een zorg- en doelgroepenbeleid in het volwassenenonderwijs	40
5	Competenties en kwalificaties	41
5.1	De Vlaamse kwalificatiestructuur	41
5.2	Competenties valoriseren	41
5.2.1	Studieduurverkorting in hogeschool dankzij EVK vanuit HOSP	41
5.2.2	Reële kans op secundair diploma via volwassenenonderwijs	42
5.3	Talentontwikkeling	42
5.4	Modulair onderwijs	43
5.5	Eindtermen en ontwikkelingsdoelen	44
5.5.1	Concept eindtermen en ontwikkelingsdoelen ter discussie	44
5.5.2	Eindtermen en ontwikkelingsdoelen basisonderwijs	44
5.5.3	Eindtermen Topsport	45
5.5.4	Eindtermen en ontwikkelingsdoelen ICT	45
6	Brede opdracht van onderwijs	46
6.1	Vreemdetalenonderwijs	46
6.2	Kunst en onderwijs	47
6.3	Onderwijsgebonden sport	47
6.4	Project gezondheidsbevordering	48
6.5	Bijdragen aan inburgering	48
7	Onderwijsaanbod en organisatie in leerplichtonderwijs	49
7.1	Programmatie en rationalisatie in het basisonderwijs	49
7.2	Programmatie en rationalisatie in het secundair onderwijs	49
7.3	Probleemverkenning overgang basis-secundair onderwijs	50
8	Hoger Onderwijs en wetenschappelijk onderzoek	50
9	Onderwijs en vorming voor volwassenen	51
9.1	Een nieuw concept voor het decreet volwassenenonderwijs	51
9.2	Proeftuin opleiding Opleider voor volwassenen	51
9.3	Nieuwe modulaire structuurschema's	52
9.4	Voorlopige modulaire structuurschema's	53

9.5	De basiseucatie	53
9.5.1	Gewenste ontwikkelingen	53
9.5.2	NT2 Alfa - Richtgraad 1 traject 1.2	54
9.6	Elektronisch ondersteund leren	54
9.7	Programmatie in het OSP	54
Deel 3: Bijlagen		57
1	Decretale basis	58
2	Specifieke bevoegdheden	64
3	Organigram	67
4	De raden	68
	Algemene Raad	68
	Raad Basisonderwijs	70
	Raad Secundair Onderwijs	72
	Raad Hoger Onderwijs	74
	Raad Levenslang en Levensbreed Leren	76
5	Activiteiten	78
6	Publicaties	79
7	Permanent secretariaat van de Vlor	80
8	Lijst afkortingen	81
Inhoud		83

